

Biblioteca Centrală
Regională
Huedoara-Deva

610

Proletari din toate țările, uniți-vă!

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL II

1(7)

ianuarie
1967

lei 3

DIN SUMAR

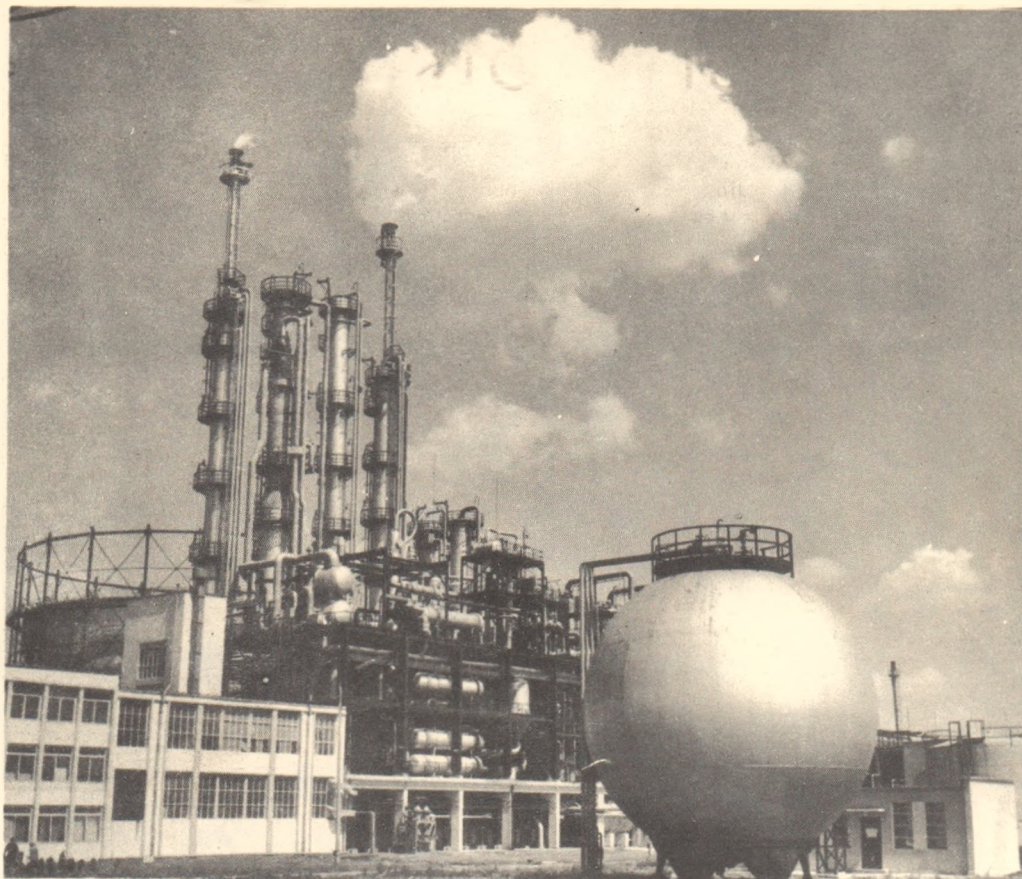
- PROGRAMELE DE DIRIGENȚIE PENTRU CLASELE V – VIII
- CETĂȚILE CHIMIEI
- DESPRE CURAJ ȘI EROISM
- MODA ȘI TINERETUL
- ȘCOALA PĂRINȚILOR
- DIFICULTĂȚI ȘCOLARE, CAUZE MEDICALE
- UNDE E GREȘALA?
- CU JEAN-MARIE LE CLEZIO: DESPRE LITERATURĂ ȘI TINERET
- PAGINI SCRISE DE CITITORI
- COLOCVII CU CITITORII

FETE DIN OĂȘ
sculptură în lemn de

ION VLASIU

01995L

COMBINATUL
CHIMIC
BORZEȘTI

Instalația
de purificare
a acetilenei

Foto:
NICU VASILE

Ghid turistic pentru excursiile școlare

TINERE CETĂȚI ALE CHIMIEI

Socialismul a înnobilit în întregime relieful țării, adăugând noi dimensiuni tuturor centrelor industriale; dar nicăieri, poate, nu se simte mai bine, mai la el acasă decât în cetățile chimiei. Aici, totul a fost ridicat de la temelie, cel mai ades pe loc viran, — complexul industrial și clădirile de locuit de asemeni. Chiar specificul industriei chimice, de mare și cert viitor, i-a înlesnit această apropiere. Dacă Hunedoara și Reșița, vechi așezări siderurgice, copleșesc printr-o grandoare a incandescenței, a ritmului dur și continuu, Orașul Victoria și Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej îți dau o replică a unei forțe la fel de concentrate, lucrând însă în tăcere, interiorizată la maximum. Este și normal, deoarece aici, materiile prime sînt curentul electric, gazul metan, oxigenul extras din aerul lichefiat, substanțe fluide, inefabile, cu sonoritatea melodică, dar extrem de puternice. Doar norii suavi și gălbui de clor din vârful unei turle înalte sînt semnul muncii intense.

Ne imaginăm adesea cum vor arăta orașele viitorului. Cetățile acestea ale chimiei sînt un sprijin concret imaginației, o reprezentare de civilizație familiară, anticipînd anii următori. Gîndul te duce în primul rînd în incinta combinatului. De la stațiile pentru transformat curentul electric, secțiile de cracare a gazului metan, de lichefiere a aerului și pînă la turnurile de spălare și ale fabricilor de amoniac sau acetilenă, totul, vopsit în email argintiu, noaptea iluminat feeric, respiră ordine și echilibru, un pact matur între muncă și obiectele ei, între insul uman și puterea lui creatoare. Dar cele mai frumoase sînt rezervoarele sferice de acetilenă. Cum stau pe piedestalele lor de armătură metalică subțire, par nave cosmice gata de plecare. Întregul peisaj îți inspiră de altfel acest sentiment, de-a te afla în preajma unui mare zbor, și el se întărește cînd intri prin secții. Compressoarele uriașe cu roțile în veșnică și egală mișcare, ochii de control cu săgețile lor indicatoare, negre și roșii, foarte sensibile, întreaga și complexa automatizare, cu parametri riguroși, are o precizie calculată parcă în vederea parcurgerii unor distanțe considerabile. Tonic și tulburător sentiment! Muncitorii, aproape toți foarte tineri, cu înaltă calificare, sînt recrutați mai ales din școlile profesionale afiliate combinatului.

Fără-ndoială, aceste cetăți ale chimiei, așa cum ni se arată ele nouă azi, au la bază coeficientul de neînlocuit al eroismului omenesc. Pentru construirea lor s-au cheltuit energii și entuziasme de prim ordin. Sînt unii constructori îndrăgostiți de începuturi, lor le place să fie mereu acolo unde se înalță ceva nou, pentru a dispărea subit cînd totul este pus pe picioare. Aceștia sînt oamenii șantierelor. Un fel de neliniște, un fel de simț special le dă de veste unde este nevoie de ei și, în același timp, momentul inevitabil cînd trebuie să plece, fascinați de începerea altei construcții. Ei au calificări multiple, sînt buni la orice, știu să-și facă singuri primele barăci, nu se dau în lături nici să tragă la casca, sudează pe ger la înălțimi amețitoare. Nu le știu numele, dar trebuie pomeniți. I-am văzut încălzind mortarul la foc de lemne în aer liber, am auzit despre ei cum instalau secții întregi în timp ce acoperișul nu era încă pus și ningeă înăuntrul halei. Ni s-a povestit despre un sudor, plecat din millocul propriei sale nunți pentru a repara o turle nou

instalată care se spărsesă, treabă ce numai el știa s-o ducă pînă la capăt cum se cuvine.

Nu le știu numele, dar faptele lor au rămas, au intrat în legendă. Dacă Orașul Victoria, datorită și faptului că este înecat în verdeață, se dezvăluie treptat, bucată cu bucată, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej oferă o priveliște de ansamblu, generală, poate fi îmbrățișat dintr-o singură privire. Așezat într-o vale, fără arbori, lîngă dealuri domoale, de asemeni golașe, îi poți urmări fiecare nervură, fiecare ramificație.

Se discută foarte mult în ultima vreme despre încorporarea vastelor complexe de muncă în spațiul de clădiri destinate odihnei. Orașul-muncă și orașul-odihnă trebuie să fuzioneze, în folosul personalității. Se poate să fie așa. În orașele pe care le-am pomenit, combinatul și orașul sînt despărțite, deși în vecinătate imediată. Un curent subteran face legătură însă între ele cu exactitate de circulație sanguină. Și dacă remarci monumentalitatea centrului producător de bunuri, nu se poate să nu observi și farmecul orașului rezervat clădirilor de locuit. Orașul Victoria este mai mult un sat mare, modern, Orașul Gheorghiu-Dej — oraș în toată puterea cuvîntului. Dar, în ciuda acestei distincții, o prospețime unică le leagă, le face asemănătoare. În ele, parcurgîndu-le străzile, intrînd în sălile lor de spectacole, în restaurante sau biblioteci, te pătrunde liniștea unei vacanțe prelungite, libere, fără de griji.

Asemeni oricărui lucru pe care l-ai văzut de la început, participînd la el, crescînd o dată cu amintirile tale, și-aceste orașe sînt pentru locuitorii lor o zonă sufletească, un element de bază al personalității lor. Te legi aproape fără să știi de arborii tineri plantați pe străzi, pe care-î vezi o vreme la înălțimea geamului tău, și-apoi, deodată, într-o primăvară, florile lor se continuă undeva mai sus, la etajul vecinului de deasupra. Pe urmă observi cum se patinează clădirile, cum se-ndulcește suprafața asfaltului, lustruită de pasul diurn. Și munții și dealurile din apropiere te obișnuiesc că o anume rezonanță. Mai sînt și unele clipe în aceste orașe, la ieșirea elevilor de prin școli, cînd ele-ți par numai o lume de basm a copilăriei, o candidă metropolă din care au plecat toți oamenii mari. Acești copii, crescuți în aceste orașe, vor avea o viziune mai largă despre lume, formată la un nivel de viață citadină aparte, din care haosul, arbitrarul, tentacularul au fost abolite.

Am văzut aceste cetăți ale chimiei în anotimpuri diverse, le știu bine culorile, diminețile, amiezile și serile. O înrudire secretă mă leagă de ele. Și nu sînt singurul. Întotdeauna poezii au fost atrași de centrele compacte de viață, și avansate în același timp, acolo unde dorul de spații largi capătă concretețe. Gările, porturile, aerodroamele au fost mereu apanajul unei nedefinite, optări spre mai bine, izvor de reîmprospătare a forțelor vitale. Eu prefer panorama, ritmul și mireasma acestor orașe noi, singele meu este solidar cu ele. În mintea mea se vor asocia mereu unor uriașe rampe de lansare către viitor, specifice pînă la confundare cu veacul nostru.

GRIGORE HAGIU

DISCUȚIE DESPRE CURAJ ȘI EROISM

Pentru eșecurile la examene sau nerezolvarea unor situații dificile unii elevi, studenți și chiar adulți care au părăsit de mult băncile școlii recurg frecvent la explicații ca: „m-am intimidat”, „mi-a fost frică”, „n-am avut curaj” etc. Punând totul pe seama emotivității, ei se descarcă de responsabilitate, alimentând o dată în plus părerea larg răspândită că timiditatea și frica, îndrăzneala și curajul sînt însușiri ce aparțin fondului ereditar, un fel de dimensiuni fixe ale personalității, care nu pot fi nici combătute și nici cîștigate. Ca urmare, frica, deși adesea ridiculizată, este privită de unii cu un amestec de înțelegere și resemnare, ca un fel de calamitate naturală împotriva căreia este inutil să lupti. Iar curajul, în aceeași optică, apare ca unul dintre semnele celor „aleși ai sortii”.

Examinînd însă mai îndeaproape conținutul noțiunilor de frică, îndrăzneală, curaj, eroism vom vedea că părerea citată mai sus, preconcepută sau acceptată cu pasivitate, este departe de a avea o bază reală.

Există frică „în sine”?

Omul dispune într-adevăr de un bagaj de proprietăți nervoase și psihice innăscute, cum sînt: caracteristicile activității nervoase superioare, trăsăturile temperamentale etc. Dar acestea reprezintă, ca să spunem așa, numai *suportul* și *forma* de manifestare a însușirilor psihice. *Conținutul*, în schimb, exprimă în cea mai mare parte influența mediului material și social în care s-a dezvoltat și trăiește omul. Această influență este așa de mare încît nici nu ne putem imagina cam ce-ar putea însemna o funcție psihică lipsită de orice aport de date din mediul înconjurător. (Pentru convingere, încercați să vă imaginați un ochi, integru ca anatomie și fiziologie și care totuși nu vede nimic). Sub influența mediului material și în special a celui social, însușirile psihice se modifică neîncetat, atît în ceea ce privește conținutul, cît și, în anumite limite, sub aspectul formei.

Întorcîndu-ne la problema care ne interesează, trebuie spus că la om este innăscută numai capacitatea de a „răspunde” emoțional și afectiv la solicitările mediului înconjurător, iar coloratura „frică”, „îndrăzneală”, „curaj” etc. exprimă exclusiv caracterul raporturilor dintre individ și situație. În consecință, nu există frică sau curaj în sine, ci numai frică sau curaj în raport cu ceva exterior conștiinței.

După cum se știe, emoțiile și afectele constituie un prim mijloc de semnalare a caracterului nociv sau favorabil al raporturilor dintre individ și mediu, dintre individ și situație, iar principalul lor rol constă în reglarea mobilizării energetice a organismului, în funcție de natura și dificultatea situației. Dar „datele” furnizate de emoții și afecte nu reflectă nici suficient și nici în mod real natura situației în care este pus individul. Astfel, numeroase cercetări au dovedit că sub imperiul unor emoții puternice, perceperea mediului înconjurător se face în mod cu totul eronat. De aceea, un tablou mai veridic al situației se cîștigă abia după ce reacțiile emoționale au fost trecute prin filtrul gîndirii, al analizei lucide.

În cele ce urmează vom vedea că însușirile de care ne ocupăm exprimă modalități diferite ale raportului individ-situație, cu aspecte specifice ale confruntării dintre „emoție” și „rațiune”.

Frica constituie totdeauna reacția individului care se simte dominat de situație. Cel mai adesea cauza rezidă nu în structura temperamentală a individului, ci fie în supraaprecierea, deci necunoașterea dificultăților reale ale sarcinii sau situației, fie în lipsa mijloacelor de rezolvare a situației, acestea constînd într-o gamă largă de elemente, de la interesul pentru activitate și aptitudini, pînă la cunoștințe și deprinderi. În foarte multe cazuri, frica, senzația de insuficiență a propriilor forțe are

ca substrat lipsa de pregătire, nu numai sub aspectul restrîns al cunoștințelor, ci și în sensul mai larg al experienței de viață, care presupune un contact multilateral cu oamenii, cu problemele de viață etc. Dar și în celălalt caz, al supraaprecierii dificultăților situației, întîlnim aceeași lipsă de cunoștințe, respectiv de pregătire. Există desigur și cazuri mai complexe, în care, deși individul dispune de o bună pregătire, el persistă în a avea reacții de frică în anumite situații. Aceasta se explică prin ceea ce am putea numi abdicarea sistematică de la apanajul gîndirii. Este semnul unei voințe slabe.

Este vindecabilă frica?

Este frica „vindecabilă”? Precizarea cauzelor — care, la rîndul lor, sînt adesea expresia unor defecte de educație — face să se întrezărească și modalitatea prevenirii efectelor, iar răspunsul este: în mod sigur, da! Cea mai bună dovadă o constituie evoluția unei anumite categorii de oameni în profesii socotite îndeobște ca periculoase, cum este, de exemplu, cea de aviator. Există tendința de a se considera că aviatorii ar fi oameni dotați cu calități excepționale, foarte puțin deosebite de cele ale supraoamenilor legendari. Or, cu tot respectul pe care îl nutresc pentru reprezentanții acestei frumoase profesii, trebuie să afirm — în perfectă cunoștință de cauză, tocmai datorită faptului că lucrez într-un laborator de psihologie aeronautică! — că aviatorii nu au nimic supraomenesc în structura lor psihică. Aceasta însă nu le scade, ci, dimpotrivă, le amplifică meritele. Astfel, am întîlnit aviatori care, deși la începutul carierei lor prezentau semne de instabilitate emoțională manifestate prin teamă, pe parcurs, prin antrenament asiduu, prin eforturi constante pentru acumularea tuturor cunoștințelor și deprinderilor necesare zborului, au ajuns la o asemenea cunoaștere și stăpînire a se tehnicii de zbor și a propriilor forțe, încît astăzi sînt considerați zburători de mare clasă, capabili chiar de acte de autentic curaj.

Diferența dintre curaj și îndrăzneală

Ce înseamnă însă — științific vorbind — curajul? Este atitudinea de siguranță și încredere în propriile forțe la confruntarea cu o situație critică sau dificilă, care are însă la bază și cunoașterea, aprecierea lucidă a pericolelor potențiale pe care le prezintă situația. În acest stadiu al analizei se poate face și deosebirea între îndrăzneală și curaj: în vreme ce curajul presupune cunoașterea și acceptarea lucidă a riscului, îndrăzneala constituie manifestarea unor tendințe impulsive, necontrolate, tocmai datorită ignorării pericolului posibil. Îndrăznețul — limbajul curent îi agață frecvent și nu chiar greșit și epitetul de „inconștient” — nu poate fi calificat ca un om de curaj, pentru că el este lipsit de conștiința riscului. De aceea, în mod aparent paradoxal, dar, în fond, explicabil din punct de vedere științific, acte de îndrăzneală pot apărea și la indivizii cunoscuți ca fricoși.

Deosebirea dintre îndrăzneală și curaj apare însă și mai pregnant dacă ținem seama de faptul că prin actul de curaj omul realizează o dublă victorie: asupra situației de pericol și apoi, dar nu în ultimul rînd, asupra lui însuși, asupra propriei frici. Este semnul victoriei rațiunii asupra a ceea ce omul are comun cu animalul. Aceasta presupune calități ale voinței asupra cărora socotesc de prisos să insist.

Dar, aceste proprietăți ale actului de curaj sînt numai formal și exclusiv din punct de vedere individual pozitive, pentru că actul respectiv poate fi săvîrșit și din motive sau în scopuri strict personale, egoiste. De aceea, ca acte autentice de curaj

Foto
I. MICLEA

LUCIA PISO:
Portret de copil

le vom socoti numai pe acelea care, întrunind caracteristicile menționate mai sus, sînt totodată orientate în scopuri altruiste sau cel puțin nu lezează interesele colectivității.

Curajul + idealuri sociale = eroism

Ajunși în acest punct al discuției se pot ridica întrebări ca: ce înseamnă atunci eroismul? Se poate pune semnul egalității între curaj și eroism? Sau, dacă ele nu înseamnă același lucru, prin ce se deosebește acțiunea eroică de actul de curaj, cum se realizează saltul calitativ de la curaj la eroism? Voi încerca să răspund acestor întrebări:

Dacă la actul de curaj, în înțelesul formal al cuvîntului, se mai putea concepe ca el să fie orientat în scopuri egoiste, acțiunea eroică presupune o profundă identificare a omului cu marile valori sociale. În actul de curaj omul își învinge teama, acceptă riscul, dar fără a renunța, ci uneori tocmai în scopul propriei conservări, pe cînd în acțiunea eroică omul este în asemenea măsură animat de înalte sentimente umanitare, de atașamentul față de patrie, față de popor, de conștiința datoriei față de colectivitatea din care face parte, încît acceptarea riscului merge pînă la acceptarea sacrificiului suprem, a jertfei de sine. De aceea putem spune că în acțiunea eroică se realizează potențarea maximă a celor mai alese calități omenești.

Cum se pot educa la tinerii noștri înaltele calități morale ale curajului și eroismului?

Trebuie să lărgim noțiunea de educație, astfel încît ea să cuprindă nu numai activitatea de instruire propriu zisă, ci și preocuparea permanentă pentru formarea tinerilor ca oameni utili societății și patriei. În primul rînd trebuie să sădim în sufletele tinerilor acea întruchipare a celor mai înalte năzuințe omenești care este idealul. Nimic nu este mai trist decît un tînar amorf, blazat, care trăiește fără nici un ideal. Pentru sădirea și cultivarea idealului, să apelăm mereu la pilda eroilor din literatură, a marilor creatori de cultură și civilizație, a eroilor luptelor pentru libertate de pretutindeni și mai ales a eroilor pe care i-a zămislit neamul nostru de-a lungul frămîntatei sale istorii.

VALERIU CEAUȘU
psiholog șef al Laboratorului de
psihofiziologie aeronautică

istoria omului este, poate, mai mult decât am putea bănuî, istoria progreselor realizate de el în dezvoltarea mijloacelor de comunicație. Cînd spunem că munca l-a creat pe om, înțelegem, între altele, nevoia de comunicare ivită în procesul muncii, nevoia individului de a-și împărtăși impresiile și experiența, ceea ce a determinat rațiunea umană să caute și să găsească mijloace mereu mai perfecționate de difuzare a materialului capitalizat sub formă de cunoștințe. Mîntea umană desăvîrșește mereu aceste „sisteme de vase comunicante” ale cunoașterii ce permit generalizarea experienței dobîndite, ajungînd să fie, la rîndul ei, tot mai mult modelată și influențată de ele. Nu putem înțelege complex omul contemporan, sensul și coordonatele personalității sale în afara raportării lui la nivelul atins de mijloacele ce fac să circule bunurile teaurizate ale culturii umane. În această lumină ne propunem să abordăm problema rolului și importanței televiziunii în dezvoltarea spirituală a tineretului.

Anchete sociologice, sondaje psihologice, studii tehnice sau medicale vin să demonstreze că în ultimul deceniu televiziunea s-a infiltrat în obiceiurile omului contemporan, ca un virus pentru unii, ca un antidot al inculturii pentru alții, influențînd asupra naturii, educației și formației spirituale a individului.

Reacțiile teoreticienilor față de acest fenomen complex sînt deosebite și adeseori contradictorii. Ca în toate cazurile marilor descoperiri, spiritele dogmatice, obtuze, au început să se agite și acum. Și nereușind să sesizeze ce aduce pozitiv apariția televiziunii în domeniul mijloacelor de răspîndire a culturii, capotează teoretic în scepticism și pesimism. Unii specialiști, filozofi, sociologi sau pedagogi, s-au grăbit să dea alarma. Televiziunea — susțin aceștia — amenință omnia cu monopolul mașinii asupra spiritului, amenință să uniformizeze mințile, gusturile și aspirațiile omului contemporan. Ea ne-ar supune unui soi de „fascinație intelectuală”, improprie dezvoltării personale a facultăților noastre esențiale. S-a încropit în grabă și o teorie „științifică” ce încearcă să demonstreze, prin intermediul psihologiei, natura acestui pericol: Televiziunea se servește de imagine. Pînă aici nimic rău. Dar, în vreme ce cuvîntul, cuvîntul scris, cere un reflex mental — susțin aceștia — absolut necesar evoluției, solicitînd intelectului un efort, imaginea se perindă în fața noastră fără să declanșeze, în realitate, o „reacție inteligentă”, activă, din partea telespectatorului. Ca urmare mîntea ne este amenințată de anchilozare și are loc o scădere a cunoștințelor acumulate în mod tradițional, prin lectură mai ales. Într-un articol publicat în revista „Europe”, Claude Benedy dă o ripostă deosebit de sagece acestor obiecțiuni. Concluziile pesimiste, scrie el, sînt rodul unor generalizări pripite. Televiziunea trebuie privită ca un instrument, care nu determină, prin el însuși, nici una din modalitățile de folosire a lui. În sine, televiziunea, ca mijloc de comunicare, este la fel de neutră, ca și tiparul. În același fel, și în aceeași limbă a fost tipărit și „Capitalul” și o carte ca „Mein

Kampf”. Vina pentru anumite urmări nefaste pe plan spiritual și social nu aparține așadar televiziunii ca atare, ci conținutului emisiunilor sale, determinat, în condițiile în care televiziunea mai este în unele țări instituție particulară, în slujba unor interese financiare și scopuri politice reacționare. Evident că, folosită necorespunzător, înecată de emisiuni cu un minim conținut de idei, tributare mai ales filmelor de groază și emisiunilor de reclamă, televiziunea poate aduce prejudicii serioase formării spirituale a telespectatorilor, mai ales a celor tineri, a căror personalitate este în formare. Dacă privim însă în general posibilitățile oferite de televiziune, atunci scepticismul

biologie sau fizică nucleară. Prin emisiunile ei de știință popularizată, televiziunea îi determină, deodată, să reflecteze și asupra acestor probleme. O anchetă întreprinsă printre librari, a confirmat, că o lucrare de specialitate (istorică, științifică, de economie politică etc.), despre care s-a vorbit într-o astfel de emisiune, este cerută în mod frecvent de o clientelă care, de obicei, nu se interesează de astfel de probleme. Oamenii care n-au depășit niciodată perimetrul orașului sau comunei natale, fac, prin intermediul micului ecran, călătorii fantastice în toate continentele lumii, cunosc, la ei acasă, oamenii și obiceiurile cele mai diverse. Această lărgire a

tințe cu care intră astăzi copilul în școală. În epoca noastră se confirmă astfel ideea lui Binet care diferențiază vîrsta biologică de vîrsta mentală și se constată, nu numai din punct de vedere informațional dar și operațional, că astăzi copiii sînt cu un an înainte față de copiii de acum 50 de ani. Mai concret, un copil de 6 ani din 1966 este nu numai informațional — fiindcă informațional este mult mai departe —, ci și din punct de vedere al potențialului intelectual, al posibilităților lui de operare verbal-logică, la nivelul unuia de 7 ani de la începutul secolului. Acest aspect aduce în discuție problema începerii perioadei de instruire la o vîrstă mult mai fragedă (6 ani). Bagajul multilateral de cunoștințe pe care copilul l-a dobîndit vizionînd emisiunile ce-i sînt adresate, dar mai ales cele adresate adulților, depășește adesea cunoștințele pe care programele de învățămînt le prevăd pentru vîrsta respectivă. Numeroși profesori povestesc că în cadrul unor lecții de introducere în fizică, geografie sau anatomie, la clasele mici, informațiile elevilor dobîndite anterior, acasă, în fața televizorului, le devansau pe cele prevăzute în planul de lecție. Acest fapt ridică problema restructurării, eventual, a întregului învățămînt, pe baze noi ce vor ține seama de noile condiții create de „concuranța” televiziunii. De asemenea, modul de alcătuire a manualelor, în special al abecedarelor se cere revizuit în această lumină. Atenția unui copil care înainte încă de a fi școlar a auzit de „sputnici”, avioane cu reacție sau submarine atomice nu mai poate fi captată de numărători cu boboci de rață.

VICTOR MAȘEK

Continuare în pag. 12

TELEVIZIUNE ȘI CUNOAȘTERE

nu se mai justifică. Este o problemă de utilizare, o problemă a cărei rezolvare diferă în funcție de parametrii politici și sociali care o determină.

Să vedem însă, ce este cu acea „lene intelectuală”, boală ce ar amenința să-i contamineze pe adepții pasionați ai televiziunii. Mi se pare a fi vorba aici mai ales de o reacție a subiectului (privitorul) față de obiect (televiziune), de o problemă de comportament individual, decât o influență directă a televiziunii asupra subiectului. Microbul acestei boli nu-i afectează decât pe telespectatorii puțin pasionați de dispute intelectuale. Cei care afirmă că televiziunea suprimă lectura fac parte, cred, dintre cei care oricum n-au deschis niciodată o carte din pasiune pentru cuvîntul tipărit. Acestora spectacolul oferit de micul ecran le-a înlocuit probabil jocul de cărți de seară sau hoinăreala după terminarea lucrului. În ce privește cartea, ea rămîne ceea ce a fost întotdeauna: un incomparabil instrument de cultură și de recreere în același timp. Nu o apreciază toată lumea și este foarte regretabil, dar acei care iubesc lectura nu văd nici un motiv să se lipsească, în secolul televiziunii, de momente de răgaz ce corespund gustului lor. Mai mult, practica a dovedit că televiziunea, departe de a fi adversarul cărții, este capabilă să întărească tabăra prietenilor ei. Povestirile, nuvelele și romanele adaptate pentru micul ecran nu numai că reprezintă o nouă formă de percepție literară, dar provoacă, în general, la telespectatori dorința de a citi opera literară respectivă, de a se familiariza detaliat cu întreaga creație a autorului prezentat.

Ca instrument de cunoaștere, aflat azi la îndemîna oricui, televiziunea contribuie, ca nici un alt mijloc, la accelerarea ritmului de ridicare a nivelului cultural mediu, propriu unei națiuni. Ea a deschis omului o nouă fereastră spre domeniile frumosului și ale cunoașterii, atingînd, fără discriminare, orașele și populația rurală, adresîndu-se deopotrivă tuturor vîrștelor. Mijloacele de investigație ale necunoscutului devin astfel din ce în ce mai accesibile tuturor, și practic universale. Lumea, în variatele ei ipostaze, este deschisă tuturor. Sînt mii de oameni cărora nu le-ar veni niciodată în mîntea să deschidă o carte de arheologie,

orizontului lor cultural nu poate rămîne, desigur, fără urmări asupra personalității și structurii lor intelectuale. În acest secol al stricte specializării, televiziunea oferă, prin varietatea programului său, un antidot binevenit împotriva unilateralizării și schematizării de care este pîndit omul de știință contemporan. Ea permite tuturor ieșirea din domeniul din ce în ce mai îngust al preocupărilor profesionale, facilitînd contactul cu noi probleme și noi realități.

O înriurire deosebită o are televiziunea asupra formării intelectuale a copiilor. Numeroși psihologi și pedagogi au semnalat la diverse congrese saltul de necrezut realizat de „zestrea” de cunoș-

Foto:
DAN GRIGORESCU

TH. PALADY
(Detaliu)

Desen de OLGA CIZEK

UNDE E GREȘALA?

— scrisoare deschisă
adresată unei mame
necunoscute —

În vara aceasta, undeva pe litoral. La un oficiu telefonic. Cerusem Bucureștiul și așteptam.

Lume multă.

În picioare, pe scaune sau pe unde puteau, un grup de fete (cam de 15—16 ani) așteptau de asemenea legătura cu diverse localități din țară.

Vesele, fericite, arse de soare, cochete, drăguțe — o încântare pentru ochi.

Le priveam cu plăcere, cu drag. Mă gândeam ce firești li se par lor azi toate aceste bucurii. Bucurii pe care mamele lor, cele mai multe dintre ele, nu le-au avut la vremea lor decât în visuri neîmplinite...

Dar firiuțul telefonului mi-a întrerupt gândul. Și fetele au tăcut deodată. Fiecare aștepta încordată: „...pentru mine?”

— „Bucureștiul... numărul... cabina 1” — anunță telefonista.

O codană, înaltă, bine făcută, bine îmbrăcată, s-a desprins din grup și a intrat în cabină, lăsând ușa deschisă. Convorbirea care a urmat — limpede, scurtă, precisă — a fost auzită de toți.

— „Mamă? Știi de ce te-am chemat? Să-mi trimiți bani!” (Ună dintre fetele din grup pufnește înfundat: „Asta intră direct în esențial!”...)

Convorbirea continuă.

— „Cum? Mi-ai trimis? N-am primit! (Încrunțare, reproș și nemulțumire în ton). Eu? (iritată) Sînt bine! (Și mai iritată): Ce? Să mă îngrijesc? E! Lasă-mă în pace, nu mă mai plictisi! (Ceva mai destinsă): Da! Mă distrez bine, foarte bine (reflexe de satisfacție pe față). Dar vreau bani. Cum? Bine!” (Probabil mama o asigură că sosirea banilor e iminentă).

A agățat receptorul, și-a fluturat coada ce-i atârna din creștet — și-a plecat.

Atîta tot.

Telefonista a rămas cu casca în mână, funcționara de la C.E.C. și-a întrerupt scrisul (ambele erau foarte tinere), toată lumea s-a privit uimită.

Simplu — nu? Mi-am zis eu. Vorba celeilalte fete: „direct în esențial”. Mai e nevoie să-i spun

și altceva unei mame? — „Bună ziua, mamă”

„Ce mai faci?”, „Mulțumesc”, „Te sărut” — sau măcar „la revedere”? — Nu, formalități inutile! Mama — da! — poate să întrebe, cu grijă, cu dor: „ești sănătoasă, te îngrijești, te simți bine?” D-ai e mamă! Deși, după cum s-a văzut, pentru fată sînt atît de plictisitoare atențiile acestea. Pe ea nu o interesează dragostea mamei, ci banii ei!..

Ce trist pentru mamă, — ce urit pentru fată!

Și acum mă urmărește scena aceasta, ca o jignire publică adusă simțului de bună cuviință al celor ce ascultaseră fără să vrea, și mă întreb: Cum, din ce cauză, datorită căror împrejurări s-a putut cuibări atîta nepăsare, atîta brutalitate în limbaj la o fetiță abia înflorită, la o vîrstă cînd totul e pur și fraged, cînd sentimentele sînt adînci și calde, cînd legătura dintre copil și părinte devine prietenie conștientă și capătă statornicie și desăvîrșire?

Și acum o întreb pe mama necunoscută:

Unde e greșeala? Cine poartă vina că familia și societatea este lipsită de un membru demn de prețuire și atenție cu care să se poată conviețui plăcut și civilizată? Dumneavoastră nu v-ați pus întrebarea aceasta niciodată? Nu v-a durut, nu v-a rușinat purtarea fiicei dumneavoastră? Dragostea oarbă, îngăduința pînă la slăbiciune, sau indiferență totală ce a guvernat în formarea acestei fete a dumneavoastră?

Nu vă supărați că vă pun atîtea întrebări. Vreau să vă atrag atenția, să înțelegi că dacă vrei să mai salvezi ceva, grăbiți-vă. Mobilizați-vă toată dragostea și răbdarea și pătrundeți pînă la sufletul fiicei dumneavoastră. Ajutați-o să se oprească la timp — înainte de a fi detestată și scoasă din generația ei, ca înapță de a-i înțelege idealurile și de a munci împreună cu ea.

Sînt sigură că veți reuși. Copiii nu sînt niciodată pe de-a întregul răi.

Semnează tot o mamă.

MONICA MACOVEI

Profesorul din Soveja

La nord-est de Panciu urcă un drum, ținînd firul văilor pe sub streșini de codru, spre singurătățile dramatice ale munților Vrancei; trec prin satul Soveja și incolăcește apoi cu serpentine împădurite pe înălțimi, escaladînd crestele spre Transilvania.

Pînă aici se întindeau, în primul război mondial, tranșeele contorsionate ale frontului, aici au căzut atunci peste 10 000 de eroi, secerați de mitralierele dușmane. Dar frontul nu s-a clintit; cotropitorii au fost înfrinți. Impresionantul mauseleu de pe promontoriul Sovejei stă mărturie. În interiorul cu bolți și coloane, într-o tăcere gravă de catedrală, se odihnesc numele celor căzuți, săpate în plăci de marmoră ca într-un creier alb ale cărui circumvoluțiuni au incrementat în caligrafia numelor, nenumăratelor nume de pe întinsul patriei, care-au apus aici.

În fața acestui altar înțelegi mîndria gravă a sovejenilor, ținuta lor demnă, desprinsă parcă din profilul stîncilor apropiate.

I-am cunoscut într-o seară ploioasă de toamnă în sala căminului cultural, în dubla ipostază de spectatori ai unui festival poetic și de artiști, interpreți ai propriilor jocuri și cîntece pe scenă. Au ascultat poeziile citite de noi cum se oprese să surprindă curgerea vîntului prin ramuri, ori răsăritul soarelui peste aprinsele vîrfuri ale codrilor de brazi. Și, ceea ce atît de rar am întîlnit la publicul recitalurilor de versuri, ropotul de aplauze izbucnea după o pauză solemnă, după o tăcere prelungită de sală în finalul lecturilor.

Cînd au urcat ei pe scenă să joace și să cînte, au făcut-o cu naturalețea cu care intră duminica în horă și au cîntat așa cum cîntă pe munți, a singurătate, în urma turmelor ori la pădure, tăietorii. Bărbații înalți și puternici, femeile energice, cu mișcări agere, se legau și se desprindeau din joc într-o ritmică sigură, plină de nerv, totuși elegantă și armonioasă. O făceau cu plăcere, dintr-o necesitate interioară de manifestare a armoniilor interioare. Sovejenii țin la tradițiile cu care au venit peste munții străbătuți cu piciorul, tocmai din trecătoarea Rucărului. Își iubesc cu tărie satul, munții și apele, dar nu uită nici vetele părăsite de mult de strămoșii lor, transmise, ca o matrice a sufletului străbun, din generație în generație.

Profesorul Adrian Albu, un om slăbuț, de statură mărunță, cu sufletul ca un vulcan în erupție, pasionat istoriograf al satului, reîntors la ai lui, după studii, mai pasionat și mai hotărît să-și ajute consătenii să prospere, ne-a vorbit în noaptea aceea de toamnă rece, ploioasă, cu atîta căldură și atît de colorat despre muntenii de la Soveja, despre aspra dar frumoasa lor istorie care continuă tradițiile glorioase ale acestor plaiuri pitorești încît în minte mi s-au întipărit pentru totdeauna figurile oamenilor, cromatica și relieful, de o frumusețe unică, ale acestor locuri unde Carpații încep, într-o dramatică frămîntare, întoarcerea spre Soare-apune.

Viața profesorului Albu se împarte generos între școală și căminul cultural, între lectură și înregistrarea cronică-rească, noaptea, pe filele caietelor, a istoriei acestei colectivități umane care-și trimite astăzi solii în cele mai înale foruri de știință și de cultură ale statului socialist.

Cînd i-am revăzut, la Televiziune, pe dansatorii din Soveja, într-o duminică seara, am umplut paharele cu vin și am închinat în cinstea înalților oaspeți din munții Vrancei, care aduseră dansul sovejan pe scena Sălii Palatului, în fața întregii țări.

TEODOR BALȘ

POVEȘTEA... HAINELOR

Cum de îți place să porți o frizură sueită, copilo?
Și să anini peste coc stofe de Cos, cochetind?...

Seria indignat într-o elegie poetul roman Sextus Propertius Aurelius acum două mii de ani. Înaintea lui, ea și după el, în discuțiile asupra vestimentelor și modei au fost invocate cele mai diverse argumente morale, culturale și artistice, sociale, politice și economice.

Soluția ideală găsită de cei mai serioși participanți la această eternă controversă, a fost întotdeauna cam aceasta: să nu te iei după nimeni, ci să alegi ce-ți stă mai bine și îți pune în valoare personalitatea, în același timp însă, să nu ieși prea tare din comun, ci să păstrezi măsura.

Scriitorul Baltasar Castiglione de pildă, descriind silueta eroului ideal al Renașterii în cartea sa „Il Cortegiano” („Cortezanul” — publicată în 1528) relatează păreri curente ale umanistilor italieni: „cu condiția să nu contravină obiceiurilor și să nu se opună profesiei purtătorului, vestimintele să fie pe placul fiecăruia, cum îi stau mai bine.”

Cu aceste considerații însă, discuția înaintează doar cu un pas mai departe, fără a se încheia, deoarece în fiecare țară și epocă gustul în materie vestimentară s-a schimbat necontenit. Meru aceeași a rămas numai problema de a integra estetica infățișării individuale în colectivitate.

Găsi în ultimă analiză toți psihologii, filozofii, moralistii sau esteticienii au trebuit să recunoască funcția socială a costumului — opera de artă decorativă cea mai mijlocit legată de om.

Pictorul Delacroix remarcă puterea de impresionare pe care coloritul general al unui tablou îl exercită asupra privitorului, comunicându-i o stare sufletească de vioiciune, veselie, sau tristețe ș.a.m.d. încă de la mare distanță, înainte de a se putea distinga personajele sau acțiunea reprezentată. Observația se aplică și la costum, care anunță prin formă și culoare, înainte de a înțelege cu cine avem de-a face, categoria de oameni în care se încadrează individul respectiv. În afara „anunțurilor oficiale”, care sînt uniforme militare, școlare sau ale diferitelor funcții (taxatori, personal medical etc.) cele neoficiale, ale hainelor civile, sînt tot atât de semnificative: de la anonimatul absolut al măștii (purtată curent pe stradă la Venetia în sec. XVIII) la pierderea voită în mulțime pentru a nu atrage atenția (ținuta „incognito”) și pînă la vedetism sau feondă, costumul a fost manevrat în decursul timpurilor cu toate nuanțele cu care cochetele își ascundeau sau își arătau zîmbetul după evantai.

Pentru a găsi totuși un îndreptar în confuzia modelelor, Baltasar Castiglione sfătuia în lucrarea citată: „Gîndiți-vă în ce fel vreți să fiți stîmțați și alegeți-vă costumul în consecință”, atrăgînd atenția că oricîtă valoare ar avea un om, dacă va arboră vestiminte în carouri multicolore va fi luat inevitabil drept bufon sau nebun. Dar și conținutul noțiunii de „stîmțabil”, ca și idealul estetic, s-a schimbat considerabil în timp și spațiu.

A fost considerat frumos cînd sportivul sobru al Greciei antice, cînd mușchetarul falnic ca un cocos (cu păr lăptos, cioc, pălărie cu pene etc.) și au fost socotite decente sau chiar obligatorii, cînd toga, cînd peruca pudrată, cînd jobenul și barba. De asemenea femeile au preferat alternativ sobrietatea clasică sau fantezia romantică.

Desigur creatorii în diferitele domenii ale artelor plastice au folosit în toate epocile — ca și azi — și prilejul costumării pentru a-și exercita fantezia; ei au simțit inevitabil tentația de a experimenta variate „compoziții plastice” pe propria persoană. La fel cum Rembrandt își desena autoportretele în oglindă grimasînd pentru a studia diferențele de expresie.

Toate generațiile vor răspunde desigur eternelor probleme ca și pînă acum. Cei mai în vîrstă de pe o poziție mai conservatoare, tineretul adoptînd cu îndrăzneală inovațiile. Interessant pentru discuțiile actuale este

însă ca între încrețurile opoziției dintre vechi și nou să se distingă adevăratele probleme ce se cer rezolvate.

Complexitatea problemelor ridicate de costum ies la iveală dacă ne imaginăm numai controversele pe care le ridică o chestiune în aparență minoră, ca cea a lungimii unei fuste.

Desigur, nu mai judecăm ca în Spania secolului XVII, că pantoful nu trebuie să se vadă nici în mers (presupunînd un antrenament adecuat) nici la coborîrea din caleașcă (de portiera căreia era fixată o perdeluță specială). Și totuși... un medic ar întreba desigur dacă înaintea aprecierii celei mai potrivite lungimi a fuste care să se armonizeze cu proporțiile și cu vîrsta nu e mai util să ne gîndim dacă actualele soluții (ciorapi de nylon etc.) sînt cele mai potrivite la temperatura iernilor noastre.

Dar de ce nu am asculta chiar părerile medicilor, ale creatorilor de modele, ale reprezentanților industriei, educatorilor și chiar ale „purtătorilor de haine”.

ADINA NANU

MODA ȘI OMUL

Dacă e adevărat că nu haina îl face pe om, nu e mai puțin adevărat că ea adeseori îl exprimă. Și nu numai ea. S-ar putea alcătui o caracterologie plină de surprize, urmărind, de pildă, felul cum se îmbracă, cum merge, cum salută, cum poartă pălăria, cum dă mîna etc. un om. De altfel, înainte de a cunoaște fondul personalității cuiva, îi vezi mai întîi infățișarea. Infățișarea, forma, se corelează fondului, dar nu întotdeauna. La Fontaine ne atrăgea, încă acum aproape trei secole, atenția: „Il ne faut juger point les hommes sur la mine” (Să nu judeci oamenii după infățișare).

Asupra acestui aspect am îndreptat reflectoarele anchetei noastre.

Ne vorbesc tinerii:

„Haina dă prima impresie asupra persoanelor cu care stai de vorbă. Este un fel de carte de vizită. Bineînțeles însă că în felul de a te îmbrăca și, în general, în felul de a te comporta, un cuvînt mare îl are de spus educația și nivelul de cultură” (Comenentu Romeo — an III, Fin. Comerț).

„Consider că la prima aparență haina face pe om. Dar aceasta ca primă impresie. Numai cunoașterea fondului sufleteș al omului ne dă însă o adevărată cunoaștere” (Oprișan Rodica, an V, Fac. Economie Generală).

„Nu haina face pe om, dar omul trebuie să se îmbrace astfel încît haina să-i sublinieze personalitatea. Am în vedere o personalitate autentică, cu un nivel ridicat de cultură și o temeinică educație” (F.V. Fac. Filozofie, an V).

„Cred că nivelul de cultură și educație este hotărîtor în problema modei și a bunului gust. Dacă școala face eforturi pentru cultivarea în rîndurile tineretului a bunului gust, consider că un efort sporit se cere și din partea părinților care, din prea multă dragoste, tolerează o ținută vestimentară care nu se potrivește nici cu vîrsta, nici cu stilul vieții noastre” (O.R.V. Fac. Economie Generală).

„Fiecare om are personalitatea lui sau cel puțin ar trebui s-o aibă, personalitate care se manifestă în felul de a fi, de a se îmbrăca, de a se comporta. Moda trebuie să fie selectivă și adaptată bunului gust spre a se evita ridicolul. Felul de a se îmbrăca reflectă în mod categoric și gradul de cultură și educație a omului” (Călin Elena — an VI, Medicină).

„Haina nu face pe om, dar o îmbrăcăminte îngrijită, comodă, bine croită, adecvată fizicului influențează psihicul celui ce o poartă. Un om cu personalitate, acceptă moda numai în măsura în care aceasta este decentă, frumoasă și practică” (Dafculescu Petre, operator chimist la Uzinele Danubiana).

Lăsînd la o parte considerațiile generale, dumneavoastră ce criterii așteptați în îmbrăcăminte?

„Întotdeauna am ținut cont de personalitatea mea în ceea ce privește ținuta vestimentară, îmbrăcîndu-mă simplu. Omul trebuie să-și facă haina care să-i semene. Cei ce fug după diverse mode își lasă la o parte personalitatea” ne declară Dorobanțu Constantin, an II, Fac. Economie Generală.

„Imi aleg îmbrăcămîntea în așa fel încît să nu fie în culori stridente sau croieli bizare. Prefer o ținută sobră, deoarece consider că aceasta corespunde preocupărilor mele. Aceasta nu înseamnă că nu țin seamă de modă — desigur în limitele bunului gust și ale frumosului. De aceea cred că omul face haina”.

De data aceasta ne vorbește o studentă, Faer Aurelia, an V, Pedagogie.

„Consider că personalitatea îți impune un anumit stil de îmbrăcăminte. A te lăsa „furat” de diversele mode înseamnă o lipsă de personalitate și de seriozitate” (G.B., Filozofie, an V).

Am redat mai sus cîteva din răspunsurile primite de la cei anchetați. Apare evident că tineretul nostru este preocupat de problema vestimentației, dar că în zdrobitoarea majoritate are suficient spirit de discernămint ca să aleagă din „modă” ceea ce este bun și potrivit pentru el. Este receptiv la ceea ce este frumos și util în noul pe care moda îl lansează, se supune ei, dar în limitele bunului gust, pentru că așa cum scria La Bruyere „E tot atît de ridicol să fugi de modă, cît s-o urmezi”.

COMERȚUL ȘI AUTOMULTUMIREA

Preocuparea pentru o vestimentație corectă, frumoasă, elegantă și practică este comună tuturor celor anchetați; să vedem acum în ce măsură tinerii noștri, ajunși la vîrsta afirmării personalității, sînt ajutați, în această direcție, de cei chemați să le satisfacă cerințele legitime.

TINERETUL

Apariția în ultimii ani a magazinelor de confecții pentru adolescenți constituie o meritorie realizare a comerțului nostru socialist. Pentru a cunoaște și pe această cale opinia adolescenților și a tinerilor care apelează la unitățile specializate, ne-am adresat câtorva responsabili de magazine.

Tov. **Heroveanu Sali**, responsabilă magazinului O.C.L. Confecția-Adolescenți, unitatea nr. 12 din Bulevardul N. Băleescu nr. 34, ne declară: „Majoritatea cumpărătorilor preferă modelele clasice, simple, cu condiția ca acestea să aibă o linie modernă și elegantă. Că „moda” nu se poate impune oricum, o dovedește un fapt simplu, dar semnificativ: Am pus în vânzare sacouri cu gulere tricotate, frumoase și practice, dar acestea n-au căutat în masa tinerilor cumpărători”.

Am văzut și noi modelele respective. Nu erau nici frumoase nici practice și nici îngrijit executate.

Tov. **Zamfir Florica**, responsabilă magazinului „Adolescentul” din strada Lipscani nr. 8, ne-a mărturisit și ea că tineretul optează în general pentru modelele sport, simple și elegant lucrate, fără adaosuri inutile. De unde atunci unele extravagante în îmbrăcămintea unor tineri? S-ar părea că întreaga vină o poartă atelierele cooperativei sau cele particulare care lucrează hainele tinerilor și tinerelor noastre. Dar să nu anticipăm!

Dacă magazinele se declară satisfăcute de gustul cumpărătorilor și de propria lor aprovizionare „la timp”, de varietatea și de cantitatea modelelor, nu același lucru l-am putea spune despre tinerii noștri cumpărători. Să spicăm câteva păreri: „Modelele bune sînt în cantități insuficiente; unele articole de sezon nu se găsesc la timp. De exemplu, mănuși, galoși, fulgarine” — ne spune tov. Duteulescu Petre.

„Cred că o serie de articole vestimentare, cum ar fi: pardesiile de buret, fiș-fişurile, jerseurile ar trebui să existe într-un număr mai mare în magazine” (studenta O.R.).

„Socotesc că o varietate mai mare de sacouri, n-ar strica. De citva timp s-au introdus la noi confecții din buret, care sînt elegante, dar din păcate lipsesc de pe piață” (C.R. — student).

„Modele cit mai variate și mai multe ar fi binevenite. Fiindcă sîntem la articole de femei, am fi mulțumiți dacă am găsi rochii de mai multe culori, mai variate, mai elegante. Lipsesc, de asemenea, rochii pentru diferite ocazii” (F.A. — studentă).

„Fetele găsesc cu greu unele confecții, de exemplu pardesii, în tonuri moderne. Iar în ce privește încălțămîntea, trebuie să mărturisim că pantofii existenți nu ne mulțumesc. Sînt duri, insuficient de supli — pielea e tare și căptușelile nu sînt totdeauna cele mai bune” (F.V. — studentă).

„Modelele frumoase de pantofi prezentate la expoziții sau cu alte ocazii nu se găsesc niciodată pe piață” (G.B. — studentă).

„Materialele confecțiilor sînt frumoase, dar croiala, linia, ingeniozitatea creatorilor de modele lasă de dorit. Am dori ca modelele prezentate în revista „Moda” să poată fi găsite și în magazine” (Călin Elena, medicinistă).

S-a ridicat de asemenea, obiecțiunea că mărfurile solicitate mai des nu se găsesc totdeauna în comerț, că nu există un ritm susținut în aprovizionarea magazinelor, ceea ce favorizează aglomerația în unele zile și la unele ore. Nu se găsesc ușor numere mici la cămăși, ciorapi, pantofi etc.

Lărgind aria de sondaj și asupra clientelei mature și, îndeosebi, asupra părinților, ne-am întâlnit și cu alte nemulțumiri. În afara monotoniei unor modele, a numărului insuficient, a neregularității cu care sînt aprovizionate magazinele, s-au ridicat obiecțiuni și asupra modului cum sînt confecționate unele mărfuri (gulere la cămăși și pijamale innădite pe înăuntru, șosete al căror elastic se strică repede, costume cu „mici defecte” pe care le observi abia acasă etc.). Automulțumirea lucrătorilor din comerț nu-și are astfel justificarea și nici nu poate constitui un bun certificat pentru C.T.C.

După cum constatăm din răspunsurile primite de la tineri, lucrurile nu stau chiar așa de bine cum încercam să ne convingă responsabilii de magazine. Oare lucrătorii din comerț, care vin în contact nemijlocit cu masa cumpărătorilor, nu cunosc aceste doleanțe și preferințe? Oricum, atunci cînd se fac contractările cu unitățile producătoare, acestea din urmă pot fi informate în amănunt de cerințele cumpărătorilor.

Lansînd pe piață modele noi în toate compartimentele vestimentației, unitățile noastre producătoare ca și magazinele comerciale sînt chemate să facă și operă de educație estetică. Pe această cale tineretul nostru vine în contact cu frumosul manifestat în „gustul epocii” și este eronat să se creadă că acest tineret, care își face educație estetică în contactul nemijlocit cu valorile culturii, nu observă abaterile în materie de frumos vestimentar.

NU NUMAI FABRICILE CONFECTIONEAZĂ HAINES...

În mare măsură, linia modei este „dictată” de fabricile specializate în confecționarea articolelor vestimentare. Cum am văzut, ele nu asigură încă magazinelor marfa solicitată. Cînd cineva nu găsește un articol pe gustul lui, recurge la cooperativele specializate sau la meșterul care lucrează „acasă”. Prin specificul lor, aceste unități au o elasticitate mai mare în materie de modă, putînd ține cont de preferințele particulare ale fiecărui client. Firește, în zona aceasta pot apărea și apar exagerări.

CUM SÎNT SATISFĂCUTE PRETENȚIILE TÎNĂRULUI CLIENT?

Am adresat întrebarea tovarășului **Gherghicanu Ion**, maistru-croitor la Secția de creație a cooperativei „Casa de modă”. Iată răspunsul:

— Cererile sînt multe și variate, dar ele pleacă întotdeauna de la dorința ca „haina lui” să fie mai altfel, mai modernă. Tinerii își susțin

această pretenție, fluturîndu-ne sub ochi reviste de modă străine, exemplificări din filme sau de la televizor, fără să observe că alții revistele noastre de modă cit și artiștii noștri urmează aceeași linie, ba uneori cu mai mult gust. De obicei le temperăm această dorință printr-o modificare a modelului cerut, astfel încît să nu fie identic nici cu cel din comerț, dar nici cu cel imaginat de client.

Negăsînd drum liber extravagantei nici în sectorul cooperatist, se pare că tînărului nu-i mai rămîne decît croitorul particular sau — și mai grav — mama (de cele mai multe ori) care știe să tragă la mașină și care-i „face” haina sau numai i-o ajustează după „ultimul răcnet”.

Este o foarte proastă înțelegere a dragostei părintești aceea care cedează extravagantei și prostului gust. Vocația omului pentru frumos este neîndoielnică. Prostul gust sau lipsa de gust vine ori dintr-o proastă educație, ori pe calea unei imitații lipsite de discernămint. Pe calea modei se poate ieși cel mai ușor în evidență, într-un fel. A umbla cu haine pestrițe, peticite sau cu pantaloni clopoț, cu perucă sau plete, este un foarte comod mijloc de a atrage privirile asupra ta și de a fi cu orice preț „original”.

De la faptul pe drept sesizat că de multe ori tînărul nu găsește în comerț articolele vestimentare pe gustul lui (cînd îl are) și pînă aici, este o distanță cam mare. Pentru ca să nu existe nici această porțiță deschisă prostului gust, bine ar fi ca între modelele lansate de fabricile de confecții și cooperativele cu același profil să nu existe o deosebire mai mare; o colaborare mai activă în vederea creării modelelor ar satisface nevoia firească a tineretului de modernitate și de fantezie în limitele bunului gust și ale bunului simț. În această direcție, unitățile industriale ar fi primele care ar profita de pe urma colaborării mai stricte cu creatorii de modele din cooperative, deoarece aceștia, din contactul zilnic și direct cu clienții, cunosc mai bine cerințele și preferințele masei de cumpărători.

MODĂ ȘI EDUCAȚIE

Ce ne spun profesorii

Prof. R. Codrea: Îmbrăcămintea la tineretul nostru școlar este uniformă.

Cu 30—40 de ani în urmă, uniforma școlară era cazonă; haină închisă la gît, număr pe brațul stîng, șapcă. Stofa (kaki sau bleu marin) era groasă și greu de purtat. Părul tuns scurt, milităresc, la băieți. La fete, uniforma era pepit, cu guler alb, rotund la gît, ciorapi de ață, părul făcut codițe sau strîns cu fundiță albastră.

Uniforma școlară este astăzi mai frumoasă și mai lejeră. Nu spunem că s-a făcut totul pentru modernizarea uniformei. S-ar putea vorbi de calitatea stofei, de trănicia ei și de croială. Fabricile de confecții ca și magazinele de desfacere a uniformelor școlare încă mai sînt datoare sub aceste aspecte.

E firesc ca elevii și, îndeosebi cei din clasele mai mari, să fie tentați să aibă și îmbrăcăminte „civilă”, pentru anumite ocazii. Dar și aici modernitatea să se alicie cu bunul gust. Apariția unor tineri și tinere, elevi de școală, la curent cu moda extravagantă, poate stîrni hazul, dar poate fi și un element de contaminare, de maimușăreală pentru cei de o vîrstă cu ei.

(Continuare în pag. 6.) ▶

Ilustrații de

OCTAV

GRIGORESCU

MODA ȘI TINERETUL

Adolescente cu rochițe prea scurte și strâmte, cu ciorapi supraelevați verzi, roșii, liliacii, cu pantofi cu culori stridente, cu părul tapat sau coadă de cal, cu unghii lăcuite și rimel pe gene, sau adolescenți cu pantaloni scurți, mulați pe picior, cu haine cu una sau două tăieturi laterale, cu chieă abundentă lăsată peste urechi și guler nu pot constitui un exemplu de bun gust.

Din fericeire, cei mai mulți știu să ia din modă ceea ce e bun, sănătos și practic. Îmbrăcămintea majorității, în pas cu vremea, cu ceea ce oferă progresul tehnicii și producției, ține seama de anotimp, de diferitele împrejurări din viața socială, de vîrstă, sex, îndeletnicire și de propria personalitate. Toți mergem în pas cu vremea, tineri și bătrîni. Dar a fi la modă nu înseamnă numaidecît a fi ridicol și dezmațat. Căci e dureros de ridicol să vezi un cap de fetiță „tapat“ rotund ca un bostan sau elipsoid al ca un dirijabil.

Asemenea stridențe în ținută — și acestea se repercutază în vocabularul tînarului, în maniera lui de comportare generală față de alți semenii și față de munca lui — nu-și au rădăcini la noi, popor cunoscut prin bunul simț și prin spiritul de moderație. Ele ne vin împreună cu scălbăieturile dansurilor *supra-moderne* și a muzicii *shoking* din afară. Ce le opunem noi, ce rezistență întîlnește tînarul în calea tuturor acestor ispite? Familia?

Ca diriginte, nu o dată mi s-a întîmplat ca, atrîgînd atenția părinților asupra ținutei necorespunzătoare a copilului sau a copilei, să mi se răspundă: „Sînt tineri“, „Așa-i moda“, „Trebuie să-i înțelegem și pe ei“.

Sînt printre părinți unii care cred că slujitorii școlii sînt prea severi, că au uitat ce-i tinerețea, sînt rugîmiți. Alții sînt convinși de utilitatea unei intervenții nete în zăgăzuirea exceselor, totuși nu o fac. Cînd-i de vină dacă le facem toate gusturile? Ne lăsăm noi, părinții, convinși de ei, în loc să-i lămurim pe copiii noștri: „Copilul meu vrea să aibă pantalonii ca prietenul său; fiică-mea să se tundă ca buna sa prietenă și eu, de, ca părinte, cum am să fiu contra?“

Este evident că în aceste cazuri vina o are familia. Tineretul nostru școlar este întreținut material de părinți. E de prisos să ne mai întrebăm de unde au acești tineri banii necesari pentru satisfacerea extravaganțelor. Dar familia nu e singura vinovată. Exemple negative pot găsi tinerii noștri, elevii și studenții, pe stradă, în sălile de spectacol și de data aceasta e vorba de un tineret care nu mai este școlar sau chiar de oameni maturi.

Dar opinia publică, atitudinea noastră, a fiecărui cetățean? De cele mai multe ori privim cu un zîmbet sau trecem nepăsători față de excesele unei mode prost înțeleasă și a unei „modernități“ cu orice preț, care jig-nesc fondul plin de delicatețe și măsură a poporului nostru. Intervii muștrător față de o grosolanie a unui tînar, pe stradă, la cinematograful sau în tramvai și se găsesc imediat citiva binevoitori să-i ia apărarea.

Cred că o parte din vină o poartă și magazinele pentru adolescenți ca și atelierile de modă. Într-un stat ca al nostru, rolul lor depășește sfera utilului și a comercialului. Ele sînt menite să contribuie la educarea bunului gust la tineretul nostru. O variație mai mare în articolele pentru tineret, o mai mare inventivitate și originalitate ar trebui să vină în preîntîmpinarea gusturilor și preferințelor tinerilor, canalizîndu-le tendințele în loc de stridență spre căile firești ale noului în vestimentație.

Am lăsat la urmă școala și educatorii, deși rolul lor este de însemnătate capitală. Față de excesele diferite: vestimentație, comportare, limbaj etc., moralizarea sau opreliștile de tot felul nu sînt suficiente și nici eficiente. Numai o muncă adîncă de educație ar putea constitui o rezistență firească față de imitațiile necritice ale tuturor excreșcențelor, condamnate și în țările din apus unde au apărut.

Aceasta ne duce în mod necesar la sublinierea necesității întăririi educației estetice în școli. Consider că deprinderea tînarului cu valorile mari ale culturii noastre naționale și universale, cu dragostea pentru tot ceea ce este frumos și moral, cu alte cuvinte, formarea unei culturi umane la elevii noștri ar fi o garanție că selecția a ceea ce este modern în „modernitate“ s-ar face pe linia bunului gust și a bunului simț.

Prof. Rodica Roșcanu: Ca profesor și diriginte, desigur că nu poți trece indiferent peste variatele forme ale „modernității“ pe care le man-

festă și elevii și peste cauzele care îi fac pe unii să fie atît de ușor prinși de mitul „modernismului“. Ele sînt multiple dar, în primul rînd, cred că se situează tinerețea, lipsa de experiență, deci și de discernămint. Am observat că extravaganța se manifestă îndeosebi la acei care, în limbajul profesorilor, fac parte din categoria „mediocrilor“. Neputința de a-și oferi satisfacții superioare din pricina lipsei de cunoștințe îi determină să recurgă la ceea ce ei numesc „modern“, la exhibiționism vestimentar, la folosirea unui limbaj argotic, aproape de neînțeles pentru noi, cei „bătrîni“ și „învechiți“, la lipsa de politețe, grosolanie, blazare.

Cauza trebuie căutată de asemenea și în educația primită în familie. Foarte mulți sînt părinții care consideră că își fac din plin datoria oferînd copiilor orice își doresc, pe considerentul că ei, copiii, trebuie să se bucure de ceea ce le-a lipsit părinților.

Aceste tendințe spre exagerare ar putea fi evitate sau frîmate, acți-vînd un adevăr arhicunoscut mai ales teoretic: necesitatea realizării unității de acțiune între școală și familie. În școală, tînarul trebuie să-și lărgească orizontul de cultură generală, să-și cultive inteligența și bunul gust, pentru a avea discernămintul necesar de a extrage din modern ceea ce e într-adevăr nou, adecvat epocii în care trăim, ceea ce are posibilitatea de a supraviețui.

În epoca noastră, ritmul de dezvoltare fiind extrem de rapid, învechirea este și ea mai rapidă. Dar ceea ce este astăzi cu adevărat modern se bizuie pe o serie de elemente preluate dintr-un modern care a trecut. Ori, tineretul nostru trebuie astfel educat încît să poată discerne elementul valoros din modernul de azi, care va reprezenta elementul de continuitate cu modernul de mâine.

Desigur că pentru aceasta, rolul principal îi revine școlii, profesorului, dirigintelui. Ținînd seama de faptul că azi ponderea principală cade asupra laturii formative a procesului instructiv educativ, școala poate să îndeplinească această sarcină.

PRACTIC, MODERN ȘI DE BUN GUST

Practic, modern și de bun gust, iată cele trei condiții permanente ale unei ținute vestimentare. Se înțelege că toți trei termenii sînt supuși evoluției și perfectibilității. În dorința de a contribui în mod practic la îmbunătățirea uniforme școlare, dăm prin prezenta dezbatere posibilitatea tuturor celor interesați — părinți, profesori, învățători și tineri — să-și spună părerea în coloanele revistei noastre, într-o rubrică — în ultimă analiză de educație estetică — pe care am dori-o permanentă.

Uniforma școlară este obligatorie pe toată durata școlarității. Ea este singura îmbrăcăminte „legală“ a tineretului școlar. Răspunde ea oare, în forma actuală, tuturor imperativelor enumerate mai sus, astfel ca școlarul s-o îndrăgească și să o poarte cu mîndrie și cu plăcere? Ne gîndim în primul rînd la fete.

Oare particularizarea uniformelor prin croială, colorit, chipie, însemne etc. pe diferite centre școlare sau chiar școli — ne gîndim că destule școli au depășit un veac de existență și au o strălucită tradiție — nu ar lega pe elevii mai mult de ținuta școlară și nu ar contribui la întărirea sentimentului de mîndrie că fac parte dintr-o anumită școală?

Nu ar fi aceasta o cale de a satisface legitîmul gust pentru varietate și, în același timp, un mijloc eficient de a realiza o unitate în varietate?

Accentuînd numai asupra unuia din cei trei factori enunțați, nu putem realiza această unitate. Dar se impune constatarea că la capitolul uniformă școlară, factorul modern este cel mai adesea sacrificat. Oricum, discuția rămîne deschisă și invităm cititorii să-și spună cuvîntul în tot ce se referă la ținuta tînarului de astăzi.

CONCLUZII:

Întreaga desfășurare a anchetei noastre ne duce la constatarea că moda, modernul, sub toate aspectele sub care se înfățișează și în toate domeniile în care operează este o problemă veche a civilizației omenirii. Ea s-a discutat și se va mai discuta. De atîtea ori apare în istorie ca un zid despărțitor între generații. Sînt cunoscute conflictele dintre bonjouristi și purtătorii de islice de la noi, conflicte care, pe lângă deosebirile de costum, prezentau deosebiri esențiale de mentalități și atitudini. Moda e purtătoare uneori a progresului social, legată fiind nemijlocit de producție, cum e adeseori și o servilă imitație sau o dorință de frondă și originalitate în orice domeniu, dar mai ales în acela în care întîlnește mai mică rezistență, al modei vestimentare, al coafurii și încălțămintei.

Este, de asemenea, prea cunoscut că în numele modei se cultivă exerescențe și extravaganțe. Dacă în orînduirile împărțite în clase sociale antagoniste, moda era și este un mijloc de diferențiere (legalizată, de cele mai multe ori) și de afirmare a bogăției și puterii politice, astăzi — și la noi — moda afirmă exclusiv bunul gust și simțul de orientare estetică. În felul acesta ea devine o problemă de cultură și educație pentru toți.

Întărirea muncii de educație în rîndurile cetățenilor constituie un mijloc de a contracara stridențele pe care le poate genera uneori moda. O cultură serioasă, profund umanistă, un atașament puternic față de valorile estetice și morale ale omenirii vor feri tineretul de felurile „poze“ împrumutate de aiurea fără temeii în solul spiritual al poporului nostru.

Anchetă de AL. ILOVAN
N. CRIȘAN
M. RAȚIU

C O L O C V I I

C U C I T I T O R I I

Suprasolicitarea

TOV. BOCȘA IOSIF — LUPENI. În problema suprasolicitării este concludentă statistica întocmită: consumul de timp necesar la numărul de pagini din manualele școlare pe care le au de învățat zilnic cele două fetele ale dumneavoastră — (una în clasa a IV-a și cealaltă în clasa a VI-a a școlii generale) la care adăugați și pe cel rezervat temelor scrise acasă. Întrebarea pe care o puneți — și care apare de fapt ca un cap de acuzare — este dacă în felul acesta se evită supraîncărcarea.

Este, de asemenea, justă constatarea în legătură cu urmările la care duce suprasolicitarea pe planul fiziologic și, în general, al sănătății organismului.

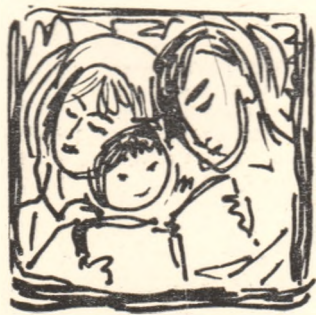
După cum bine știți, programele școlare urmăresc de câțiva ani încoace tocmai evitarea supraîncărcării. Credem că supraîncărcarea nu vine astăzi atât de la programele școlare, cât mai ales de la organizarea procesului de învățămînt în anumite unități școlare (orare în care se aglomerează materiile „mai grele” în aceeași zi, lipsa de evidență a timpului necesar pregătirii lecțiilor).

Suprasolicitarea de care vorbiți desigur poate fi determinată și de calitatea lecției desfășurată în clasă, de metoda și stilul de muncă ale profesorului. Dumneavoastră semnați superficialitatea unor cunoștințe obținute la lecții. Sinteți sigur însă că fetele dumneavoastră au urmărit cu atenție lecția?

În cele mai multe cazuri nu e vorba de supraîncărcare, ci de un sistem de învățare, de un regim de muncă al elevului, nepedagogic. Dacă elevul s-ar obișnui să revadă lecțiile acasă în ziua în care au fost predate, confruntându-și notițele cu textul din manual și alcătuindu-și ajutorat de memoria proaspătă un rezumat al

cunoștințelor esențiale, pregătirea din ajunul verificării s-ar reduce ca timp necesar la sfert. (În această problemă vedeți reportajul nostru despre lectoratele cu părinții).

Este foarte interesantă sugestia dumneavoastră în legătură cu pregătirea viitorilor părinți încă în timpul școlarității lor, — așa cum precizați foarte just — de la clasele mari. Ideea dumneavoastră de altfel constituie o preocupare a pedagogi-

lor noștri și a statului nostru care s-ar putea rezuma în propoziția: „Educația pentru viața de familie trebuie să înceapă încă din școală”. (Vedeți ancheta CE TREBUIE SĂ ȘTIE PĂRINȚII DESPRE EDUCAȚIE. Colocvii nr. 1. Și masa rotundă „Familia, școală fără vacanță.” Colocvii nr. 2).

Nu putem fi de acord însă cu propunerea dumneavoastră: reducerea cu 50% a cunoștințelor și pivotarea numai pe materiile epocii: matematică, fizică, chimie, desenul. Ar însemna să subestimăm valoarea formativă a studiilor umaniste, tocmai într-o perioadă cînd specializarea excesivă ar putea primejdui dezvoltarea plină a personalității umane.

„Un caz rar”

PROF. SANA B. ABRUDEAN — ARAD. Este într-adevăr un caz mai rar; ceea ce relați dumneavoastră, spre regretul profesorilor, nu se întâmplă des în viața școlii. De obicei, părinții motivează cu multă ușurință lipsurile în munca de învățătură a

copiilor lor sau înclină să arunce toată vina pe seama școlii. Exemplul mamei care vă cere să-i ascultați fetița nu numai din lecția de zi, ci și din materia din urmă, pentru că are convingerea că nu se pregătește temeinic în ultima vreme, este demn de toată lauda. El constituie un argument în plus în sprijinul necesității unei strînse colaborări între școală și familie. Dar, în același timp, este un exemplu care militează pentru educarea și a familiei, pentru formarea unei atitudini juste față de munca de învățătură a copiilor.

Cazul relatat de dumneavoastră ne mai vorbește și de importanța supravegherii și controlului atent pe care familia îl poate exercita asupra activității școlare în special și a conduitei copiilor în general.

Primul ajutor în caz de răni

ANA SORESCU, — IAȘI: „În timpul activității recreative a școlarului, legată de joaca sa (și aceasta variază după sezon și preferințe — de la jocurile cu mingea, jocurile în zăpadă, scăldat sau patinaj, gimnastică sau diferite alte activități organizate în cadrul orelor de educație fizică sau acasă) pot surveni ușoare accidente, pe care trebuie să le prevenim sau, dacă totuși au apărut, să știm să dăm primele măsuri de ajutor.

„Censfătuți în această privință?” Răspunde la întrebarea dumneavoastră dr. I. Drăgan, directorul Centrului de medicină sportivă din București.

„Pentru asigurarea unui prim ajutor în caz de răni, e bine să avem o trusă specială, care poate fi improvizată într-o cutie de carton, piele sau metal. Ce trebuie să conțină această cutie? În primul rînd, cele necesare efectuării unui pansament (în cazul rănirii.) O soluție desinfectantă (apă oxigenată, tinctură de iod, albastru de metylen — în sticlule bine astupate), pomezi sau pulveri desinfectante (pomadă cu aureociclină, jecolan sau jecosin pentru arsuri, pulvere de sulfamide etc.) vată, pansamente sterile, alcool, leucoplast și feși, iată elemente suficiente pentru a trata o rană oricît de complicată ar părea ea.

În al doilea rînd se impun cîteva medicamente, tablete sau soluții în sticle: aspirină și piramidon pentru dureri de cap, lizadon sau belergan pentru dureri abdominale sau palpitații, natriu bicarbonic pentru arsuri la stomac, algocalmin-tablete sau fiole pentru bătăi în cazul unor dureri mai violente. Acestea din urmă sînt indicate în special în cazul unor lovituri puternice care pot provoca luxații (țesirea unui os din articulația sa

obișnuită) sau fracturi (ruperea osului). Pentru aceleași împrejurări este bine și necesar să avem la îndemînă în aceste truse și așazise atele (bucăți de placaj, sau de sîrmă), pentru imobilizarea unei articulații sau a unui os bănuțit a se fi rupt în urma unei lovituri. Durerea mare și umflătura la locul loviturii ne fac să presupunem o fractură și atunci trebuie să legăm osul respectiv strîns cu o fașă între două atele pentru a nu permite mișcarea fragmentelor în timpul transportării accidentatului la policlinică. De cele mai multe ori reușita tratării unei arsuri sau fracturi, a unei răni, depinde de primul ajutor. Pentru oprirea unei hemoragii (din nas sau dintr-o rană) folosim apa oxigenată, soluția de antipirină și bandajarea strînsă.

Am arătat numai cîteva din elementele trebuincioase pentru o trusă de prim ajutor care nu trebuie să lipsească din inventarul oricărui școlar, în excursie, acasă sau pe terenul de joacă.”

Cu copiii în excursie

PROF. SILVIA IORGULESCU, TULCEA. Din cîte ne-am putut da seama, citindu-vă scrisoarea, excursia

de la Somova pe care au făcut-o pionierii, sub conducerea cadrelor didactice, constituie o frumoasă realizare a Școlii generale nr. 5. Am reținut mai ales grija colectivului pedagogic pentru asigurarea conținutului instructiv educativ al excursiei. Dovedește o bună orientare pedagogică faptul că ați antrenat și pe elevi în organizarea acestei acțiuni, făcîndu-i părtași la stabilirea itinerarului, a programului de activități, că v-ați îngrijit de pregătirea lor în vederea excursiei, comunicînd tuturor din vreme itinerarul și programul, indicîndu-le echipamentul individual necesar și materialul sanitar „absolut indispensabil în astfel de ocazii” etc.

ȘCOALA PĂRINȚILOR

Colaborarea strânsă dintre școală și familie răspunde unei cerințe pedagogice fundamentale. Pentru a răspunde acestei cerințe, școala întreprinde o serie de acțiuni cu caracter pedagogic și educativ. Printre acestea un loc deosebit de important îl ocupă **lectoratele** cu părinții. Ele se organizează, de obicei, la nivelul clasei sau al școlii, uneori chiar al raionului sau orașului. Prin modul de organizare, prin tematică și structură, ca și prin finalitatea lor, lectoratele sînt o adevărată **școală a părinților**. Prin mijlocirea lor părinții primesc o **îndrumare** multilaterală: pedagogică, educativă, psihologică, medicală ș.a.m.d.. Ele prilejuiesc, în același timp, un schimb mai larg de păreri între educatorii din familie — părinții — și educatorii din școală — cadrele didactice. Se realizează astfel o ridicare a familiei la nivelul sarcinilor pe care societatea noastră le pune școlii. Utilitatea și eficiența lor depinde pe de o parte de antrenarea masei mari de părinți din școală, de prezența tuturor părinților — nu numai a celor cu copii buni — cum se obișnuiește — sau a membrilor din comitetul de părinți al claselor, pe de altă parte de buna lor organizare (conținutul tematic, calitatea prelegerilor și a dezbaterilor), care să ducă la finele anului sau a școlarității la un „corp” de cunoștințe generale necesare unei munci educative utile.

Am asistat la câteva lectorate cu părinții, ținute în trimestrul I al anului școlar 1966/67 în trei școli din Capitală și împărtășim cititorilor impresiile noastre, cu gândul că ele vor ajuta deopotrivă școlilor și părinților în folosirea acestor admirabile mijloace de propagandă pedagogică.

Orientarea profesională — Școala generală nr. 119 —

La această școală centenară din raionul N. Bălcescu, lectoratul cu părinții dezbate problema orientării profesionale a elevilor de clasa a VIII-a, viitorii absolvenți ai școlii generale. Sînt prezenți însă și părinți ai elevilor din clasele V—VII. (Și e bine așa, fiindcă orientarea școlară nu începe odată cu ultima clasă a școlii generale).

Orientarea școlară în vederea alegerii profesiei, a acelei profesii pe care s-o exerciți cu neștrămutată dragoste pentru o viață întreagă,

constituie numai aparent o problemă lipsită de complexitate. Buna ei rezolvare depinde de o serie de factori care cer să fie cumpăniți cu egală atenție atât de școală cît și de familia elevului ajuns la vîrsta cînd trebuie să opteze pentru profesiunea cea mai potrivită cu interesele, înclinațiile și aptitudinile sale. Dar elevul se cunoaște oare suficient pe sine la această vîrstă, date fiind instabilitatea intereselor, influențele exercitate de familie sau de alți factori externi? Cum putem depista la timp interesele, înclinațiile și aptitudinile acestuia și în mod suficient de convingător? Care sînt căile de pătrundere în universul sufletesc al copiilor, ca să putem alege cu justețe linia optimei dezvoltări a personalității în devenire a școlarului? Este alegerea viitoarei profesii o chestiune pur personală a elevului și familiei?

La toate aceste întrebări ca și despre ajutorul pe care-l poate da școala — și cu deosebire profesorul diriginte — familiei în această deloc ușoară problemă răspunde profesoara **Cristina Ionescu**, în dubla ei calitate de profesoară de psihologie și de mamă a unui elev de la această școală. Îndrumările pertinente ale tov. Cristinei Ionescu cu privire la particularitățile psihice și fiziologice ale personalității școlarului, cu privire la psihologia pubertății, la modul cum se cultivă interesele stabile și multilaterale ale elevului, cum se manifestă înclinațiile și aptitudinile, sînt urmărite cu mult interes de părinții, care, de astă dată, au luat în bănci locul propriilor lor copii. Deosebit de prețioase ni s-au părut indicațiile cu privire la căile de cunoaștere a înclinațiilor copiilor: observația, convorbirile prietenești, cunoașterea produselor activității, jocurile, activitățile practice, vizitele la licee cu profil diferențiat, la întreprinderi etc. În același timp, conferențiară a făcut cunoscut planul de măsuri al școlii în vederea orientării profesionale a absolvenților clasei a VIII-a. Spicuim din acest plan: chestionare întocmite de diriginți care se vor înmîna părinților și se vor restitui completate la începutul trim. III, vizite la diferite întreprinderi și licee de specialitate, întîlniri între părinți, elevi și profesorii clasei la care vor fi invitați directorii de școli cu profiluri diferite.

Discuțiile foarte vii au scos în evidență și mai mult complexitatea problemei puse în dezbatere, aspectele particulare sub care ea se prezintă pentru fiecare familie. „Am doi copii, spune tov. **Marinescu**, născuți în același mediu; dar fetița este ordonată și harnică, băiețelul este agitat și impulsiv. Interesele lor spre o anumită activitate sînt fluctuante. Cum să mă hotărăsc?”.

„M-am preocupat încă de la vîrsta fragedă de orientarea și dezvoltarea intereselor fetiței mele. De la alegerea jucăriilor, pînă la sport — toate au fost făcute de mine în vederea dezvoltării armonioase a copilului. Astăzi, se pare, că interesele ei merg spre muzică pentru care manifestă și înclinație” mărturisește tov. **Ganulea Elza**.

„Am o fetiță cu egale posibilități în multe direcții. Cred că numai o colaborare activă cu școala mă va ajuta să stabilesc o **dominantă**” declară tov. **Măciucă**. Preocupată de orientarea copilului ei, tov. **Barbulea** a obișnuit-o să se autocunoască și autoaprecieze. E mică încă, dar orientarea ei se cristalizează de-acum”.

Într-adevăr problema alegerii profesiei nu e deloc ușoară, dar Școala nr. 119 a luat-o în mîini în mod serios și inițiativele ei lasă să se întrevadă rezultatele.

La acest lectorat, atât de viu și de substanțial remarcăm și contribuția medicului igienist al raionului, tov. **dr. Negoită**, care a dat prețioase îndrumări sanitare. Din păcate însă prezența părinților a fost cam firavă.

Răspunderea părinților pentru faptele copiilor — Liceul „Gh. Lazăr” —

Școală de veche și bună tradiție românească; totul aici te îmbie la reflexie: holul și coridoarele curate și liniștite, laboratoarele și sălile de clasă pe care le vizităm, reproducerile de artă, figurile luminoase ale marilor cărturari. Ne dau sentimentul că profesorii, elevi și părinți continuă o tradiție. Și tradiția obligă: pe elevi, să fie mai silitori, pe profesori, mai exigenți cu propria lor muncă, pe părinți, să ajute cu și mai multă dragoste școala în îndeplinirea nobililor ei sarcini. Trecînd prin coridoarele vechi de amintiri, în căutarea amfiteatrului unde se ținea lectoratul, în seara zilei de 16 noiembrie, nu bănuiam că obligația noastră de reporter se va transforma într-o adevărată plăcere, că ceea ce îndeobște și în multe școli e un act formal, va fi aici o dezbatere pasionantă și vie la care

aveau să participe peste trei sute de părinți. Tema: „Răspunderea părinților pentru faptele copiilor”. Conferențiar: tov. **procuror Dumitrescu Iulia**. După ce evocă condițiile de învățatură care s-au creat tineretului din patria noastră și perspectivele largi care se deschid școlii, conferențiară analizează locul și rolul familiei noastre socialiste în lumina noilor măsuri care s-au luat pentru întărirea ei. Subliniază în mod deosebit că răspunderea familiei crește în condițiile societății noastre și că ea devine o problemă de stat. Greșelile săvîșite de părinți se repercutează nociv asupra comportării copiilor și sînt izvorul infracțiunilor pe care le comit. Cazurile pe care le relatează sînt convingătoare și constituie o punere în gardă a părinților asupra răspunderii pe care o au — înainte de toate — față de propriii lor copii. În zdrobitoarea majoritate, cazurile de infractori minori se explică prin carențele familiei. Cu competență egală, conferențiară se oprește asupra urmărilor psihice — provocate de familiile destrămate sau imorale — în dezvoltarea personalității copilului (complexe afective, alterări de caracter, timiditate, spirit de frondă, izolare, răutate, ș.a.m.d.).

„Părinții răspund de faptele copiilor lor”, aceasta o știau poate cei prezenți și înainte de a asculta conferința, într-un chip oarecum general. Dar ce urmări și cît de grave pot avea uneori faptele lor, conduita și relațiile dinăuntru familiei, stilul familiei, felul cum înțeleg să-și îndeplinească funcția educativă față de copii o simt abia acum, urmărind cu atenție analiza unor medii familiale din care s-au recrutat infractorii minori. Cîte scăpări în comportarea noastră de părinți, pe care ni le trecem ușor cu vederea, nu au urmări neașteptate la copii, dată fiind puterea de imitație!? Și cît de vinovați sîntem, în primul rînd noi părinții, față de copiii care ne judecă? Conferențiară cu tonul blînd și cu stăpînire chibzuită a fost necruțătoare față de părinții vinovați. A arătat că, pe lîngă răspunderea **morală**, ei au o răspundere **materială** (sînt obligați să acopere material stricaciunile pe care le fac copiii infractori) precum și o răspundere **penală**.

O asemenea dezbatere în prezența atîtor părinți este utilă mai ales cînd cel care vorbește are autoritatea și informația tov. **procuror Dumitrescu Iulia**. Ea prilejuiește și o confruntare cu propria noastră conștiință de părinți. Ne-am făcut oare cum trebuie datoria? Ce putem face încă, să fie mai bine? Bine observa tovarășul director al liceului, **Victor Iliescu**: „Copilul de astăzi nu mai e copilul care am fost noi. Nu se mai potrivesc aceleași recomandări. Preocuparea pentru educație trebuie să fie comună școlii și familiei. Ca să faci muncă de educație însă e necesară o pregătire. Profesorii se pregătesc în vederea îndeplinirii acestei mărețe sarcini. Același lucru trebuie să-l facă și părinții: Trebuie să învățăm cu toții și să învățăm mereu”. Într-adevăr, de la acest lectorat am învățat cu toții. Pe ordinea de zi mai figurau problemele de gospodărie a școlii: darea de seamă a comitetului de părinți și alegerea noului comitet. Am plecat cu certitudinea că lectoratul, așa de reușit din seara aceasta, continua aici o muncă serioasă și de înalt simț de răspundere.

Regimul de muncă a școlarului acasă — Liceul „D. Cantemir” —

Școala, așezată la intersecția străzii Viitor cu str. Palade, te întâmpină cu aerul ei sobru și odihnitor. În colț, trec mașina 37 și troleibusul 86, prin față tramvaiul 17, dar aici între zidurile școlii e liniște. E un fel de liniște, deosebit. E liniștea celor ce învață. Un „izvor de *horum harum*” cum spunea Eminescu. În cancelaria profesorală în care intrăm ne primesc zîmbete prietenoase. Sub cristalul mesei în formă de potcoavă (probabil de pe vremea fostului director Șuteu, fondatorul liceului) găsim planul muncii care se desfășoară în școală și în afara ei. Muncă organizată și sistematică. Sînt programate pentru astă seară — 22 noiembrie — două lectorate cu părinții (la clasa a XI-a C, diriginte prof. **Mihai Popa** și la clasa XI-a F, diriginte prof. **C. Manolescu**). Ne informăm mai îndeaproape. Tovarășa **Ileana Teodorescu**, directoarea școlii ne dă lămuriri. Din lipsă de spațiu nu se pot face lectorate pe clase paralele sau pe școală, ci numai pe clase. Cîtînd planul de activitate pedagogică cu părinții, îți dai seama că la întocmirea lui a stat grija de a lega munca de îndrumare pedagogică a părinților din cadrul lectoratelor de obiectivele concrete pe etape ale școlii. Nu ne-am mai mirat văzînd că în aceeași seară se dezbate una și aceeași problemă la amîndouă lectoratele. Cum s-ar spune, avem o temă la „obiect”. Și iată de ce! Ne-o spune dirigintele, prof. C. Manolescu și o spune părinților. Conducerea școlii n-a așteptat sfîrșitul trimestrului I ca să-și analizeze munca, ci cu două săptămîni înainte de acest lectorat, colectivul didactic a trecut în revistă roadele muncii. S-au oprit însă mai ales asupra lipsurilor în munca de învățatură a unor clase și a unor elevi și a analizat cauzele acestora. Consiliul pedagogic a stabilit un plan de măsuri în vederea îmbunătățirii activității cadrelor didactice. Dar nu s-a mulțumit cu atît. Dacă profesorii își fac datoria (liceul are un colectiv didactic de prima mînă), și elevii, la rîndul lor, declară că învață, atunci unde e „buba”? Răspunsul la întrebare pare „comod”: „nu ne ajunge timpul”, spun unii elevi și părinți. Dar „timpul e lung sau scurt în funcție de cum ni-l organizăm”, spune dirigintele N. Manolescu cu bonomia-i caracteristică. „Randamentul școlar depinde de sistemul de muncă a elevului, de organizarea timpului liber și de modul cum părinții urmăresc programul de lucru al copiilor”, conchide dirigintele M. Popa.

În întocmirea tematicii lectoratelor cu părinții pe luna noiembrie s-a plecat de la cunoașterea exactă a realității. Diriginții au făcut adevărate anchete sociale printre elevii și părinții claselor ca să cunoască cum își folosesc elevii timpul liber acasă, cum le organizează familia orele de masă, de odihnă și recreație, și cum învață. S-a constatat astfel că o bună parte dintre elevi nu au un program riguros de lucru, o altă parte urmează un program deprins prin simplă repetare, iar alții își irosc pur și simplu timpul cu preocupări în afara școlii, fără un control din partea familiei. Interesante ni s-au părut, de asemenea, rezultatele unei cercetări întreprinsă de prof. C. Manolescu la clasa a XI-a F asupra timpului afectat pregătirii lecțiilor. Din 40 de elevi, 16 au declarat că le sînt suficiente 2 ore, 7 elevi au nevoie de 3 ore, iar 15, peste 3 ore. Desigur că nu există un **barem** fix și rigid, așa cum remarca părintele unui elev, tov. Mercaș Vasile, care este și președintele comitetului de părinți. Important este ca timpul respectiv de lucru să fie folosit intens și cu bune rezultate și aceasta depinde în cea mai mare măsură de felul cum se învață. Copiii noștri nu știu să învețe. Acest adevăr îl confirmă fără să vrea o parte din părinții claselor XI C și XI F atunci cînd arată că pentru pregătirea lecțiilor copiii lor rămîn pînă tîrziu noaptea aplecați asupra manualelor (Martinovici Florica, Bănică V.) Cee de făcut? Materia programei școlare trebuie parcursă, elevii sînt în cl. a XI-a, îi așteaptă bacalaureatul și examenele de admitere în institutele de învățămînt superior. Dar diriginții sînt pregătiți să răspundă la această întrebare și discuția se concentrează asupra metodelor și procedurilor de învățare. Îndrumările date sînt funda-

mentate științific. Le reproducem și noi cu gîndul că ele pot fi folositoare celor ce ne vor citi. E bine ca elevii să pregătească lecțiile care s-au predat în ziua respectivă, pînă încă sînt proaspete explicațiile profesorului. Se înregistrează mai ușor și au trîncie mai mare. Pentru lecțiile vechi (care vor constitui orarul zilei următoare) vor afecta o oră (de revedere a materiei, ținînd seama că și ele au fost pregătire tot în ziua predării lor). Dacă și-au format deprinderi după sistemul vechi — (de a se pregăti la lecțiile de a doua zi) să rămînă la el. Efortul de adaptare la un alt sistem s-ar solda cu o pierdere de timp, inadmisibilă în clasa a XI-a. Oricum, însă, pentru a se realiza o învățare temeinică, se recomandă: să muncească intens, concentrați în timpul afectat pregătirii lecțiilor, să caute să înțeleagă ceea ce învață, memorarea logică fiind superioară celei mecanice (prin simplă repetiție); învățarea unui material este cu atît mai rodnică cu cît este mai intensă activitatea respectivă. De aceea, nu e suficient, la matematică de pildă, să memorăm o demonstrație, ci să încercăm să o reconstituim singuri, după cum la o limbă străină e nevoie să facem exerciții aplicative la capitolul „reguli gramaticale” pe care-l studiem, traduceri și retro-versiuni etc.

Sistemizarea materialului lecției este o altă condiție a unei bune învățări. Se spune mereu că repetiția este mama învățării. Dirigintele atrage însă atenția părinților că repetiția prin ea însăși nu aduce un spor în învățare. E nevoie ca repetiția să fie eșalonată, distribuită în timp (de exemplu în 3 etape), să nu fie succesivă; să fie alternată cu **încercări de reproducere** (elevul să răspundă în gînd la întrebări pe care și le pune) și să nu se facă în mod **uniform**.

Și îndrumările diriginților curg domol în cele două clase. Se discută despre recreerea și odihna activă, plimbările în aer liber, organizarea, orientarea și selectarea spectacolelor, a lecturii particulare. Se recomandă părinților necesitatea ordinei în activitatea lor de-acasă. O organizare a propriei lor vieți care să constituie un model pentru copii.

Cît de utile au fost cele două lectorate ne-o arată participarea mare a părinților la discuții (tov. Enache El., Maier El., Bănică V., Vasilescu Ion, Mercaș Vasile, Colceag Dumitra, Lanțianu Paula, Martinovici Fl., Cuteanu D. și alții) ca și problemele pe care le-au ridicat.

Părinții au arătat că programa de învățămînt e încă încărcată și că nerespectarea unui regim corect de muncă individuală, și lipsa unor îndrumări cu privire la procedeele de învățare îi fac pe copii ca în unele zile ale săptămîinii să consume 6—7 ore cu pregătirea lecțiilor (Martinovici Florica, Bănică V., Enache El.).

S-au purtat discuții cu privire la folosirea nerățională a radioului și televiziunii (Mercaș Vasile, Lanțianu Paula) sau a comportării elevilor în familie (Lanțianu P.). Necesitatea — observată din experiența lor de părinți — a unei organizări științifice a timpului liber și a îndrumării muncii individuale o accentuează tov. Vasilescu I. care a împărțit programul întocmit pentru fetița lui, elevă în clasa a XI F, program în care judicioasa grijă de părinte s-a manifestat pe toate laturile dezvoltării personalității copilului. Astfel, ședința cu părinții a devenit și un schimb de experiență între părinți. N-a rămas străină discuțiilor nici problema folosirii după amiezii de sîmbătă și a zilei de duminică, pentru care mulți părinți au relatat că întocmesc cu atenție un program comun cu copiii (Vasilescu, Mercaș, Maier etc.). A apărut o dată mai mult necesitatea colaborării părinților cu profesorii, cu școala.

Ne-am păstrat convingerea, în urma asistenței noastre la lectoratele ținute în cele trei școli, că propaganda pedagogică printre părinți e necesară. Cît e și de eficientă? Depinde de conținutul muncii care se desfășoară, de formele pe care le îmbracă și de calitatea pregătirii celui chemat să facă această propagandă.

O tematică întocmită cu grijă la începutul anului, care să aibă în vedere problemele concrete pe care le ridică activitatea instructiv-educativă din școli în diferite etape, apoi, în egală măsură, și sarcinile de perspectivă ale educației comuniste, precum și modalități variate și interesante de tratare ca: discuții pe teme care interesează părinții, simpozioane, mese rotunde, ș.a.m.d., la care să participe și alți factori interesați în munca de educație — medicul școlar, procurorul raional, comisiile de femei, delegați ai organizațiilor de tineret și obștești etc. sînt condițiile creșterii eficienței acestei munci.

S-ar putea organiza cu acest prilej **standuri** de cărți pentru părinți. S-ar putea organiza, de asemenea, cabinete pedagogice pentru părinți, conduse de un psiholog, un pedagog și un medic școlar.

Numeroase sînt elementele care pot da viață lectoratelor cu părinții. Ele țin atît de factorii subiectivi (personalitatea, talentul și pregătirea lectorului), cît și de factorii obiectivi (conținutul tematic, formele de organizare și de pregătire a lor). Important este ca școala să nu subestimeze acest valoros mijloc de îndrumare pedagogică a părinților, să dea dovadă de inițiativă și creativitate în adoptarea acelor forme de muncă menită să dea maximum de randament, iar familia să folosească cu toată încrederea îndrumările menite s-o ajute în funcția ei educativă.

Prof. M. ARIEȘANU

STOICESCU LAURA
13 ani

DIN DESENELE COPILOR

PRIMUL SEMNAL

Niciodată parcă nu găsisem în acea casă o atmosferă atât de încordată. Tatăl mânca posomorît. Mama împletea ceva cu o energie, cu o iuțeață nefirească și, din când în când, ofta. Copiii mâncau pe tăcute. La o privire mai atentă — în căutarea cauzei acestei liniști ciudate — am descoperit că mezinul familiei avea ochii roșii de plîns și s-ar fi lipsit bucuros de bucate, dacă nu s-ar fi temut de izbucnirea unei furtuni.

Asta nu înseamnă că părinții, politicoși, nu au găsit în cele din urmă subiect de conversație: treburi de la serviciu, noutăți din cărți, ziare, reviste, vremea și schimbările ei posibile. Gîndurile lor cele mai in-

tîme erau însă aiurea, dar nu le venea la îndemînă să le dezvăluie.

La plecare, profitînd de neatenția părinților, l-am chemat pe mezin de o parte.

— Ce e la voi, ce s-a întimplat?
— Știi, se bîlbîie el, la școală... dar n-ai să mă cerți și tu?

— Cum, abia ai început... dar povestește-mi.

Puștiul socoti mai nimerit să-mi

arate, conspirativ, carnetul de note, deschis la o pagină pe care era scris: „Este foarte neastîmpărat, vorbește și rîde în timpul lecției”.

Copilul mă privește și ochii lui mă imploră să spun: „dar asta nu-i nimic, de ce te-or fi certat pentru fleacuri?”

— E foarte greu, am ocolit eu răspunsul așteptat. Apoi l-am luat direct:

— Ai început rău și te-ai făcut de rușine. În loc să fii atent, ca să înțelegi lecția, faci probabil pe caraghiosul și împiedici și pe alții să învețe.

Dezamăgit, îndurerat, copilul începu să plîngă.

— Trebuie să te îndrepti. Nu-i așa că ai să fii altfel, că o să aud numai lucruri bune despre tine?

— Bine, o să fiu cuminte, o să învăț, promise el lipindu-se de mine, dar... spune-i mamei să nu mai vină mîine la școală!

Mă privea cu ochii înlăcrimați și rugători. N-a lipsit mult să-i promit. Cu mult chin, evitîndu-i privirea, am reușit să fiu tare.

— E mai bine — am rostit șoptit și rar — să vină mămica la școală acum, la început.

Trecusem definitiv de partea celor care nu voiau să-l cruțe pe școlarul dintr-a întîia, căruia i se făcuse prima muștrare.

Școala dăduse primul semnal, ceruse sprijinul părinților care n-au rămas impasibili. Mama și tatăl îl certaseră pe băiatul alintat, au făcut caz din ceea ce alți părinți, din păcate nu fac, l-au ajutat să înțeleagă că școala nu e, nu poate fi o joacă.

Și am văzut că nimeni — ce bine! — nici frațiorii, școlarii silitori, nici chiar bunicii nu-i ținuseră partea. Fiindcă toți îl iubeau cu adevărat.

NICOLAE PROSAN — Brașov

NE-AU DEPĂȘIT COPIII?

La convocarea dirigintelui, părinții răspunseră în număr mare. La ora 7, aproape toate băncile clasei a VIII-a au fost ocupate.

Problemele puse în discuție îi interesau de aproape. Copiii lor sînt în pragul terminării înoățămintului obligatoriu. Ce au de făcut, unde să se îndrepte? Un sfat, o părere în acest sens sînt totdeauna binevenite. Copiii stau în fața primelor examene din viața lor. De aceea, și îndrumările date au fost urmărite cu mare interes. Cîteca creioane și pixuri, gata parcă a fi strivite între degetele unor tați veniți la ședință direct de pe șantier sau din uzină, alunecau greoi pe hîrtie.

Cînd dirigintele termină tot ce avea de spus, discuțiile începură între părinți, timid, pe șoptite. O mamă ar fi vrut, poate, să pună în discuție faptul că la matematică se dau note prea mici sau că la o anumită materie e prea mult de scris. Poate și faptul că băiatul cutare deranjează blocul cu gălăgia,

fețița cutare cu cîntecul! Cite nu se pot discuta la o ședință cu părinți?

Și, în acest murmur reținut, un bărbat se ridică încet din bancă.

— Eu, tovarăși, ce să vă spun! Socotesc că această consfătuire este foarte bine venită. Am înțeles bine ce-i cu programul zilnic de lucru al copiilor noștri, și cu supravegherea, și cu lecturile obligatorii, și cu televizorul. Am și eu televizor. Mă voi strădui să fac tot ce am auzit aici. Am însă o întrebare, un „of”. Vă rog să mă ajutați! Eu nu am mai mult de patru clase. Și alea făcute jumătate la școală jumătate pe lingă școală. Așa cu fost vremurile pe atunci. Copilul meu n-a depășit. Pînă la a patra, l-am ajutat cum am putut. Dar acum, cum să-l ajut? Mă uit prin cărțile lui și nu înțeleg nimic!

Mulți din cei prezenți l-au aprobat. Discuțiile se însufleșiră. Sînt destui din aceia care cred că nu mai pot să-și ajute copiii. Se simt depășii.

— Eu, dragi părinți — interveni dirigintele — socotesc controlul mun-

cii copiilor noștri o chestiune importantă care ne interesează în mod deosebit, căci în el constă ajutorul pe care dumneavoastră îl puteți da

copiilor. Fie și atunci cînd cunoștințele lor vă depășesc. Controlați-le orarul și cereți să vă spună lecția. Chiar dacă nu urmăriți după ma-

nual, vă puteți da seama dacă expune clar, într-o înlănțuire logică, sau dacă elevul abia îndrăgă două sau trei vorbe. Copilul, știindu-se controlat, nu va îndrăzni să vină la școală cu lecțiile nepregătite. Ba mai mult, se va arăta bucuros să ne arate cite știe.

— Da, interveni alt părinte. Ceea ce spuneți e adevărat și ar merge, să zicem, la istorie, la geografie. Dar la geometrie, la algebră, ce ne facem? Eu îl aud de plus, minus, ies, igrec. Dar ce face el pe caiet, de unde să știi?

— Și aici le puteți veni în ajutor. Controlați ce probleme au pentru acasă și dacă le-a rezolvat pe caiet. Dacă nu le-a putut rezolva, cereți-i caietul în care a încercat să le rezolve; cu problema scrisă pe curat și încercările de pe maculatură se poate duce la școală. Profesorul va aprecia bunăvoința și îl va ajuta.

Îată deci oă vă puteți ajuta copiii. Și încă zi de zi.

Prof. ENACHE NEDELEA
— București

„COPII-DIFICILI”, „COPII-PROBLEMĂ”

„Copil rău, copil imposibil!” este un verdict, pretins inatacabil, pe care-l auzim adesea rostit — citeodată chiar și de către unii părinți.

Se întimplă, ce-i drept, și așa: sentința formulată, comod și pripit, la vremea copilăriei să fie justificată, mai tîrziu, de adolescent. Se știe că modelarea spirituală și morală a tinărului constituie într-adevăr o problemă dificilă, cu rezolvări problematice, citeodată cu încheieri dureroase, poate chiar pe banca acenzaților.

De cele mai multe ori sînt răspunzători de atari „cazuri” acele familii și acei profesori care dezarmează repede și ridică din umeri a neputință, mai înainte de a fi epuizat întreaga gamă de metode, de mijloace educative. Înainte de facilul și aproape inadmisibilul „nu mai este nimic de făcut”, trebuie să stea întotdeauna întrebarea: „oare am făcut indeajuns de mult?”. Înainte de a se ajunge la reeducare, de ce acești profesori și părinți nu caută și nu găsec în vasta și complexa muncă de educare mijlocul eficient?

Am cunoscut, în urmă cu doi ani, într-o clasă a șaptea a unei școli din Capitală, pe tinărul A.I., pentru a cărui așa-zisă „educație” se apelase în nenumărate rînduri la organele de miliție. Dar cei care recurgeau la acest mijloc extrem, probabil că nu se întrebaseră niciodată cum de izbutise A.I. să obțină notele 9 și 10 la matematică și fizică. Băiatul acela înalt și bine făcut era capabil de atenții pline de gingășie față de colegele și colegii lui, gesturi care însă nu se împăcau de loc cu faptul că fusese brutal cu femeia de serviciu, că deranja cu regularitate orele de curs, că de la un timp începuse chiar să fure.

Cu infinite precauții, am căutat să pătrund în viața intimă a acestui copil. Universul copilăriei lui era un coșmar crud. Mama era de o

moralitate îndoielnică, în timp ce tatăl, alcoolic inveterat, își făcuse un obicei din a-și maltrata singurul copil. Acesta, ce să facă? Dormea mai mult prin străini, uneori la o bunică de la marginea orașului. Dirigiutele clasei, în loc să încerce să smulgă copilul de sub influența mediului, se mîrginea să-l excludă pur și simplu din viața clasei, desconsiderîndu-l nu numai ca elev, ci și ca om.

Mai deosebit, dar cu perspective mai tragice poate, mi s-a pîrut „cazul” lui M.V. Învăța foarte bine, se număra printre primii din clasă. Pînă aici, nimic deosebit. Totuși, observasem adesea în privirea, în alitudinea sa, manifestări involuntare de sălbăcieune fugărită; la orice gest mai brusc, mai neașteptat copilul, vizibil speriat, tresărea.

Se apropia sfîrșitul anului școlar și pregăteam cu detașamentul

lor o piesă de teatru. Bineînțeles că nu mă lipsisem de ajutorul lui M.V., mai ales că băiatul vădea calități. La una din repetiții a întîrziat. După trei sferturi de oră, a venit asudat de alergătură, nervos. S-a scuzat pentru întîrziere. Am început repetiția. La un moment dat, scenariul cerea să-și scoală cravata de pionier de la gît. Atunci, uluîță, am descoperit pe gîtul copilului dungi roșii-vineții.

După repetiție, l-am reținut și i-am cerut insistent să-mi relateze ce s-a întâmplat. Băiatul a izbucnit în plin, mărturisind lucruri de-a dreptul groaznice: mama sa îl bătea, îl bătea cumplit, din pricina de nimic. Astăzi l-a strins de gât (!) și l-a lovit cu capul de masă pentru că spărsese un pahar. Nu-mi închipuisem niciodată că femeia aceea atât de îngrijit îmbrăcată, atât de corectă în aparență, poate să aibă izbucniri de furie aproape patologice.

După îndelungi discuții eu ambii părinți, se părea că lucrurile se mai îndreptaseră. Dar din păcate, se părea numai, fiindcă am aflat ulterior că mama nu-și modificase eu nimic comportarea față de unicul ei fiu.

După doi ani, l-am reținut pe M.V. Destul de reticent, l-am întrebat despre mama lui. Transcriu aici răspunsul exact al copilului: „Eh, mama! Pareă n-ați ști cit de nebună este!”

Un copil să vorbească cu atita dispreț despre aceea care i-a dat naștere?! Un copil care, atunci când rostește numele de mamă are în ochi scilipiri de ură și nu rezonanțe duioase. Oamenii de soial mamei lui și al soțului ei trebuie să știe că familie, casă părintească nu înseamnă numai asigurarea condițiilor de viață, ci și iubire, afecțiune.

Dar „copilul-problemă” se întâlnește și sub forme mai puțin grave,

uneori însă cu implicații adânci. Am cunoscut părinți care nu vedeau în fiii sau fiicele lor altceva decât docile unelte de realizare a ambițiilor lor nesocotite, părinți care, fără să țină seama de aptitudinile reale ale copiilor, de adevărata lor conformație morală și spirituală, îi obligau să se orienteze spre profesii cu totul contraindicate pentru ei. De aici, diverse neplăceri, corigențe sau repetenții, mediocritate în cel mai bun caz, mai întâi în școală, și-apoi, cu siguranță, în viață.

Rolul de a desființa nu numai teoretic, ci și practic noțiunea de „copil-problemă”, le revine atât

școlii cit și familiei. Ele sînt acelea care pot da societății un om viguros din toate punctele de vedere.

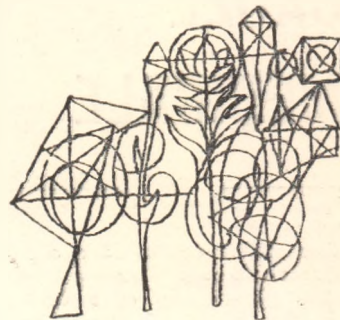
NICOLAE MARIA — București

văzute de ea la emisiunile pentru copii de la televizor și lecțiile învățate peste săptămână, la diferite obiecte. O sugestie privind programul pentru copii al televiziunii: spre a veni în ajutorul părinților, eu unul aș dori ca pe genericul acestor emisiuni să se specifice și vîrsta căreia îse adresează.

Vine apoi rîndul unui — așa cum îl numim noi — „mic concert de familie”: băiatul cîntă la vioară, iar fetița la pian. Ne dăm seama de progresele lor și în acest domeniu, îi încurajăm și-i îndemnăm spre și mai mult. Dacă la acestea mai adaug și satisfacția pe care o simțim noi părinții, pentru reușitele fiilor noștri — cred că am izbutit să redau, cît de cît, frumusețea unei dimineți duminicale din sinul unei familii cu copii.

După un somn reconfortant, copiii au nevoie de cel puțin două ore pentru joacă. Fie timpul oricît de neprielnic, îi trimitem să se joace în aer liber. Pentru sezonul săniușului, le-am pregătit din timp totul ca să se bucure din plin de el. Vara ne ducem în pădurea de la marginea orașului, sau ne plimbăm în vreun parc — orașul nostru avînd multe spații verzi, unul mai frumos decît altul. În drum, ne abatem aproape întotdeauna pe la vreun monument al trecutului și le vorbim copiilor despre el; trecem pe lângă șantiere și blocuri noi, le vorbim și despre acestea. Vreau să spun că ne străduim să cultivăm în sufletele lor dragostea față de patrie și partid, față de toți cei ce făuresc asemenea frumuseți.

Plimbîndu-ne, mai vedem și alt ceva: copiii de aceeași vîrstă cu ai mei, strecurîndu-se prin mulțime, imbulzindu-se la cinematografe;

dezaprob, bineînțeles, purtarea lor. În gînd însă îi dezaprob și pe părinții care oferă copiilor lor asemenea „distracții”, dîndu-i singuri „pe mina străzii”, fie chiar și numai duminica.

Nu-mi însușesc părerea acelor părinți care, sîmbăta și duminica — ba, uneori și peste săptămînă —, își lasă copiii în fața micului ecran, începînd cu „Sfîntul” și terminînd cu telejurnalul de noapte.

În ce privește cinematograful și teatrul, las pe seama școlii toată inițiativa, socotînd că ea știe mai bine ce e recomandabil pentru copiii de fiecare vîrstă.

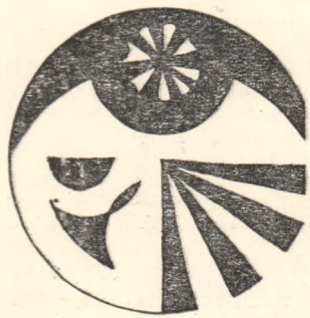
Aș mai adăuga un fapt: pentru că și în îndeletnicirile pur casnice colaborez cu soția, se întîmplă ca discuțiile dinainte de prînz să le întretin cu copiii în timp ce ștergem mobila de praf, curățăm zarzavatul etc.

IOAN ANDREJKOVITS — Timișoara

BUCURIA DE LA SFÎRȘITUL SĂPTĂMÎNII

În numărul 3, revista „Colocvii” întreprinde o anchetă privind timpul liber de la sfîrșitul săptămînii. Ca părinte și, totodată, ca membru în comitetul de părinți al unei școli, mă simt tentat să-mi expun și eu părerile — și experiența — în această folositoare dezbatere.

După socotința mea, răgazul de la sfîrșitul unei săptămîni oferă fiecărui părinte un foarte nimerit prilej de a se dedica familiei sale, deci, de a se ocupa de buna creștere, de educația celor mai mici dintre membrii ei.

Cum ne petrecem timpul de la sfîrșitul săptămînii noi — soția și cu mine, care sîntem ocupați în producție, fetița, care este elevă în clasa a III-a și băiatul care frecventează un cîmin pentru preșcolari? După amiaza de sîmbătă se scurge ca toate celelalte — cu treburi gos-

podărești, cu învățatul lecțiilor, anume ca să ne stea la dispoziție a doua zi în întregime. Duminica fiind unica zi în care întreaga familie se află acasă, ne-am făcut un obicei din a lua masa împreună, la aceeași oră. Pentru că este foarte plăcut să ne regăsim cu toții împrejurul mesei, și pentru că noi, părinții, avem prilejul acum să verificăm dacă fiii noștri nu au pierdut din deprinderile bune, să vedem dacă au făcut progrese în însușirea unei comportări civilizate.

Înainte de prînz, în general, stăm de vorbă cu copiii despre cele petrecute în cursul săptămînii, la școală și la cîmin. Ei ne povestesc despre micile și marile lor „necazuri”. Își apreciază singuri felul cum au învățat, precum și unele acte „de bravură” ale onora dintre colegi. Sîntem foarte atenți la ceea ce aprobă sau dezaprobă ei din întîmplările de peste săptămînă și permanent îi punem în situația de a discerne ceea ce e bun de ceea ce e rău și nu se cuvine a fi urmat. Pentru notele bune, fetița primește felicitări de față cu fratele ei; și pe băiat îl lăudăm potrivit cu însemnările pe care le face educatoarea în micul lui carnețel. În general, lăsăm loc mai mult laudei și încurajării, întrucît am constatat că asupra copiilor noștri pedeapsa și dojana au mai ales un efect demobilizator.

În cursul discuțiilor noastre cu fetița, facem și legătura între cele

Desen de OLGA CIZEK

DIFICULTĂȚI ȘCOLARE — CAUZE MEDICALE

Capacitatea de muncă a copiilor și rezultatele lor școlare depind într-o măsură mai mare decât se apreciază de obicei de starea lor de sănătate. Copiii sănătoși, cu o dezvoltare fizică și neuropsihică bună, dau în general un randament superior la învățătură.

Dependența dintre „echilibrul biologic” — cum definesc unii starea de sănătate a copilului — și procesul de învățare este perfect explicabilă, dacă ținem seama că nici un sistem sau organ al corpului nu funcționează în mod izolat.

Sînt afecțiuni acute care pot determina o stare de oboseală marcată ce persistă chiar mult timp după vindecare. Gripa și rujeola (pojarul) sînt cunoscute astfel ca boli astenizante. Un copil, care rămîne la școală după aceste boli, se va adapta mai greu la programul clasei și s-ar putea să întâmpine chiar dificultăți în înțelegere și memorizare.

Dintre bolile acute infecțioase care ridică probleme copilului școlar mai cităm doar hepatita epidemică. Atît prin absența îndelungată pe care o reclamă vindecarea, cît și prin convalescența lungă de săptămîni și chiar de luni de zile, hepatita epidemică duce la rămînerea în urmă a școlarului. Dispariția icterului nu înseamnă vindecarea totală a bolnavului. După ieșirea din spital, fostul bolnav trebuie să mai respecte cîteva luni (uneori mai mult) un regim alimentar strict și să evite eforturile fizice și chiar intelectuale. Acești copii au nevoie de ajutor pedagogic individual, de înțelegere și supraveghere pentru a putea face față cerințelor școlare.

Dintre bolile copilăriei, unele duc la slăbirea cronică a organismului, la menținerea lui într-o stare de intoxicație îndelungată. Așa sînt, de pildă, verminozele intestinale, considerate în general banale și „nevătămătoare”. În realitate, viermii intestinali, trăind ca paraziți ai tubului digestiv, deposedează organismul de o serie de substanțe nutritive, îl slăbesc și-l anemiează. În plus, paraziții intestinali secretă toxine dăunătoare sănătății, produc dureri de cap, lipsă de poftă de mîncare, oboseală și excitabilitate crescută. Toate acestea se resfrîng negativ și asupra sferei neuro-psihice, asupra capacității de activitate intelectuală. Celula nervoasă își epuizează mai repede energia, ajungîndu-se într-un timp mai scurt la oboseală și surmenaj și de aici pot apare insuccese școlare.

Adesea rezultatele slabe la învățătură sînt datorate unor tulburări ale organelor de simț. Afecțiunile otorinolaringologice dau un procent însemnat de copii cu dificultăți școlare. Otitele cronice produc hipocuzie sau chiar o surditate mai pronunțată, de care este legat la mulți copii insuccesul școlar și o serie de conflicte consecutive din sfera neuropsihică. Copiii cu vegetații adenoide, la care

și auzul este slăbit, nu mai pot fi atenți, memorează greu, obosesc ușor, devin leneși și neascultători. Tulburările de vedere („miopia școlară”) pot duce la aceleași consecințe.

Între cauzele medicale care pot duce la dificultăți școlare, trebuie să menționăm și diferitele tulburări în funcția glandelor endocrine. În copilărie și adolescență, hipofiza și tiroida au un rol hotărîtor în dezvoltarea fizică și psihică. O disfuncție, deci o tulburare a acestor glande în sensul scăderii (hipo-) sau al creșterii (hiper-) peste obișnuit a secreției respective, are ca rezultat o influență nefavorabilă în dezvoltarea copilului. Lucrul acesta este deosebit de evident în pubertate, cînd au loc transformări însemnate în organismul preadolescentului. De exemplu, o hipofuncție a glandei tiroide (hipotiroidia) determină o atitudine liniștită, apatică, indiferentă, uneori somnolentă, o judecată înceată și greoaie etc. Hiperfuncția aceleiași glande determină, dimpotrivă, un comportament cu totul opus: copilul se mișcă continuu, nu se poate stăpîni, este impulsiv, agitat, deranjează pe profesor la lecții etc. Nici într-un caz nici în altul, copiii nu sînt „vinovați” de conduita lor. Lipsa de tact a profesorilor și părinților poate duce la reacții nevrotice la elevii cotați pe nedrept „turbulenți” și la care nu se ține cont de starea funcțională trecătoare, deranjată.

În perioada pubertății se manifestă adesea o irascibilitate exagerată și obosirea rapidă a sistemului nervos central. Aceste fenomene s-ar explica prin mărirea funcției glandei tiroide, ai cărei hormoni ridică excitabilitatea sistemului nervos, și printr-o alimentare insuficientă și neregulată a creierului cu sînge.

Iată deci o serie întregă de afecțiuni — din care am exclus cu bună știință, pe cele neuropsihice — care pot influența negativ procesul de învățămînt. Rezolvarea unei stări patologice neglijate, prin colaborarea dintre părinți și medicul școlar sau pediatru, duce adesea la îmbunătățirea randamentului școlar. Experiința ne-a arătat nu o dată că simpla corectare a miopiei unui copil sau asanarea unor focare de infecții (amigdale, vegetații adenoide, carii) a dus la transformarea rapidă a elevului rămas în urmă, într-un copil siliitor.

În scopul depistării precoce a „cauzelor medicale” care ar putea duce (printre altele) la dificultăți școlare, în școlile noastre se fac controale complexe periodice, uneori cu ajutorul medicilor specialiști (ochi, ORL, neuro-psihiatrie etc.). Este de datoria părinților și corpului didactic să sprijine aceste acțiuni sanitare și să respecte întocmai recomandările prescrise de medici pentru întărirea sănătății copilului și mărirea rezistenței la îmbolnăviri.

Dr. E. ROȘIANU

Foto: DAN GRIGORESCU

SPRE POSTĂVARU

TELEVIZIUNE ȘI CUNOAȘTERE

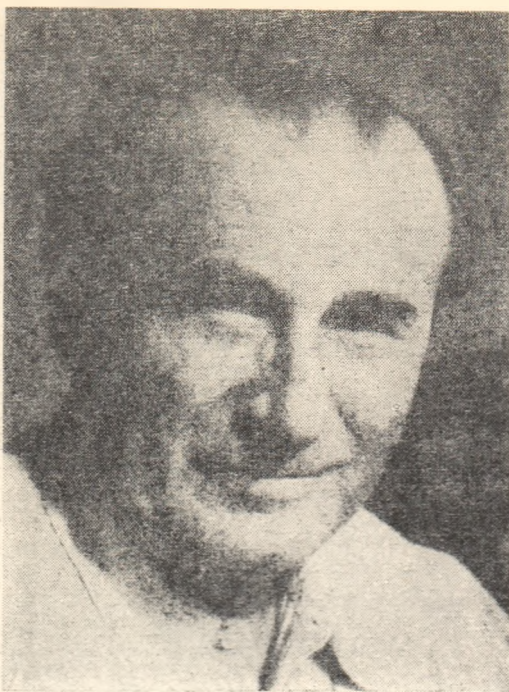
Urmare din pag. 2

Nu trebuie uitat nici rolul de „punte între generații” jucat de televiziune în cadrul familiei contemporane. Programele ei, de interes general, acționează ca un nucleu ce polarizează în jurul său întreaga familie, părinți și copii, trezindu-le interese și pasiuni comune, împiedicînd ruperea celor vîrstnice de generația tină și acționînd ca un antidot împotriva „ruginirii” principiilor și concepțiilor lor despre viață. Televiziunea facilitează, de asemenea, un proces continuu de reînnoire, de impropăiere a cunoștințelor, de ancorare a tuturor în realitatea prezentă, ceea ce ușurează dialogul părinți-copii, problemă atît de importantă pentru crearea unui climat familial favorabil dezvoltării și educației copilului.

Și în domeniul educației estetice a maselor, al formării gustului pentru frumos, televiziunea ne este de un imens ajutor. Opera de artă se livrează la domiciliu, și adesea zarurile jocului de table (poate, pînă acum, unica ocupație în timpul liber) amuțesc spre a face auzit monologul lui Hamlet sau comentariile unui critic la „Su-

risul Giocondei”. Televiziunea este astfel un mijloc de prelungire și largire a cunoștințelor dobîndite prin școală, un mijloc care stimulează și incită curiozitatea intelectuală a omului pentru o gamă tot mai bogată de probleme.

Percepția realului prin intermediul inteligenței rămîne unul din cei mai prețioși stimulenți ai speței umane. Din acest punct de vedere, televiziunea poate fi o artă nouă a realității în serviciul integral al intelectului, o reabilitare a concretului, adus în slujba tuturor cunoștințelor din domeniile culturii și artei și chiar a divertismentului. Ea nu suprimă cartea, ziarul, opera de artă, scena. Sîm că dezvoltarea în domeniul cunoașterii se face în detrimentul descoperirilor anterioare, dar ea nu le exclude. Are loc un proces de negare dialectică ce marchează tocmai noțiunea de progres. Nivelarea spiritului, a minții, prin televiziune, de care se tem unii sociologi și psihologi, nu va fi un pericol real decît dacă oamenii își vor uniformiza natura lor, gusturile și predispozițiile lor naturale. Dar aceasta ar însemna transformarea omului în robot și lăsăm unui creier electronic plăcerea de a rezolva problema dialogului televiziune-cunoaștere, într-o astfel de lume.

ULTIMA FOTOGRAFIE
aprilie 1957

Contrastul dintre faima de vânător isteț a „eroului”, încrederea nețărmurită în destinul său de ins cu însușiri excepționale, pe de o parte, și ceea ce reprezintă el în realitate, pe de altă parte, generează comicul situațiilor prin care trece. Scriitorul pune viu în lumină actele îndrăznețe ale „eroului”, stările lui de deznădejde uneori. Alternarea unor atari momente umanizează personajul, scoțându-l din schemele obișnuite ale

CAMIL PETRESCU: PAPUCIADA

unor figuri existente în literatura pentru copii. Luță se crede un salvator al oamenilor, un viteaz fără seamăn. Ori de câte ori e întrebat în legătură cu expediția temerară ce întreprinde pentruuciderea ursului, răspunde tuttora prin invariabilul:

„Mă duc să vinez un urs,
Oriunde-o fi el ascuns”

Dar, în iureșul atacurilor, încrezutul vânător se izbește de nepăsarea fiarei, care „nu-l ia în serios” și, în somn, prin mișcări molatice, elimină din luptă când un „ostaș”, când o „armă”, spre dispariția, adeseori, a „eroului”. În cele din urmă, însă, triumful lui Luță este deplin. Nici nu se putea altfel. Concepția folclorică de esență etică (binele iese întotdeauna învingător) prezidează și aici la rezolvarea conflictului. De altfel, influențe ale creației populare se întrezăresc și în anumite formule frecvente în Papuciada, precum și în zugrăvirea unor scene de viață. Desigur, în alt registru, tonul narativ are ceva antonpannesc. Pătrunzând în psihologia infantilă și înfățișând faptele pe înțeles, sfătos, foarte comunicativ, într-o limbă comună, plină însă de mult pitoresc, Camil Petrescu ni se relevă ca un excelent povestitor pentru copii. Naturaletă expresiei, diversitatea dimensionării versurilor, turnura stilului, intervențiile copiilor în timpul narării faptelor de către „Tăticu”, înnoarea cu artă a firului expunerii după răspunsurile date de fiecare dată întrebărilor micilor ascultători, ilustrează, laolaltă, darurile unui scriitor cu îndelungată experiență.

Personajele vorbesc un limbaj propriu. „Tăticu” își are limba lui, copiii — limba și capriciile lor,

ale vârstei respective, fiecare „viteaz” din oastea lui Luță vorbește în felul său, gîndește în felul său. Adeseori, scriitorul nu le spune pe nume, ci le denumește, umoristic, cu porecele lor: Rît-fără gît, Moș Samar, Varză-dulce, Inimă de varză, Mînte-creață, Opincuța etc.

Narațiunea, care are tonul unei obișnuite povestiri, („Spun unii că pe vremuri...”) e întreruptă — cum remarcam — de intervențiile copiilor, care numai aparent îl deranjează pe „Tăticu”. În realitate, ele sînt tot atîtea prilejuri de discuții, învăluite într-un umor suculent, deosebit de al altor scriitori din literatura noastră.

„Cînd pe vremuri?” —
întreabă Andrei,
„Of, tare ești cusurgiu...
Pe vremuri, acum cinci ani,
Dacă n-or fi șase.
Stăteau, deci, pe aici, pe lângă Cișmigiu.
Cam pe aproape de noi, la cîteva case.
Doi frați...”
răspunde „Tăticu”
„Unde, în curtea aceea mare cu castani?”
îl întreabă din nou Andrei.

Tonul povestirii e însă modelat după împrejurări, limba, stilul, versul — adecvate la situația particulară, concretă. Într-un fel sînt prezentate faptele lui Luță, în altfel sînt plîși cei dispăruți în crîncina luptă cu ursul:

„Nu mai sînt acum cu noi
Cei căzuți în luptă
Neînfricații noștri eroi
Așa vieții le-a fost ruptă:
Mînzul cel brav, dovedit de soi
Cocoșul falnic și puica lui duicoasă,
Berbecul senin, viteaz cit doi,
Cumătra Verghilia cea dîrză, inimoasă,
Ei nu se mai întorc cu noi
Acasă”.

și în altfel e descrisă „Jelania ursului”:

„Geme ursul prins
În groapă,
Geme stîns
Că nu mai scapă.
Măi flăcăi,
Nu fiți răi,
Nu fiți călăi,
Nu mă lăsați, măi”.

Prin valorile ei artistice, prin bogăția și plasticitatea imaginilor, Papuciada dobîndește multă culoare și relief, strălucirea unei capodopere a genului.

Literatura pentru cei mici se îmbogățește, ca atare, cu o nouă operă de mare valoare artistică.

AL. BOJIN

În Editura tineretului, a apărut recent poemul eroi-comic Papuciada de Camil Petrescu. Scrisă în anii 1955—1956 și cunoscută, parțial, din revistele literare — ne referim la capitolul de cca 20 de pagini dat de scriitorul însuși „Vieții românești” (ianuarie 1956) și la fragmentele publicate, însoțite de comentarii, în „Limbă și literatură” (vol. VIII, 1964). — Papuciada este ultima lucrare literară a lui Camil Petrescu.

Creînd-o pentru copii, Camil Petrescu reabilitează, prin trăsături care îi conferă un profil distinct în scrisul românesc (cunoscuta sa anticalofilie, neconformismul și discreditarea convenționalului), un gen compromis prin didacticism și edulcorare bazată pe o falsă optică asupra psihologiei infantile. E vorba de literatura de aventuri cu adresă precisă la vârsta preșcolară și școlară mic. Atracția pentru aventură, pentru peripeție, pentru fapte mari, curajul individual pus în serviciul unui ideal colectiv, adică, transformat în eroism — iată suportul moral ideativ al lucrării. Riscurile sînt, din capul locului, înlăturate mai întîi prin plasarea eroilor într-un mediu obișnuit — o familie ca toate familiile — în nota caracteristică mediului bucureștean, cu un tată afectuos, dar cu un acut simț al umorului. Apoi, compozițional, planul ficțiunii se interferează cu planul realului: tatăl povestește, copiii intervin, comentează faptele eroilor în care se recunosc pe ei înșiși. Ce povestește „Tăticu” celor trei copii, pe nume Geta, Docu și Andrei? Nici mai mult nici mai puțin decît isprăvile armatei lui Papuc.

Prin conținut, atmosferă, prin felul cum e conceput și scris, poemul constituie o nouă izbîndă a forței creatoare a scriitorului — repurtată, însă — cum am spus — cu ajutorul unor însușiri pe care le cunoaștem din lucrările sale anterioare: inteligența, luciditatea, spiritul de investigație aplicat la situații contradictorii și ducînd întotdeauna la concluzii etice. Și în această lucrare interesul pentru fapte e secundat de o continuă confruntare a datelor. Numai că, de astă dată, fără să se trădeze în ceea ce are esențial, suportul e afectiv.

Eroul principal, Anghelută, zis Luță, un copil, săvîrșește fapte de vitejie, de i se duce vestea în toate colțurile țării. Cu pușca lui de soc, cu un cățel, cu o oaste întreagă recrutată pe drum (păsări, animale domestice și sălbătice), izbuteste pînă în cele din urmă, în ciuda ironiilor pe care trebuie să le înfrunte din partea unor oameni, să prindă și să îmblînzească un urs, care bagă spaimă în localnicii de prin părțile Buștenilor. Călătoria cu trenul de la București la Bușteni, intrarea lui Luță în această localitate, pătrunderea în munții din împrejurimi, alcătuirea oastei, toate peripețiile, momentele de avînt ori de descurajare, atragerea ursului într-o cursă, prinderea și îmblînzirea lui, intrarea triumfală în Bușteni, explozia de bucurie a localnicilor la vestea că au scăpat de primejdia permanentă din partea ursului, care alcătuiesc datele „extraordinare” aventuri, sînt povestite cu lux de amănunte.

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

„Termenii de înrudire în limba română”

de VASILE SCURTU

Studiind termenii de înrudire, forma și modul lor de întrebuințare, autorul urmărește evoluția relațiilor de familie, scoțînd în evidență caracterul social al limbii. Evenimentele de familie își găsesc expresia fericită în anumite cuvinte care au o mare încălțură afectivă. Frumusețea și bogăția precum și valoarea de sugestie a termenilor de înrudire demonstrează marea putere de creație lingvistică a poporului nostru.

Cartea, pasionantă la lectură, este împărțită în nouă capitole: I. Rudenia de singe în linie dreaptă; II. Rudenia de singe în linie colaterală (alianță); III. Rudenia prin încusurire (alianță); IV. Rudenia convențională; V. Termeni de politețe și respect între rude; VI. Termeni din atmosfera semantică a nunții; VII. Termeni care exprimă ideea generală de rudenie; VIII. Concluzii generale; IX. Bibliografie și abrevieri.

Autorul aduce în discuție mult material lexical necunoscut, înregistrat personal în diferite regiuni ale țării. O atenție deosebită acordă sufixelor, prefixelor și prescurtărilor înțelinite mai ales în graiul copiilor, demonstrînd marea lor forță de expresie afectivă. Sînt urmărite valențele și sensurile fiecărui termen de înrudire precum și repartizarea lui geografică.

Trebuie arătat că majoritatea formelor de adresare și a termenilor de respect sînt totodată (și lucrarea nu ocolește acest aspect) expresia unor realități sufletești specifice, a unor raporturi de comunitate armonioasă și a unor sentimente de largă sociabilitate, omenie și civilizație, atît de proprii psihologiei poporului nostru. Exemplele sînt numeroase. Astfel, un cuvînt ca — bade — care e sensul de bază denumește (mai mult în adresare și ca termen de respect) pe fratele cel mai mare, este atribuit (în special la țară sau de către orășeni, sîtenilor ceva mai bătrîn) unui bărbat mai în vîrstă. „Un ceou al acestui termen popular pătruns în societatea cultă — remarcă V. Scurtu — este: badea George nume pe care-l dădeau prietenii și cunoscuții scriitorului nostru George Cosbuc”. O situație aproape similară o

întîlnim și la sinonimele teritoriale ale lui — bade — (ca termen de adresare unui om mai bătrîn): baci, moș, bătrîn, taică, dede, geage etc. Și termenii de adresare către femeile de obicei mai în vîrstă atestă o tot altă de bogată diferențiere a formulor de reverență: lele, dădă, (pentru sora mai mare): bobă, sevă (pentru o femeie mai în vîrstă care nu este rudă cu cel ce i se adresează) etc.

Acestea și multe altele fac dovada expresivității (și deosebite a termenilor de politețe în limba noastră, oglindind cu pregnanță și fineță raporturile complexe dintre grupe de rudenie și categorii de vîrstă la români. Ele reflectă deasemenea o atitudine mai generală, de nuanță morală și etică, a poporului nostru față de cei care sînt sfetnici și înțelepți săi — bătrînii. Formulele de adresare reverențioasă ca „tală-moș”, „moș-bătrîn”, „baci-bade” etc., semnificative pentru noblețea psihologiei sociale a românilor sînt tot atîtea mărturii lingvistice ale unui nivel superior de educație și civilizație acumulată în secolii.

Izvoarele folosite de V. Scurtu pentru alcătuirea acestei lucrări vin din toată istoria scrisului românesc, de la cele mai vechi documente de limbă românească pînă la literatura contemporană.

Exemplificările sînt luate fie din limba literară, fie din graiurile populare sau din colectiile de folclor. Termenii de înrudire sînt urmăriți atît în limba română vorbită pe teritoriul țării noastre, cît și în dialectele sud-dunărene. Fiecare termen îi este explicată etimologia, făcîndu-se acolo unde este cazul, exemplificări cu limbile romane, cu limbile slave sau cu alte limbi.

Rodul unei activități de 15 ani, această carte este primul studiu monografic de onomastologie românească. Datorită noutății și rigurozității științifice, studiul lui Vasile Scurtu se impune atenției tuturor cercetătorilor de limbă, români și străini, ca un document de bază.

IOANA BANTAȘ

VIRTUȚILE EDUCATIVE ALE FILMULUI DOCUMENTAR

Din marea producție anuală a Studioului „Alexandru Sahia“, recomandăm câteva filme mai deosebite prin interesul pe care-l stîrnesc, dar mai ales prin valorile educative ce le conțin și prin informațiile științifice vehiculate.

Obiceiul birchutului este străvechi, moștenit din generație în generație și astăzi în epoca noastră modernă pare straniu dar nu lipsit de poezia aventurii. Birchutul nu este altceva decît vînarea albinelor sălbatice, nu pentru a le distruge, ci pur și simplu pentru a le găsi adăpostul și a lua fagurii plini de miere. O întreprindere care cere răbdare și pricepere. Și eroii filmului **Vînătoare neobișnuită** (regizor Paula Popescu, operator Ilie Cornea — Premiul pentru cel mai bun film de știință popularizată, Mamaia 1966), țărani de prin preajma Gurghiului o dovedesc. Vînătoarea poate dura o zi sau mai multe. Albina sălbatică știe să se ascundă și chiar să înșele. Cu iscusință și agilitate, totul se rezolvă cu bine. De notat ea o calitate în plus a filmului este istorisirea pe viu, a unuia din eroi, cum acționează în această vînătoare originală și de o străveche tradiție.

Filmul este binevenit, aducînd în fața ochilor publicului întâmplări și obiceiuri care altfel ar rămîne ascunse în pădurile și satele regiunilor cărora le aparțin.

Oamenii, în timpul lor liber au diverse pasiuni. Și regizorul Ioan Petrovici (operator Doru Segal) s-a hotărît să le fixeze pe peliculă în filmul său **Pasiuni** (Premiul pentru cel mai bun film documentar, Mamaia 1966). Un zugrav este columbofil. Pasiunea aceasta i-a adus nenumărate medalii și diplome de la competiții naționale și internaționale. Pînă în momentul filmării erau 83 de trofee, poate, și o dorim, de atunci numărul lor a sporit. Contabilul Fluture (nu zîmbiți, așa îl cheamă!) este în vîrstă. Jocul copilăriei s-a transformat în pasiune. Casa lui este împodobită cu tot soiul de zmeie, divers colorate și dimensionate. Urmarele producții nu-și mai pot găsi locul în casă, avînd forma unor interesante nave aeriene. Cel de-al treilea „pașionat“ este un mecanic de S.M.T. din Sighișoara, care a urcat de multe ori, în ceasurile liniștite de seară, scările turnului din Sighișoara al cărui ceas era oprit de aproape două secole. Cu grijă și migală a luat fiecare figurină, a scos-o de la locul ei, a reparat-o. Într-o zi locuitorii Sighișoarei au avut plăcuta surpriză de a auzi din nou bătăile străvechului ornic, redat orașului de către restauratorul complicatului mecanism.

O lume aproape necunoscută, aceea a vieții subacvatice este preocuparea de câțiva ani a regizoarei Dana Barla (cunoscută la Festivalul național în 1965) și rezultatul s-a concretizat în filme. **Plante subacvatice** este nu numai titlul filmului ei și prezentarea acestui univers în una din cele mai interesante perioade, a polenizării. Nu numai flora pămînteană are ciudățeni la apropierea omului sau a altor viețuitoare, ci și cea de sub fața calmă a apelor. Regizoarea, cu ajutorul operatorului Fr. Patakfalvi, a surprins, după cum s-a declarat, un fenomen unic în lume și nefilmat pînă atunci. Momentul fertilizării valisieriei.

În filmul documentar **Cînd rîndunelele se duc**, o operă de sensibilitate, Constantin Budișteanu și operatorul Fr. Toth au urmărit obiceiurile rîndunelelor în timpul cînd sint oaspeții meleagurilor noastre.

Meticulozitatea fabricării cuibului după un procedeu special, elocirea ouălor, hrănirea puilor, învățarea zborului, viața intimă a familiei de rîndunele a fost transpusă pe peliculă. Și nu poate trece neobservată privirea atentă, cercetătoare a rîndunelelor ce-și ocrotesc cuibul și puii, rezezițiunea zborului pentru a asigura hrana cerută gălăgios de eiocurile larg deschise, sau sirmele de telegraf pline de rîndunici ieșite la lecția de zbor și picioarele fragile care nu-și mențin încă echilibrul. Un film cu o poezie remarcabilă și cu un profund mesaj educativ.

Munca oamenilor prezintă totdeauna aspecte inedite.

Liniorii (scenariu Mirel Hiesu, Dumitru Done, regia Dumitru Done, operator Gh. Georgescu) vorbesc despre munca celor care instalează liniile de înaltă tensiune. Alături de zburătorii-instalatori (instalarea se face la mari înălțimi), așa se numește una din cele mai impresionante secvențe, a fost tot timpul, înfruntînd pericole și operatorul filmului cu aparatul său. (Diploma pentru calitatea artistică a filmărilor, Mamaia 1966).

Și tot despre o muncă neobișnuită, aceea a recoltării stufului iarna, este vorba în **Stuful** (regizor Titus Mesaros — laureat al Festivalului Național 1964 și 1965, operator W. Goldgraber). Realizat, nu cu intenție, din două părți distincte, filmul pierde pe parcurs unitatea și poezia. Dacă a doua parte, cu toată muzica lui Carl Orff, nu se depărtează de limita jurnalului de actualități, prima parte însă este extraordinară. O lume stranie care vine de undeva, din depărtarea timpului, cu o atmosferă halucinantă. Plecarea recoltatorilor, înainte de mijitul zorilor pe Dunărea înghețată cu lotile devenite sănii, are ceva bărbătesc, viguros, invincibil.

Iată câteva secvențe despre unele filme documentare prezentate spectatorilor în cursul acestui an, filme și realizatori (mai toți laureați la diferite concursuri internaționale) care ar trebui să se bucure de atenția spectatorilor, fiindcă prin intermediul lor și al altora nepomenite aici aflăm o seamă de lucruri interesante și folositoare pe care altfel nu le-am putea cunoaște.

ANDRIANA FIANU

Recomandări de cărți pe vîrste școlare

Versuri, schițe, povestiri

4—7 ani

TUDOR ARGHEZI: **Animale mici și mari**, ediția a II-a. Ilustrații de Silvia Cambir. 16 p. Preț: 3,50 lei broșat, 5,50 lei legat, Editura tineretului, 1966.

Un album în care versurile constituie un comentariu antrenant, relevîndu-se, din cîteva creionări, trăsăturile specifice ale diferitelor animale. Distihurile și catrenele din această carte au un umor spontan, oferînd o lectură atractivă, cu un pronunțat caracter instructiv.

ALEXANDRA TÎRZIU: **Strada lui Petrică**. Ilustrații de Lia Sasz. 32 p. Preț: 4 lei, Editura tineretului, 1966.

Lucrarea de debut a tinerei autoare este o sumă de întâmplări lirice și hazlii, avînd la bază ideea că munca este aceea care dă un sens major vieții. Povestirea are ca punct de plecare un joc imaginat: Petrică și Zoica, jucîndu-se, construiesc o „stradă“. Respectînd proporțiile și regulile stricte ale jocului, se aduc în discuție idei grave, ce contrastează amuzant cu personajele și întâmplările fantastice. Autoarea aduce în fața micului cititor o lume diafană și pură, plină de candoare și cinste — lumea copilăriei.

7—10 ani

ALECU POPOVICI: **Mici și mai mici**. Ilustrații de Magda Ardeleanu. 40 p. Preț: 5 lei. Editura tineretului, 1966. Printr-un text literar dens, simplu și adevătat, autorul scoate în evidență forța creatoare a omului stăpîn pe natură, constructor și creator al tuturor bunurilor materiale. Cîteva povestiri descriu și fapte din viața celor mici. Așa, de pildă, povestirea „Ce face Margareta?“ este o pledoarie pentru prietenia dintre băieți și fete, iar în „Cei din clasa mea“ se dezbate problema de educație, specifică școlărilor mici.

DISNEY WALT: **Miky Maus și nava cosmică**. Traducere de M. Spărișu. 28 p. Preț: 3 lei. Editura tineretului, 1966. Rățoiul Donald și Miky vor să zboare în lună și construiesc o rachetă. Hapsinul de Petre Pictor de lemn însă, vrea să cucerească el premiul ce se decernează primului pămîntean care alunizează, și le fură racheta. Ajung, totuși, și ei în lună, salvîndu-l pe Petre Pictor de lemn. Cartea are un pronunțat caracter didactic, pledînd pentru prietenie, cinste și muncă.

14—16 ani

ION PETRACHE: **Răserucea vîrstelor**. Ilustrații de Mihai Vulcănescu. 156 p. Preț: 5 lei. Editura tineretului, 1966.

În versuri frumos cizelate, autorul abordează teme etice și patriotice. Primul ciclu, „Izvorul de argint“, cuprinde poezii în care se cîntă frumusețile țării, tradițiile poporului nostru, alături de valorile nou create. Ciclul „Prietenii“ descrie valențele etice ale sentimentului prieteniei, cu multiplele sale implicații. Volumul se adresează în special adolescenților, orientîndu-i spre poezia majoră, contemporană. Ilustrațiile sînt sugestive, subliniînd conținutul versurilor.

Povestiri științifico-fantastice

RADU NOR: **Idolul de sticlă**, vol. I și II. 128 p. Preț: 3 lei (ambele volume). Editura tineretului, 1966, colecția „Clubul tinerilor“.

Odată cu acțiunea palpitantă în care vor fi antrenaji, tinerii cititori ai acestei cărți dobîndesc cunoștințe bogate despre arta africană, despre metodele de datare a obiectelor de artă etc. Unul din eroii cărții este un copil de 15 ani, foarte inventiv și iscusit, pe care cititorii, adolescenții de seama lui, îl vor simpatiza, cu siguranță.

C. BACIU: **Mașina destinului**, 376 p. Preț: 6,75 lei. Editura tineretului, 1966, colecția „Clubul tinerilor“.

Volumul înmănunchează trei povestiri total diferite: „Soarele portocaliu“, în care întîlnim o descriere plină de lirism, „Mașina destinului“, o reușită povestire polițistă, și „Hlorion și Hirondelle“, o lucrare de un comic debordant.

16 ani — adulți

Romane de aventuri

TUDOR POPESCU: **Brățara de crotă**, 184 pag. Preț: 4,25 lei. Editura tineretului, 1966, colecția „Aventura“.

În roman este vorba de o expediție, plină de peripecii, întreprinsă de un grup de tineri cercetători români în insulele Tosmotu. Întîmplările palpitante, pline de farmec și neprevăzute, de pe drum sau din arhipelag, sînt descrise cu verva unui condei experimentat. Cititorul mai află în carte date despre flora și fauna acestor meleaguri îndepărtate, despre băstinași ori despre formarea atolilor de corali.

Monografii

AL. VIANU: **Lincoln**, 360 p. Preț: 11,50 lei. Editura tineretului, 1966, colecția „Oameni de seamă“.

Din mulțimea datelor despre personalitatea ilustră care a fost Abraham Lincoln, autorul a selectat pe cele mai semnificative. Este descris cu talent drumul ascendent străbătut de modestul tăctor de lemne din Kentucky, pînă la seauul prezidențial, sînt arătate înfăptuirile generoase și progresiste ale acestuia, precum și felul său de a fi în viața de toate zilele. Monografia oferă o lectură deosebit de atractivă, inscriindu-se printre cele mai izbutite ale colecției.

D. RACHICI

● Conferința națională de psihologie

Conferința națională de psihologie care a avut loc între 24—26.XI. 1966, organizată sub auspiciile Academiei Republicii Socialiste România, a Ministerului Învățământului și a Asociației psihologilor, a constituit un eveniment în viața științifică a țării. Nivelul științific, atât sub raport teoretic, cât și sub cel tehnico-practic al cercetărilor de psihologie prezentate, au demonstrat creșterea frontului psihologic din țara noastră. Conferința a constituit astfel o trecere în revistă a realizărilor din ultimii zece ani din majoritatea sectoarelor cât și a rămănelor în urmă în altele.

Din cele 84 de comunicări, cele mai multe au abordat probleme de importanță generală în psihologia muncii, în psihologia învățării dar au fost și comunicări care au avut un caracter mai restrâns, fie de psihologie diferențială, fie de psihopatologie. Unele sectoare ale cercetării psihologice, cum ar fi acela al psihologiei sociale sau al psihologiei educației, au fost mai puțin abordate în cadrul comunicărilor și discuțiilor. Au lipsit, din ansamblul lucrărilor conferinței, problemele fundamentale de cercetare psihologică. Concluziile trase de pe urma celor trei zile de dezbateri laborioase, de către președintele Asociației, prof. univ. Alexandru Roșca, au indicat direcțiile noi de cercetare și perspectivele dezvoltării psihologiei în țara noastră.

M. R.

● Există o influență a copilului asupra părinților?

Valentina Radu, cercetător principal la Institutul de psihologie, demonstrează în „Scînteia” de joi 8 decembrie 1966, nu numai că există o influență dinspre copil către părinți, dar și faptul că această influență are de cele mai multe ori efecte pozitive transformatoare asupra părinților. Prezența copiilor determină îmbogățirea spirituală a părinților. „Cu gingășia lor, copiii ne obligă la sensibilitate. Cu bunătațea lor ne îndeamnă la bunătațe. Cu întrebările lor setoase ne cheamă la reflecție. Egoismul înflorește în solitudine dar nu rezistă în fața copiilor”.

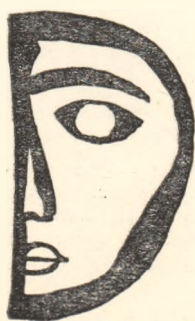
Copilul este oglinda în care părinții se reflectă întocmai, cu defectele și calitățile lor. De aici decurge necesitatea autoperfecționării permanente pentru a oferi copiilor modele de înaltă conduită umană. Prea puțin cercetat, acest aspect al relațiilor familiare se impune din ce în ce mai mult atenției tuturor celor ce se preocupă de educația generației viitoare.

● Marele judecător: copilul

Un interesant reportaj-anchetă semnează G. Bădulescu în „Scînteia tineretului” din 9 decembrie 1966. Răsfoind file din dosarele unor procese de divorț, autorul găsește documente impresionante care vorbesc despre faptul că dezordinea existentă în unele familii lasă urme adânci în sufletul fraged al copiilor. Copiii puși în situația de a-și judeca părinții, se a se rușina de faptele lor (revelatoare în acest sens este scrisoarea unei fetițe adresată tatălui ei) — arată autorul — își formează criterii de apreciere a oamenilor în funcție de ceea ce au văzut și au auzit în casă, înțeleg relațiile dintre oameni, așa cum le permite atmosfera creată de părinții lor. Neînțelegerile dintre părinți și consecința lor: divorțul, opresc procesul firesc de creștere al copilului, el rămîne între cei doi care s-au despărțit, dezechilibrat și neîntreg sufletește. Este cazul — se arată în articol — ca legea să fie severă cu cei ce otrăvesc, fără cea mică urmă de responsabilitate, îndurările și viața copiilor, să fie severă și neiertătoare cu aceștia opinia colectivelor din care fac parte.

Socotind necesară o revizuire a unor norme din „Codul familiei” în vigoare, autorul propune ca în reactualizarea lor, în punerea lor în concordanță cu cerințele morale ale etapei actuale, să guverneze drept criteriu suprem *chipul copilului* care are nevoie de părinți, de răspunderi ferme din partea lor pentru a se forma armonios și drept.

ELENA BALTAG

ALBUMUL CU MĂRCI POȘTALE

Mărcile poștale, aceste mici pătrățele de hirtie colorată, pe lângă care trecem de cele mai multe ori nepăsători, ascund în subiectul lor o mare bogăție de cunoștințe din cele mai diferite domenii.

Adunate într-o colecție, sistematizate după anumite criterii, mărcile poștale alcătuiesc o adevărată enciclopedie; nu degeaba filatelia este denumită și... cronicar conștiințos. Dar, să răsfoim împreună câteva clasoare cu mărci. Ce bogăție de cunoștințe, ce frumusețe de imagini se perindă prin fața noastră!

Iubiți literatura? Să ne oprim o clipă la o filă pe care sînt expuse mărci legate de Eminescu. Iată-l pe marca aceasta, lină, pe cealaltă, în ultimii ani de viață; aici, lângă teiul său drag, iar dincolo, imagini din poeziile sale: Împărat și Proletar, Scrisoarea III-a, Viața. O altă pagină din clasor, un alt nume scris cu litere de aur în Istoria literaturii: Shakespeare! Il întâlnim pe o marcă apărută în țara noastră cu ocazia împlinirii a 400 ani de la nașterea sa, dar alături de această marcă mai stau și altele străine; iată-l pe Hamlet privind țeastă lui Jorick sa pe Puck, veselul slujitor al lui Oberon. Alte pagini, alte nume: Creangă, Caragiale, Dante, Horațiu.

Dar poate că vă atrage știința! Serii numeroase prezintă diferite modele de sateliți, rachete sau nave care în ultimii ani au pornit la asaltul cosmosului. Tot pe mărci găsim oglindită întreaga evoluție a mijloacelor de transport sau figurile unor oameni de știință care prin munca lor au dus mai departe nivelul cunoștințelor tehnice ale omenirii. Nume ca: Anghel Saligny, Petru Poni, Gheorghe Țițeica, și mulți alții, care au dus peste hotare faima științei românești.

Alte serii ne prezintă unele din marile obiective industriale, construcții ale socialismului: Fabrica de sticlă și faianță din Sighișoara, Uzinele sodice-Govora, Termocentrala Brazi ș.a.

O serie recentă îți va aminti, cititorule, despre unele tablouri din Muzeul de artă: N. Grigorescu — Țărâna cu maramă, Gh. Petrașcu — Casă la țară, Camil Ressu — Cosași odihnindu-se, apoi Van Eyck, El Greco ș.a.

Dar poate că vă atrage sportul! Pe mărci se găsesc ogândite toate disciplinele sportive, ca și toate marile competiții. Începînd cu Balcaniada de atletism din anul 1937 — prima serie de mărci cu tematică sportivă din țara noastră și pînă la mărcile noi apărute, putem alcătui o enciclopedie a mișcării noastre

sportive, o oglindă a succeselor obținute.

Poate că te atrage însă istoria sau... geografia! Într-o colecție de mărci se poate găsi un bogat material de studiu! Asemenea colecții pot sta oricînd alături de manualele de istorie sau de geografie.

O colecție filatelică nu ne vorbește însă numai prin conținutul său, ci și prin aspectul exterior, prin forma sa de organizare. Colecția filatelică este o oglindă fidelă a personalității aceluia care a adunat cu mîgală marcă cu marcă, avînd călăuză flacăra lăuntrică a pasiunii sale. Filatelistul, indiferent de natura colecției sale, vedește anumite trăsături: dragoste față de frumos, setea de noi cunoștințe, un dezvoltat simț estetic, o anumită delicatețe impusă de mînuirea acestor mici bucățele de hirtie, un fin spirit de observație, și multe altele, care se dezvoltă neconștient în climatul favorabil al acestei pasiuni.

Recunoscînd chiar cu greu cele expuse mai sus, unii sceptici, sau mai precis, total necunoscători ai filateliei, vor pune întrebarea: dar cui și la ce folosește filatelia?

Filatelia folosește elevului, începătorului, chiar în procesul de învățămînt. În Franța, filatelia este foarte răspîndită în școli și analizele făcute au demonstrat din plin utilitatea filateliei în însușirea materiilor.

Apoi adultului (în general filatelistului de mijloc) lărgindu-și nivelul cunoștințelor generale și de specialitate.

Și unora și altora le dezvoltă posibilitatea de a învăța limbi străine, de a-și îmbogăți bagajul lingvistic, în același timp le oferă prilejul unei destinderi după orele de muncă, precum și satisfacția realizării unor economii neașteptate, mărcile poștale putînd fi oricînd valorificate ca orice bun propriu.

Filatelia își aduce apoi modestul său aport și la cauza păcii și înțelegerii între popoare! Cunoscîndu-se prin intermediul mărcii poștale, apoi prin literatură de specialitate și mai tirziu prin schimburi filatelice, oamenii din diferite colțuri ale lumii încep să se apropie, să se stimeze reciproc.

Desigur, despre filatelie se pot spune multe, foarte multe.

Părinții și profesorii ar putea avea însă un sprijin puternic în educația pe care o fac tinerei generații folosind printre alte metode și filatelia. Dar pentru aceasta ar trebui ca mai întîi și ei să o cunoască, să o înțeleagă.

LUCIAN BELCEA

CU JEAN-MARIE LE CLEZIO

DESPRE L I T E R A T U R Ă Ș I T I N E R E T

Acest tînr scriitor, laureat al Premiului Renaudot — n-are decît 24 de ani, dar s-a impus chiar de la debutul său atenției criticii și cititorilor. Este nu numai scriitor, dar și profesor, predînd la universitățile din Bristol și Londra. În calitatea sa de scriitor, profesor și părinte, i-am solicitat un interviu. La întrebările noastre a binevoit să dea următoarele răspunsuri:

— Cînd ați debutat în literatură?

Jean-Marie Le Clezio: Am început să scriu pe la vîrsta de 7—8 ani, poezii, ba chiar și... romane. Dar, am fost publicat pentru prima oară abia în 1963.

— În romanul dumneavoastră „POTOPUL”, o femeie declară adresîndu-se eroului principal, Francois Besson: „Ai avut o copilărie fericită, dar acum ți-e teamă că ești un ratat. Ți-e frică și de moarte”. Ați scris fraza aceasta gîndindu-vă la o anumită epocă a vieții dumneavoastră?

J.M.C.: Da, gîndindu-mă la epoca prezentă. Poți să fi un ratat chiar dacă ai reușit în viață. Pentru mine a fi ratat înseamnă a nu fi fericit.

— Ce reprezintă pentru dumneavoastră viața de familie?

J.M.C.: Înainte de orice o protecție împotriva agresivității. Familia este un fel de mic port, o cameră unde te simți acasă.

— Aveți, se pare, o fetiță de 5 ani. Cum vă purtați cu ea?

J.M.C.: Încerc pe cît este posibil s-o las liberă, să nu-i deformeze personalitatea.

— Dar dacă ați avea un băiat?

J.M.C.: L-aș lăsa de asemeni să facă ce vrea. Să învețe sau să nu învețe limba greacă, să fie sau nu mecanic.

— V-ați dezinteresat de el?

J.M.C.: — Dimpotrivă! Socot că de la vîrsta de 5 ani, un copil știe ce dorește să facă, de cum a început să vorbească. El spune: vreau să fiu arhitect sau zidar. După aceea, firește, își schimbă gîndurile, dar interesant este că el are de acum idei.

— Tot așa s-au comportat și părinții dv.?

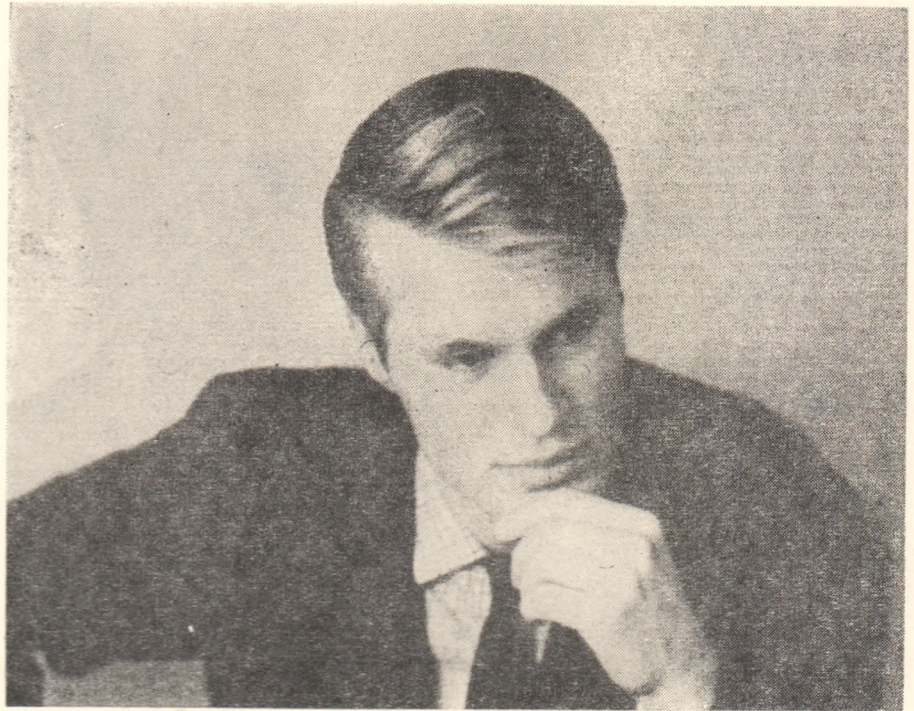
J.M.C.: — Da, mă lăsau să fac ceea ce voiam. Adică, nu m-au îndemnat niciodată să fac cutare sau cutare lucru.

— Dar dv. nu aveți nici un fel de principii?

J.M.C.: — Nu, în domeniul acesta n-am deloc. În altele, da. De pildă, în ce privește politețea, față de care sînt foarte sensibil. Dacă cineva e nepolitic cu mine, sufăr. Îmi place ca lumea să fie politicoasă cu mine, așa cum îmi place să fiu și eu cu alții, doar ca să nu sufăr și să nu fac nici pe alții să sufere. Politețea e, de altfel, singurul lucru pe care încerc s-o învăț pe fetița mea.

— Considerați raporturile dintre părinți și fetele lor mult schimbate față de trecut?

J.M.C.: — În societatea noastră, statutul obișnuit al fetelor era definit — de milenii — de viciile, prejudecățile, orgoliul și, de multe ori, de neștiința părinților. Victor Hugo exclama într-o zi: „Cristofor Columb a descoperit America, eu am descoperit copilul”. Și avea dreptate. Regimul patriarhatului a condus încă din preistorie existența generațiilor de fete și de femei. „În general spoliată, în ciuda legilor, spune, cu luciditate, Germaine Tillon în cartea ei „Harem și verii”, vîndută cîteodată, bătută adeseori, supusă unei munci forțate, femeia mediteraneană este o sclavă a vremii actuale. Fiindcă moștenirea feminină distruge tribul, fetele sînt păstrate pentru băieții

familiei, care sînt învățați să fie în permanență un fel de Cid Campeador”. Părinților nu le mai pasă azi de verii din familie și aceasta este marea noutate a lumii moderne. Căci războiul din 1914—1918 — mare, mai ales, prin milioanele de morți —, a lichidat structurile patriarhale ale Occidentului, asigurînd promovarea femeii, cu capacitatea ei de a egala pe bărbat.

Fetele de azi au primit această moștenire și acum asistăm la o revoluție a moravurilor care, în domeniul spiritului — păstrînd toate proporțiile — este tot atît de importantă, pentru noi francezii, ca și bomba atomică pentru americani și sputnicul pentru sovietici.

— Această revoluție a moravurilor n-a avut însă și repercusiuni negative asupra tineretului?

J.M.C.: — Vă referiți la „blousons noirs”, cum i-am numit noi în Franța?

— Da, firește.

J.M.C.: — L-aș numi mai degrabă „blousons dorés” (bluzoane aurite).

— De ce?

J.M.C.: — Pentru că mulți dintre ei sînt ceea ce noi numim „fils à papa”. Ei se nasc blazați, răsfățați și cer totul de la viață, dar fără nici un efort. Și atunci cînd acest „tot” li se refuză, sînt capabili de orice. Iar atunci cînd săvîrșesc acest „orice”, își spun: „Papa o să ne scoată și din încurcătura asta”. Rezultatul: ei comit uneori delict grave. Acest tineret nu este deloc interesant, și nu constituie decît o mică minoritate.

— Dar grupurile de „Provo” din Paris și Strasbourg?

J.M.C.: — Încearcă, întocmai ca și inițiatorii mișcării din Amsterdam, să găsească alt mod de a trăi, nelimitîndu-se la o etică personală, ci colectivă și revoluționară. Înainte de orice ei provoacă această civilizație înăbușitoare, a proprietății, a consumului frenetic, a vacanțelor conformiste și masive, a automobilului mîncător de oameni, care distruge tăcerea, frumusețea. Acest strigăt de revoltă a tinerilor împotriva unei lumi conformiste, clădită de adulți, nu-i specific însă Franței, ci îl auzim răsunînd, cu și mai multă forță în

Anglia (Teddy boys, Rockers), în America (beatnici, vietnici). La noi, tineretul e, însă, în general, calm.

— Dar cu tinerii care nu sînt?

J.M.C.: — Guvernul, care face mare caz de tineret, spune că ei trebuie ajutați „să se integreze în societate”. Dar în care? Aceea, care scriștie din toate părțile azi? Aceea a unui capitalism mărginit și perimat, care duce lupte de ariergardă și se opune primului ministru, cînd acesta vrea să prelungească școlăritatea? Aceea care e incapabilă să dea adăpost tinerelor căsnicii? Aceea a unei burghezii care nu mai are nici virtutea de a se preface, de a crede în ipocriziile și „tabu”-urile ei?... Numai viitorul ne va arăta dacă protestul acestor „provo” de azi se va transforma în ceva mai mult decît într-o manifestare, destul de anarhică, împotriva conformismului societății noastre sau... va rămîne doar un protest al vîrstei...

— Să ne întoarcem la literatură. Într-o declarație mai veche, ați făgăduit să scrieți un roman în care să povestiți ziua care urmează morții unei tinere fete. L-ați scris?

J.M.C.: — Am scris un fel de eseu pe care am ezitat multă vreme să-l public. Acum m-am hotărît: va apare la anul. Am mai scris alt roman, „Terra Amata”, pe care nu l-am trimis încă editorului meu. Acum, nu știu ce voi mai scrie. Poate o piesă de teatru sau un film. (Mă interesează mult cinematograful și relațiile lui cu limbajul).

— De ce ați avut aceste ezitări în privința tipăririi eseului dv.?

J.M.C.: — Pentru că el cuprinde o serie de gînduri la care țin într-adevăr și pe care, multă vreme, m-am întrebat dacă trebuie sau nu să le spun.

— De ce credeți că un scriitor trebuie să manifeste o astfel de atitudine discretă?

J.M.C.: — Pentru că nu cred că între om și limbaj există identitate, ci că omul e superior limbajului și că lumea fiind perfectă, gîndirea ei nu-i decît un continuu efort spre a exprima această totalitate.

Interviu de
PAUL B. MARIAN

PROGRAMELE ORELOR DE DIRIGENȚIE PENTRU CLASELE V-VIII

În nr. 835, din 28 ianuarie 1966, al *Gazetei Învățământului*, Ministerul Învățământului a publicat „Îndrumări privind îmbunătățirea muncii educative în învățământul de cultură generală”, urmînd să elaboreze programe ale muncii educative pentru clasele I—VIII și IX—XII.

Programele muncii educative pentru clasele I—VIII au fost elaborate și date la cules.

Pentru a veni în ajutorul profesorilor dirigenți înainte de tipărirea lucrării, publicăm în revista „COLOCVII despre școală, familie și societate” programele orelor de dirigenție.

PROGRAMA ORELOR DE DIRIGENȚIE

În ansamblul muncii educative din școală, dirigintei îi revin sarcini deosebit de importante. Ca și ceilalți profesori, el desfășoară o bogată activitate educativă directă, cu elevii, în cadrul clasei și în afară de clasă, corespunzătoare cerințelor pe care le implică specificul obiectului de învățămînt pe care îl predă. Pe lîngă această activitate, el organizează și conduce desfășurarea orelor de dirigenție, organizează și educă, cu sprijinul organizației de pionieri sau U.T.C., colectivul de elevi al clasei și coordonează activitatea educativă pe care o desfășoară ceilalți profesori la clasa pe care o conduce.

În funcție de dezvoltarea morală și spirituală a elevilor, dirigențele asigură cunoașterea drepturilor și datoriilor, a sistemului de pedepse și recompense folosite de școală, a regimului de muncă obligatoriu pentru toți elevii. Totodată, dirigențele urmărește însușirea gradată, conștientă a normelor și regulilor morale de comportare în școală și în afară de școală, formarea deprinderilor și obișnuințelor de aplicare consecventă a acestor norme.

Acordînd importanța cuvenită celorlalți factori ai educației, dirigențele ține o strînsă legătură cu familia, aducîndu-i la cunoștință cerințele școlii, etapă cu etapă, atitudinea propriilor copii față de muncă, față de obligațiile școlare, comportarea lor în relațiile cu colectivitatea școlară și măsurile ce se impun pentru a se asigura o muncă educativă unitară a școlii și a familiei, un sistem unitar de influențe.

Dirigențele studiază preocupările, activitatea și comportarea elevilor în cadrul clasei, în afară de clasă și de școală, în familie, condițiile în care trăiesc și sistemul de influențe ce se exercită asupra lor, pentru a-i cunoaște și a desfășura, împreună cu profesorii clasei, o muncă educativă științifică, diferențiată, corespunzător intereselor și înclinațiilor individuale, nivelului de dezvoltare intelectuală și morală, pentru a realiza o orientare școlară și profesională rațională, care să asigure atît dezvoltarea maximă a personalității lor cît și satisfacerea cerințelor mereu în creștere ale economiei și culturii noastre naționale.

Rezultatele studierii și cunoașterii elevului se consemnează în fișa de caracterizare a acestuia, fișă ce constituie un mijloc de orientare în munca educativă cu elevul pentru toți profesorii clasei, pentru cei care vor lucra cu el în clasele următoare.

Menite să completeze și să adîncească activitatea educativă realizată în cadrul lecțiilor, orele de dirigenție au rolul de a modela conștiința elevilor spre dezvoltarea continuă a simțului de răspundere față de calitate pregătirii, spre dezvoltarea conștiințozității în muncă și formarea unor motive superioare ale învățării, au rolul de a-i mobiliza pe elevi spre rezultate din ce în ce mai bune la învățatură.

Activitatea educativă desfășurată, în acest scop, în cadrul orelor de dirigenție, este direct subordonată educației moral-cetățenești a elevilor, formării unor trăsături morale ca patriotismul socialist și internaționalismul proletar, spiritul de colectiv, atitudinea corespunzătoare față de muncă, manifestată prin disciplina conștientă, a trăsăturilor de voință și de caracter, ca: sîrguința, perseverența, punctualitatea, dîrzenia, cinstea, sinceritatea, curajul, simțul onoarei și dragostea de adevăr. Pe baza acestor trăsături, dirigențele orientează întregul proces al modelării elevului spre dezvoltarea simțului datoriei sociale, spre formarea conștiinței răspunderii morale față de propriile fapte și acțiuni, față de propriile atitudini și opinii, spre înțelegerea valorii sale în viața socială a patriei.

Desfășurînd o muncă gradată în mod științific, în orele de analiză a activității și comportării elevilor, dirigențele își va concentra atenția asupra frecvenței regulate și a participării active la lecții, a lichidării rămînelor în urmă la învățatură, a îmbunătățirii disciplinei în timpul activităților școlare, și a comportării în afară de școală, a însușirii celor mai eficiente metode de învățare. De la acestea, se va ridica treptat, cu elevii săi, spre dezvoltarea motivației superioare a învățării, a comportării, spre transformarea cerințelor corpului didactic în cerințele colectivului clasei, în cerințe interioare ale fiecărui elev în parte.

Alături de medicul școlii, sau de medicul de circumscripție, de profesorii de științe naturale, dirigențele este chemat să desfășoare o muncă susținută de educație sanitară, înarmînd elevii săi cu cunoștințe, priceperi și deprinderi de igienă individuală și socială, cu cunoștințe și deprinderi necesare păstrării și fortificării sănătății, prevenirii anumitor boli. În acest scop, el asistă la lecțiile de educație sanitară desfășurate de medic în cadrul orelor de dirigenție, iar în lipsa acestuia, sau a unui profesor de științe naturale disponibil pentru orele respective, desfășoară el însuși lecțiile planificate din timp, pe baza unei tematici aprobate de conducerea școlii și în concordanță cu instrucțiunile în vigoare, asigură aplicarea cunoștințelor transmise în aceste ore.

Complexitatea muncii educative, determinată de multitudinea influențelor ce se interferează în procesul educativ, ca și de dinamica dezvoltării intelectuale, morale și fizice a elevului, obligă dirigențele să desfășoare o muncă educativă organizată, bazată pe o planificare care să asigure o strînsă legătură între verigile sistemului educativ, între toți factorii care acționează în procesul educației.

Planul de muncă al dirigintei izvorăște direct din planul general de muncă al școlii și din planul unității de pionieri, este strîns legat de munca educativă desfășurată în cadrul lecțiilor și corelat cu programul de activitate al detașamentului.

Funcția ce i s-a încredințat dirigintei din școala generală, de comandant al detașamentului de pionieri, prin Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 12—13 aprilie 1966, cu privire la îmbunătățirea muncii Organizației pionierilor, implică o nouă sferă de atribuții. Acestea sînt arătate la capitolul „Activitatea comandanților de unități și detașamente”.

CLASA A V-A—35 ORE ANUAL

La clasa a V-a, în munca dirigintei, apar unele probleme deosebite:

— trecerea elevilor de la un singur educator la mai mulți educatori, corespunzător numărului de obiecte stabilite în planul de învățămînt (cu excepția celor de la școlile experimentale);

— înlocuirea autorității de nezdruncinat a învățătorului cu autoritatea întregului colectiv de profesori, cu autoritatea dirigintei;

— schimbarea colectivului clasei, în cazul elevilor care au învățat la o școală generală cu 4 clase;

— întărirea activului de elevi al clasei, în vederea închegării colectivului și a acționării lui ca o forță unită, în scopul formării unor deprinderi de învățatură temeinică, sistematică, de comportare disciplinată;

— trecerea de la lumea copilăriei, la lumea preadolescenței, a romantismului, a supraestimării propriilor forțe.

A ține seama de aceste probleme înseamnă nu numai stabilirea unui anumit conținut al orelor de dirigenție și al muncii directe cu elevii, în general, ci și o grijă deosebită în alegerea metodelor și mai ales a exemplorlor, a eroilor pozitivi, în analiza activității și a comportării, în formarea unui front unit de cerințe și acțiuni al tuturor profesorilor clasei.

Repartizarea orelor (cu caracter orientativ)

				Total
— Educația moral-cetățenească	7	5	6	18
— Organizarea și educarea colectivului și analiza activității elevilor	4	3	3	10
— Educația igienico-sanitară	2	2	2	6
— Total trimestrial și anual	14	10	11	35

I. EDUCAȚIA MORAL - CETĂȚENEASCĂ

I. Educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist

La această clasă, se va considera ca sarcină principală cultivarea dragostei față de frumusețile și bogățiile locului natal, ale raionului și regiunii, prin:

— reliefaarea vieții noi și a realizărilor din orașul, satul natal, comuna, raionul și regiunea respectivă (din domeniul industriei, agriculturii, științei și artei);

— scoaterea în evidență a importanței bogățiilor și resurselor naturale locale pentru economia națională;

— formarea și dezvoltarea sentimentului de dragoste față de școală, oraș, sat, comună, raion, regiune;

— cultivarea respectului, a dragostei și a recunoștinței față de oamenii muncii din orașul, satul, comuna, raionul, regiunea respectivă, prin înfățișarea unor aspecte ale muncii pe care o desfășoară părinții în fabrici și uzine, pe șantiere și în mine, pe ogoarele cooperativelor agricole de producție și ale gospodăriilor agricole de stat, prin prezentarea activității unor muncitori și cooperatori fruntași, care prin munca lor de zi cu zi constituie exemple demne de urmat;

— formarea conduitei patriotice a elevilor prin antrenarea lor la înfrumusețarea școlii, orașului, satului, raionului respectiv, la activități de utilitate socială (îngrijirea monumentelor și locurilor istorice etc.).

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

- Viața nouă în orașul, satul, comuna, raionul nostru.
- Însemnătatea orașului, a comunei, a raionului, a regiunii respective în trecut și astăzi.
- Să fim mîndri că sîntem elevi ai școlii socialiste.
- Cum să ne arătăm dragostea față de școala noastră?
- Minunatele condiții de viață și de muncă ale elevilor din patria noastră.

Activități în afară de clasă
(în colaborare cu ceilalți profesori ai clasei, organizate de diriginte, în calitate sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).
Excursii și drumeții pentru cunoașterea frumuseților și bogățiilor localității, raionului, regiunii (la sfârșit de săptămână, în timpul vacanțelor școlare).

Vizitarea unor întreprinderi, cooperative agricole de producție, gospodării agricole de stat, precum și a unor muzee și locuri istorice din regiune. Îngrijirea unor spații verzi (în școală, parc, solar etc.).

Întâlnire cu activiști de partid și de stat, cu muncitori și cooperatori fruntași, cu scriitori, artiști, oameni de știință.

2. Educarea atitudinii comuniste față de muncă

Se va urmări, îndeosebi, formarea priceperii de a organiza munca de pregătire în funcție de volumul sarcinilor și de timpul disponibil, a deprinderii de a munci cu temeinicie și cu perseverență, dezvăluirea trăsăturilor caracteristice ale muncii din societatea socialistă prin:

— prezentarea condițiilor grele de muncă din trecut (pe baza cunoștințelor de istorie ale elevilor și a lecturilor literare etc.);

— îndrumarea concretă a elevilor asupra felului cum să-și pregătească lecțiile și să-și efectueze temele, asupra folosirii raționale a timpului pentru a-și asigura o însușire temeinică a materiei;

— efectuarea unui control regulat al notelor obținute și analiza rezultatelor în funcție de posibilitățile individuale, de ajutorul primit, informarea curentă a familiei și indicarea măsurilor ce trebuie luate;

— reliefaarea condițiilor de muncă din societatea socialistă, a participării entuziaste a oamenilor muncii la crearea bunurilor materiale și culturale din patria noastră, a creșterii permanente a nivelului de trai;

— reliefaarea importanței muncii în colectiv, a condițiilor create în patria noastră pentru dezvoltarea capacităților creatoare ale omului;

— dezvoltarea sentimentului de dragoste pentru muncă și cultivarea la elevi a simțului datoriei;

— scoaterea în evidență a modului în care trebuie să se desfășoare munca elevilor (conștiinciozitate, perseverență, ajutor reciproc etc.).

Exemple de teme pentru orele de dirigiență

(cu caracter orientativ)

— Munca în patria noastră — izvor de bucurii și bunăstare.
— Importanța organizării muncii. Necesitatea respectării regimului de zi al elevului.

— Învățătura — munca de bază a elevului.
— Rezultatele obținute la învățatură oglindesc toată puterea mea de muncă?

— Condițiile de viață și de muncă ale școlărilor din patria noastră.

Activități în afară de clasă

(în colaborare cu ceilalți profesori ai clasei, organizate de diriginte, în calitate sa de comandant, prin detașamentul de pionieri)

Vizitarea unor unități socialiste industriale și agricole.
Antrenarea elevilor în diferite acțiuni de folos obștești, pe măsura puterilor lor.

Antrenarea elevilor în activități gospodărești ale familiei (în colaborare cu părinții).

3. Educarea elevilor în spiritul colectivismului și al umanismului socialist

Se va avea în vedere, îndeosebi, formarea sentimentelor de tovarășie și prietenie, prin:

— lămurirea noțiunilor de prietenie, tovarășie și ajutor reciproc (pe bază de exemple);

— combaterea falsei prietenii; îndrumarea elevilor în alegerea prietenilor după calitățile morale ale acestora;

— cultivarea opiniei sănătoase a colectivului clasei și a dragostei față de colectiv;

— antrenarea tuturor elevilor în viața colectivului clasei și al școlii și combaterea tendințelor de izolare;

— dezvoltarea la elevi a simțului de răspundere față de sarcinile încredințate de colectiv.

Exemple de teme pentru orele de dirigiență

(cu caracter orientativ)

— Discuții etice pe marginea unor texte care înfățișează frumusețea unor mari prietenii (K. Marx și F. Engels; Creangă și Eminescu; Slavici și Eminescu; George Enescu și Ștefan Luchian etc.).

— Ce înseamnă a fi bun tovarăș, a fi bun coleg?

— Succesele mele sînt succesele colectivului.

— Interesele colectivului mai presus de orice (Exemple).

Activități în afară de clasă (în colaborare cu ceilalți profesori organizate de diriginte, în calitate sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).

Stimularea elevilor în vederea participării lor la acțiuni de intrajutorare reciprocă (ajutorul dat colegilor rămași în urmă la învățatură, ajutorarea unor colegi bolnavi etc.).

Stimularea inițiativei elevilor de a organiza — prin forțe proprii — mici serbări și excursii.

Înfrumusețarea clasei și a școlii prin acțiunea întregului colectiv.

Vizionarea în colectiv a unor spectacole.

4. Educarea elevilor în spiritul disciplinei conștiente

Se va avea în vedere, îndeosebi, cunoașterea de către elevi a regulilor de purtare și formarea la aceștia a convingerilor și a deprinderilor corespunzătoare, prin:

— explicarea drepturilor și îndatoririlor elevilor și formarea la aceștia a convingerii că drepturile implică și datorii;

— lămurirea conținutului disciplinei școlare, insistându-se asupra următoarelor aspecte: îndeplinirea conștientă a sarcinilor școlare; respectul față

de personalul didactic și administrativ din școală; grija pentru bunurile școlii; atitudinea civilizată față de colegi;

— dezvoltarea inițiativei elevilor în îndeplinirea sarcinilor;

— cultivarea intransigenței față de abaterile de la disciplină ale unor colegi;

— dezvoltarea spiritului de răspundere față de învățatură — sarcina de bază a elevilor;

— lămurirea elevilor asupra îndatoririlor ce le revin în ce privește comportarea în afară de școală (în familie, pe stradă, în instituții publice, săli de spectacole etc.).

Exemple de teme pentru orele de dirigiență

(cu caracter orientativ)

— Răspundem noi îndeajuns îndatoririlor școlărilor?

— Cum să ne comportăm în școală și în afara școlii?

— Să ne cunoaștem greșelile și să luptăm împotriva lor.

— Pregătirea temeinică la învățatură este îndatorirea noastră de bază.

— Respectarea și păstrarea ordinii și curățeniei, aspect al conduitei civilizate.

Activități în afară de clasă

(în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitate sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).

Stimularea elevilor la îndeplinirea în bune condițiuni a sarcinilor ce le revin în organizarea serviciului de ordine pe școală, în timpul recreațiilor.

Organizarea de exerciții privind respectarea regulilor de circulație și a celor de comportare civilizată.

Întâlniri cu muncitori și cooperatori care să le vorbească despre importanța disciplinei conștiente în producție.

5. Dezvoltarea altor trăsături morale

Se va urmări, îndeosebi, cultivarea la elevi a respectului față de colegi, de profesori, de părinți și de oamenii muncii, și a stăpînirii de sine, prin:

— dezvoltarea dragostei față de familie, față de colectivul școlar și al clasei, față de colectivul de profesori, față de oamenii muncii, însușirea formulelor de respect și politețe, formarea deprinderilor de comportare respectuoasă, politicoasă;

— lămurirea noțiunii de stăpînire de sine (comentarea unor fapte semnificative din viața clasei și analizarea manifestărilor unor personaje din literatura pentru copii);

— evidențierea faptului că stăpînirea de sine este o însușire superioară a omului și a necesității unor eforturi în vederea formării ei;

— reliefaarea rolului pe care-l are răbdarea în buna desfășurare a unei activități;

— explicarea necesității de a se reține de la manifestări necivilizate (jignirile, lovirile, poreclirea, ironiile, întreruperea celui care vorbește etc.);

— formarea la elevi a obișnuinței de a face față și unor activități mai grele și mai plăcute;

— combaterea indiscipliniei, nestatorniciei.

Cultivarea preocupării de a avea o ținută corectă, reglementară, sobră și estetică, un vocabular ales.

Exemple de teme pentru orele de dirigiență

(cu caracter orientativ)

— Cine respectă pe alții pe el se respectă.

— M-am gîndit suficient la ceea ce doresc să spun? Întîi gîndește și apoi vorbește.

— Graba strică treaba. Să nu fim pripitiți nici în vorbă, nici în muncă.

— Cu răbdare se înving greutățile.

— A te stăpîni înseamnă a da dovadă de tărie de caracter.

— Ținuta estetică reflectă preocupări pentru frumos, dragoste de frumos.

Activități în afară de clasă

(în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitate sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).

Repartizarea de sarcini în cadrul colectivului, a căror îndeplinire pune răbdare și perseverență.

Antrenarea elevilor la întocmirea unei culegeri de proverbe și zicători în legătură cu stăpînirea de sine și răbdarea.

Organizarea unor lecturi din viața oamenilor de seamă, care au urmărit cu perseverență realizarea scopului propus.

II. ORGANIZAREA ȘI EDUCAREA COLECTIVULUI DE ELEVI

1. Organizarea colectivului clasei

— explicarea necesității organizării vieții clasei și a îndeplinirii sarcinilor care revin elevilor în legătură cu aceasta;

— repartizarea sarcinilor, în așa fel, încît nici unul dintre elevi să nu rămînă în afara activităților clasei;

— formarea unui activ puternic, care să cuprindă pe elevii care constituie un exemplu pozitiv, care au posibilități de influențare și spirit organizatoric;

— repartizarea anumitor sarcini prin rotație, astfel ca relațiile de conducere și subordonare să fie trăite de fiecare elev;

— cunoașterea, de către elevi, a perspectivelor colectivului clasei;

— integrarea elevilor din colectivul clasei în activitățile de îndeplinire a sarcinilor organizatorice ale școlii;

— găsirea mijloacelor de atragere și integrare în colectivul clasei a acelor elevi care manifestă tendința de a se izola de colectiv.

Exemple de teme pentru orele de dirigiență privind organizarea colectivului (cu caracter orientativ)

Importanța îndeplinirii sarcinilor încredințate de colectiv.

În ce măsură opinia colectivului nostru constituie un sprijin în ridicarea nivelului la învățatură al elevilor?

În ce constă tăria și frumusețea colectivului clasei noastre.

2. Educarăa colectivului pe baza analizei activității elevilor

- cultivarea la elevi a atitudinii conștiente față de învățatură;
- prevenirea rătăcirii în urmă la învățatură, prin ținerea unei evidențe precise a notelor obținute de elevi și prin indicarea celor mai bune mijloace de învățare;
- stimularea și orientarea elevilor în perfecționarea continuă a stilului muncii de învățare;
- orientarea interesului elevilor spre studierea temeinică a tuturor obiectelor de învățămînt;
- întărirea disciplinei întregului colectiv în munca de învățatură;
- dezvoltarea la elevi a spiritului critic și autocritic și a unei opinii sănătoase a colectivului; folosirea acestei opinii colective în stimularea elevilor la o muncă din ce în ce mai temeinică și mai susținută;
- dezbătutarea cauzelor datorită cărora unii elevi întâmpină dificultăți în munca de învățare și îndrumarea individuală a acestora.

Exemple de teme pentru orele de dirigiență privind analiza activității colectivului (cu caracter orientativ)

Cum am dovedit în comportarea noastră că am înțeles datoritiile de școlar? Să arătăm recunoștința ce o purtăm partidului și părinților, profesorilor noștri, prin rezultatele obținute de învățatură.

Prin rezultatele muncii și comportarea noastră am ridicat prestigiul clasei noastre?

III. EDUCAȚIA IGIENICO-SANITARĂ A ELEVILOR (în colaborare cu personalul sanitar al școlii sau al circumscripției școlare)

- înarmarea elevilor cu cunoștințe medicale în vederea înțelegerii științifice a fenomenelor legate de sănătate și boală;
- consolidarea deprinderilor igienice formate la vîrsta școlară mică și dezvoltarea acestora în vederea prevenirii îmbolnăvirii și pentru întărirea organismului;
- instruirea teoretică și practică a elevilor în probleme de prim ajutor, în caz de accidente și îmbolnăviri acute;
- determinarea copiilor să acționeze cu convingere pentru apărarea sănătății proprii și a colectivității.

În clasa a V-a, educația sanitară a elevilor, se va face în cadrul celor zece ore anuale, predate de medic, conform tematicii puse la dispoziție de Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale (7 ore în cadrul orelor de dirigiență și 3 ore practice).

Teme pentru orele de dirigiență:

Trim. I. Igiena individuală:

Igiena pielii, igiena gurii și dinților, igiena ochilor 1 oră
Igiena urechilor și igiena nasului 1 oră
Igiena îmbrăcămintei, încălțămintei și a rechizitelor școlare 1 oră

Trim. al II-lea

Igiena locuinței și a localului școlii 1 oră
Igiena alimentației 1 oră

Trimestrul al III-lea

Regimul de activitate și odihnă 1 oră
Căderea organismului 1 oră

Activități practice în afara orelor de dirigiență (3 ore)

Noțiuni de prim ajutor. Formarea deprinderilor practice cu privire la acordarea primului ajutor în rănirile provocate prin tăiere, prin rozături, prin înțepare 1 oră
Pansarea rănilor provocate prin mușcăturile de animale, a înțepăturilor de insecte și a mușcăturilor de șerpi veninoși 1 oră
Exerciții cu privire la executarea pansamentelor la picior, gleznă, articulații, claviculă, abdomen, nas, ochi etc. 1 oră

PROGRAMA ORELOR DE DIRIGENȚIE CLASA A VI - a — 35 ORE ANUAL

În clasa a VI-a, munca educativă a dirigintelui dobîndește noi adîncimi. Acum el cunoaște mai bine elevii. Și-a format un activ cu ajutorul căruia influențează mai intens în procesul de educație a colectivului de elevi. Ca și în clasa precedentă, activitatea educativă a dirigintelui, urmînd educația multilaterală a elevilor, se va concentra îndeosebi asupra ridicării nivelului la învățatură al acestora și asupra educației lor moral-cetățenești.

Folosind îndeaproape sprijinul organizației de pionieri și colaborînd cît mai strîns cu familia, dirigintele va desfășura o activitate continuă și sistematică, pentru a ridica la un nivel cît mai înalt simțul datoriei, conștiința elevilor, atitudinea lor conștientă față de învățatură. În acest scop, el va urmări, cu perseverență, frecventarea regulată și participarea activă a elevilor la lecții, va sesiza la timp și va lua măsuri pentru înlăturarea rătăcirii în urmă la învățatură, asigurînd creșterea eficienței muncii de învățare, îmbunătățirea continuă a situației școlare a clasei, a disciplinei în muncă.

În cadrul tuturor activităților dirigintelui și, în special, în cadrul orelor de dirigiență, educația moral-cetățenească a elevilor va fi realizată în strînsă legătură cu activitățile orientate spre ridicarea nivelului la învățatură al clasei. Astfel, atît în orele de analiză a activității elevilor, cît și în cele destinate însușirii noțiunilor etice și formării convingerilor morale, în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar, al colectivismului și al umanismului socialist, al atitudinii corespunzătoare față de muncă, al disciplinei conștiente etc., se va urmări realizarea concordanței între conștiința morală și comportarea elevilor, avîndu-se în vedere, în special, comportarea lor în procesul învățării: atitudinea disciplinată la lecții, efectuarea conștientă a temelor, pregătirea temeinică în vederea participării conștiente și active la opera de construire a socialismului și a comunismului.

Bazîndu-se pe trăsăturile psihice specifice preadolescentului, pe dorința lui de a fi autorul unor fapte mari, deosebite, de a înfrunta greutăți, obstacole, dirigintele va mobiliza atenția și voința elevilor săi spre consolidarea de-

prinderilor de comportare civilizată, spre trăirea unor sentimente alese ca prietenia, tovarășia, omenia, spre formarea trăsăturilor care înfrumusețează profilul moral-spiritual al constructorului societății noastre socialiste: cinstea, sinceritatea, curajul opiniei, dragostea de adevăr.

Repartizarea orelor

	Număr de ore			Total
	Tr. I	Tr. II	Tr. III	
Educația moral-cetățenească.	9	5	6	20
Organizarea și educarea colectivului de elevi	3	3	3	9
Educație igienico-sanitară	2	2	2	6
TOTAL TRIMESTRIAL ȘI ANUAL	14	10	11	35

I. EDUCAȚIA MORAL—CETĂȚENEASCĂ

1. Educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar

Se va avea în vedere, în mod deosebit, dezvoltarea dragostei față de popor, prin:

- evocarea trecutului de luptă al poporului (se vor da exemple și din raionul, regiunea respectivă);
- dezvoltarea sentimentului de admirație față de eroii poporului nostru;
- scoaterea în evidență a realizărilor din anii construcției socialiste, cu exemplificări locale; sublinierea luptei unite a poporului român cu naționalitățile noastre conlocuitoare în opera de desăvîrșire a construcției socialiste;
- cultivarea la elevi a respectului pentru oamenii de seamă din trecut și de azi ai poporului nostru;
- reliefaarea valorii artei noastre populare (portul, arta decorativă, muzica, dansurile etc.), cultivarea la elevi a dragostei față de această artă și a dorinței de a contribui la păstrarea și dezvoltarea ei;
- reliefaarea unor trăsături morale ale poporului nostru: vitejia, dîrzenia în luptă și în muncă, setea de dreptate și libertate, optimismul, ospitalitatea, dragostea și devotamentul față de patrie și față de Partidul Comunist Român; cultivarea sentimentului de dragoste față de popor.

Dezvoltarea sentimentului de prețuire și de respect față de lupta pentru libertate națională și socială a altor popoare, față de contribuția lor la dezvoltarea tezaurului moral-spiritual al omenirii.

Exemple de teme pentru orele de dirigiență (cu caracter orientativ)

- Sîntem mîndri că sîntem fii ai României socialiste.
- Realizări de seamă în regiunea noastră.
- Să iubim și să prețuim arta populară.
- Cum dovedim dragostea față de popor?
- Să urmăm exemplul înaintașilor noștri și să fim mîndri de ei.
- Eroii poporului nostru — exemple de curaj și dîrzenie.
- Relațiile de prietenie și colaborare a poporului nostru cu celelalte popoare (expresie a celei mai profunde omenii).

Activități în afara de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitate sa de comandant, prin detașamentul de pionieri)

- Îngrijirea monumentelor istorice.
- Întocmirea unor culegeri de folclor: culegeri de ghicitori, proverbe, poezii, legende, cîntece bătrînești etc.
- Activitatea artistică în cadrul căminului cultural, al casei pionierilor, al casei de cultură raională.
- Îngrijirea spațiilor verzi, sădări de pomi etc.
- Excursii, vizite la muzee, la locuri și localități istorice (Bobîlna, Podul Înalt, Călugăreni, Alba Iulia, Mărășești, Mărăști, Doftana ș.a.).

2. Educarea atitudinii comuniste față de muncă

Se va urmări, îndeosebi, formarea unor deprinderi de muncă intensă, continuă și sistematică, cultivarea dragostei față de muncă, față de învățatură, a respectului față de oamenii muncii și a grijii față de avutul obștesc, prin:

- formarea la elevi a convingerii că învățatură este principalul domeniu al pregătirii pentru o muncă de calitate în folosul patriei;
- formarea unor deprinderi temeinice de studiu individual, a deprinderii de a citi în timpul liber, printr-un control perseverent, prin analiza riguroasă a rezultatelor obținute, prin îndrumarea continuă și ținerea evidenței lecturii particulare, printr-o strînsă colaborare cu familia;
- dezvoltarea respectului și a interesului pentru orice fel de muncă (fizică, intelectuală) și pentru produsele ei;
- explicarea noțiunii de avut obștesc;
- întărirea la elevi a deprinderii de a păstra cu grijă băncile, cărțile, tabla, materialul didactic, florile, iarba, pomii și copacii din grădina școlii; de a respecta ordinea și curățenia din școală;
- dezvoltarea respectului față de oamenii muncii din toate sectoarele de activitate;

— educarea atitudinii de întransigență față de cei ce nu respectă avutul obștesc;

— formarea convingerii că orice distrugere de bunuri constituie o lipsă de respect față de oamenii muncii, față de muncă.

Exemple de teme pentru orele de dirigiență (cu caracter orientativ)

- Munca este izvor de bucurii.
- Învățînd perseverent, ne pregătim să devenim folositori patriei.
- Păstrînd avutul obștesc, dovedim respectul față de muncă și față de oamenii muncii.
- Cu ce am contribuit la întreținerea, păstrarea și sporirea bunurilor obștești?
- Să luptăm pentru economii.

Activități în afara de clasă (în colaborare cu profesorii clasei organizate de diriginte, în calitate sa de comandant, prin detașamentul de pionieri)

Antrenarea elevilor în acțiuni de folos obștesc (mici reparații, confecționarea materialului didactic, alcătuirea unor colecții, îngrijirea florilor, plantări de pomi etc.).

Felicitaarea fruntașilor din școală și din unități socialiste productive, cu prilejul unor zile festive.

Organizarea de întreceri între clase pentru îngrijirea bunului obște, pentru păstrarea ordinii și curățeniei, pentru îngrijirea straturilor de iarbă și de flori.

Întâlniri cu fruntași din producție, cu oameni de știință, artiști, scriitori.

3. Educarea elevilor în spiritul colectivismului și al umanismului socialist

Se va urmări, îndeosebi, dezvoltarea răspunderii față de sarcinile încredințate de colectiv, formarea deprinderilor de a conduce și de a se subordona, cunoașterea de către elevi a trăsăturilor colectivului socialist și formarea acestor trăsături prin:

— antrenarea tuturor elevilor în viața colectivului clasei și asigurarea unei participări active în rezolvarea multiplelor probleme, în exercitarea unei influențe corespunzătoare asupra fiecărui elev în parte;

— explicarea noțiunii de colectiv socialist, dezvoltarea sentimentului de dragoste față de colectiv cu prilejul organizării și desfășurării unor acțiuni colective;

— scoaterea în evidență a importanței scopului și activității comune a membrilor colectivului, a relațiilor de interdependență, a existenței unui organ de conducere al colectivului;

— lămurirea elevilor asupra raporturilor ce trebuie să existe între colectivul de conducere și ceilalți membri ai colectivului;

— stimularea colectivului clasei la integrarea în colectivul școlii;

— înțelegerea de către elevi a necesității de a subordona interesele individuale intereselor colectivului, de a împlini aceste interese

— dezvoltarea spiritului de solidaritate, de întraajutorare.

— formarea unei opinii înaintate a colectivului cu privire la felul cum trebuie să muncească, la ținută, la comportare.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

— Luptând pentru onoarea clasei, lupt pentru onoarea mea.

— Cu ce contribui la succesele clasei mele?

— Datoria fiecărui membru al colectivului este de a ști să conducă și să se supună în cadrul colectivului din care face parte.

— Rezultatele clasei noastre să contribuie la ridicarea prestigiului școlii

— Priceperea de a ajuta.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de dirigenți, în calitate de comandant, prin detașamentul de pionieri) Organizarea de acțiuni în colectiv: înfrumusețarea sălii de clasă pentru începutul anului școlar, organizarea colțului pionierului, organizarea și îngrijirea grădinii de flori, a parcului școlii.

Antrenarea elevilor la confecționarea și repararea materialului didactic, la legarea cărților din biblioteca școlii etc.

Pregătirea unor programe artistice pentru serbări date în cadrul școlii, la căminul cultural, casa de copii etc.

4. Educarea elevilor în spiritul disciplinei socialiste.

Se va avea în vedere, îndeosebi, educarea elevilor în spiritul unei conduite civilizate prin:

— cunoașterea de către elevi a importanței pe care o are punctualitatea în îndeplinirea la timp și în bune condițiuni a obligațiilor școlare; formarea deprinderii de a-și organiza activitatea, de a ierarhiza activitățile în funcție de volumul și greutatea eforturilor;

— formarea deprinderii de a urmări fiecare sarcină pînă la deplina ei îndeplinire;

— lămurirea noțiunii de conduită civilizată;

— fundamentarea teoretică a unor reguli de conviețuire socială și întărirea deprinderilor corespunzătoare (politețe, respect, solitudine etc.);

— reluarea la un nivel mai înalt a unor explicații privitoare la modul cum trebuie să se comporte elevii: pe stradă, în vehicule de transport în comun, în relațiile cu colegii și cu cei mai în vîrstă etc.;

— formarea la elevi a convingerii că o conduită civilizată înfrumusețează omul și viața în societate;

— cultivarea intransigenței față de cei ce se comportă vulgar, grosolan, față de cei care încalcă disciplina școlară prin ținută, prin comportare.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție: (cu caracter orientativ)

— Disciplina — trăsătură caracteristică a muncii în socialism.

— Ce trebuie să înțelegem prin conduită civilizată?

— Bunul simț — manifestare a respectului față de sine și față de alții.

— Politețea înfrumusețează pe om.

— Cum respect regulile de politețe în familie, la spectacole și în general în societate?

5. Dezvoltarea altor trăsături morale

Se va urmări îndeosebi educarea la elevi a cinstei, a sincerității, a curajului opiniei și a fermității, prin:

— formarea noțiunilor de cinste, sinceritate, curaj și fermitate;

— reliefa interdependenței care există între aceste trăsături (ex. fermitatea implică cinstea și curajul; cinstea presupune uneori curajul și fermitatea);

— reliefa importanței manifestărilor acestor trăsături pentru viața colectivului și a individului (exemplu în special din viața clasei și a școlii);

— stimularea elevilor în combaterea manifestărilor de necinste, de lipsă de curaj și fermitate (analiza conduitei unor elevi din punctul de vedere al fermității, curajului și cinstei).

Exemple de teme pentru orele de dirigenție

— Să spunem adevărul despre noi și despre alții.

— A-ți recunoaște lipsurile este o dovadă de curaj.

— Ti-ai dat cuvîntul, respectă-l!

— Să nu șovăim cînd este vorba de apărarea adevărului, a dreptății!

— Să luăm exemplul de cinste, curaj și fermitate din lupta eroilor poporului nostru, a clasei muncitoare.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei), organizate de dirigenți, în calitate de comandant, prin detașamentul de pionieri.

Organizarea lecturii în colectiv a biografiilor unor conducători ai poporului, unor eroi ai clasei muncitoare, unor oameni de știință (ex. Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Horia, Tudor Vladimirescu, N. Bălcescu, Traian Vuia, Aurel Vlaicu), unor luptători comuniști din ilegalitate și reliefa manifestărilor de curaj și fermitate ale acestora.

Întocmirea unor culegeri de creații populare (proverbe, zicători etc.) în care este vorba de cinste, curaj, fermitate.

II. ORGANIZAREA ȘI EDUCAREA COLECTIVULUI DE ELEVI*

1. Exemple de teme pentru orele de dirigenție, privind organizarea colectivului:

(cu caracter orientativ)

Cum sînt repartizate și îndeplinite sarcinile în cadrul colectivului nostru?

În ce direcții se constată rămîneri în urmă în activitatea colectivului clasei noastre?

În ce măsură sînt antrenați toți elevii în activitatea colectivului nostru?

2. Exemple de teme pentru orele de dirigenție, privind analiza activității colectivului.

(cu caracter orientativ)

Realizări și lipsuri în munca de învățatură a clasei noastre.

Sînt disciplina și politețea la loc de cinste în clasa noastră?

Aspecte pozitive și negative ale îndeplinirii de către elevii clasei noastre a obligațiilor ce le revin.

*) NOTĂ: Sarcinile subordonate acestui obiectiv sînt, în general, aceleași în toate clasele. Ele sînt prezentate, în linii mari, în programa cl. a V-a, la același capitol.

III. EDUCAȚIA IGIENICO-SANITARĂ

TRIMESTRUL I

Bolile contagioase și cauzele lor 1 oră

Bolile contagioase mai des întîlnite și căile de transmitere a acestor boli 1 oră

TRIMESTRUL II

Măsuri în legătură cu sursele de infecție și cu căile de transmitere a bolilor contagioase. Măsuri pentru creșterea rezistenței organismului 1 oră

Noțiuni de prevenire a accidentelor la copii și de prim ajutor în caz de răniri, entorse, luxații și fracturi. 1 oră

TRIMESTRUL III

Primul ajutor în asfizi, în caz de otrăviri, leșin, insolății, arsuri, degerături, șoc. Cum se face respirația artificială. Transportul accidentaților. Igienă n drumeție, în excursie. 2 ore

PROGRAMA ORELOR DE DIRIGENȚIE CLASA A VII-A — 35 ORE ANUAL

În clasa a VII-a, colectivul de elevi fiind aproape încheat, dirigențele este preocupat în mai mare măsură să îmbine acțiunea sa directă asupra fiecărui elev în parte cu forța educativă a colectivului. Bazîndu-se pe spiritul critic în plină dezvoltare, atît față de faptele colegilor, cît și față de propriile fapte, dirigențele dirijează manifestările elevilor spre formarea unei opinii colective intransigente față de delăsările în muncă, față de abaterile de la disciplina școlară.

Corespunzător intereselor ce se dezvoltă de această vîrstă, dirigențele va intensifica munca de orientare școlară și profesională, dirijînd cu grijă preocupările elevilor către acele domenii de activitate pentru care dovedesc înclinații, aptitudini.

Urmărind, în continuare, obiectivele educative din clasele precedente, dirigențele, atît în munca sa directă cu elevii, cît și în colaborare cu profesorii clasei, cu familia, în activitatea cu organizația de pionieri, în calitate de comandant, va acorda o atenție specială celor două obiective de bază: ridicarea nivelului la învățatură al elevilor și educația lor moral-cetățenească.

Aceste obiective vor fi realizate, în strînsă interdependență, în toate activitățile desfășurate de dirigenți, cu deosebire în cadrul orelor de dirigenție. Astfel, în orele destinate analizei activității elevilor, se va urmări ridicarea la un nivel mai înalt a conștiinței lor, educarea motivelor superioare ale învățării, formarea unor deprinderi de muncă susținută și sistematică în vederea însușirii temeinice a materiei predate în cadrul obiectelor de învățămînt.

În orele de dirigenție consacrate discutării temelor cu caracter etic, se va da o mai mare atenție problemelor privind formarea trăsăturilor morale ale elevilor, cum sînt patriotismul socialist și internaționalismul proletar, spiritul de colectiv, disciplina conștientă, concordanța dintre convingerile morale și comportare, simțul răspunderii pentru calitatea pregătirii, a rezultatelor obținute la învățatură, pentru comportarea în școală și în afară de școală.

O atenție sporită va acorda dirigențele clasei a VII-a, dezvoltării sentimentului de stimă și respect între băieți și fete, problemelor de educație sanitară, cu deosebire celor de igienă individuală și socială.

REPARTIZAREA ORELOR (cu caracter orientativ)

Conținutul orelor	Număr de ore			
	Tr. I	Tr. II	Tr. III	Total
Educația moral-cetățenească	9	6	8	23
Organizarea și educarea colectivului de elevi	3	3	3	9
Educația igienico-sanitară	2	1		3
Total trimestrial și anual	14	10	11	35

I. EDUCAȚIA MORAL-CETĂȚENEASCĂ

1. Educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar:

Se va adînci noțiunea de patriotism, punîndu-se accentul pe rolul poporului, al maselor populare în fîurirea istoriei, pe rolul clasei muncitoare condusă de partid, pe reliefa rolului patriei noastre în promovarea solidarității internaționale a celor ce muncesc, în întărirea sistemului mondial socialist, prin:

- scoaterea în evidență a dirigenției și consecvenței poporului nostru în lupta pentru libertatea socială și națională;
- reliefarea rolului conducător al partidului în toate domeniile economiei și culturii noastre socialiste, în toate sectoarele vieții de stat;
- scoaterea în evidență a legăturii indisolubile dintre patriotismul socialist și internaționalismul proletar;
- adâncirea noțiunii de internaționalism proletar; explicarea importanței solidarității internaționale a oamenilor muncii de pretutindeni; relevarea unor aspecte ale acestei solidarități;
- cultivarea la elevii români a sentimentului de frăție cu tinerii de alte naționalități, cunoașterea realizărilor din patria noastră, rod al muncii unite a poporului român cu naționalitățile conlocuitoare;
- formarea la elevi a convingerii că realizările țării noastre contribuie la întărirea sistemului mondial socialist;
- reliefarea rolului țării noastre în întărirea unității sistemului mondial socialist;
- scoaterea în evidență a prestigiului dobândit de Republica Socialistă România pe arena internațională;
- popularizarea realizărilor din alte țări socialiste.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

- Ce înțelegem prin solidaritatea frățească cu oamenii muncii din lumea întreagă și cum ne putem manifesta pe linia acestei solidarități?
- Partidul Comunist Român — luptător neobosit pentru promovarea păcii și a colaborării între popoare.
- Luptând pentru dezvoltarea patriei noastre, luptăm pentru întărirea sistemului mondial socialist.
- Frumusețea și semnificația prieteniei noastre cu elevii din alte țări.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei), organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri.

- Vizitarea locurilor și monumentelor istorice, care evocă lupta poporului nostru pentru eliberarea socială și națională.
- Vizitarea muzeelor și expozițiilor pentru cunoașterea realizărilor din diferite domenii ale economiei și culturii patriei noastre, ale celorlalte țări.
- Organizarea unor lecturi și vizionarea unor filme care prezintă aspecte ale luptei popoarelor pentru pace.
- Stimularea elevilor să corespundă cu elevii din alte țări.

2. Educarea atitudinii comuniste față de muncă

Se va urmări, îndeosebi, antrenarea intensă în munca de învățătură a fiecărui elev în parte, prin exercitarea unui control riguros și perseverent asupra rezultatelor muncii, prin mobilizarea continuă a opiniei colectivului clasei spre îmbunătățirea acestor rezultate, prin informarea cu regularitate a familiei.

Scoaterea în evidență a rolului muncii în viața socială și în dezvoltarea personalității prin:

- reliefarea faptului că munca stă la baza obținerii bogățiilor materiale și spirituale;
- reliefarea valorii educative a muncii în dezvoltarea multilaterală a omului și a faptului că în socialism munca este principalul mijloc de afirmare a valorii personalității;
- cultivarea la elevi a dorinței de a urma exemplul unor oameni de seamă și sublinierea rolului muncii în realizările lor.
- Cunoașterea și dezvoltarea intereselor și aptitudinilor elevilor și orientarea lor școlară și profesională pe baza acestora.
- Dezvoltarea unor trăsături de caracter legate de atitudinea față de muncă: exigența față de munca proprie și a altora; perseverența, sîrguința, modestia, inițiativa, disprețul față de cei leneși, dorința continuă de a se depăși.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

Învățătura temeinică — condiție esențială a unei munci creatoare în orice domeniu de activitate al patriei socialiste.

- Munca, izvorul tuturor buuriilor materiale și spirituale ale omenirii.
- Munca, factor principal de dezvoltare multilaterală a omului.
- Produse românești peste hotare; „Fabricat în Republica Socialistă România” — marcă de prestigiu.
- Figuri de inventatori români cu renume mondial.
- Munca înobilează pe om, lenea îl înjosește.
- Cum reușesc să înving greutățile pe care le întâmpin în muncă.
- Păreața mea despre munca colegilor și a lor despre munca mea.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri)

Vizitarea unor unități industriale și agricole, a unor șantiere, a unor instituții culturale.

Antrenarea elevilor la activități de folos obștesc.

Întîlniri cu inovatori, cu fruntași din diferite domenii de activitate.

3. Educarea elevilor în spiritul colectivismului și al umanismului socialist

Se va urmări, îndeosebi, formarea la elevi a convingerii că participarea la viața colectivului socialist influențează pozitiv dezvoltarea personalității, prin:

- dezvoltarea posibilității colectivului de elevi de a contribui la educarea membrilor săi;
- reliefarea rolului tradițiilor și al perspectivelor în viața și dezvoltarea colectivului de elevi; stimularea elevilor la statornicirea unor tradiții frumoase și la elaborarea unor perspective ale dezvoltării colectivului clasei și al școlii;
- conducerea elevilor la înțelegerea legăturii dintre dezvoltarea colectivului și dezvoltarea individului;
- scoaterea în evidență a rolului educativ al opiniei colectivului; îndrumarea elevilor spre formarea unei opinii înaintate a colectivului lor;
- reliefarea frumuseții vieții în colectiv.

Dezvoltarea, în continuare, a deprinderii de a se subordona voinței și gândirii colective, de a îndeplini cu promptitudine cerințele formulate de către conducerea colectivului, dezvoltarea spiritului organizatoric și a priceperii de a conduce.

Antrenarea cât mai intensă a elevilor la viața colectivului clasei și analiza participării lor la rezolvarea problemelor și intereselor colectivului, dezvoltarea spiritului de solidaritate și de într-ajutorare.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

- Unul pentru toți, toți pentru unul!

- Apărînd onoarea colectivului, apărăm onoarea fiecăruia dintre noi.
- Cum contribuie eu la manifestarea unei opinii sănătoase în colectivul nostru?

- Să luptăm împotriva manifestărilor nesănătoase din colectivul nostru.
- Să statornicim relații de stimă și respect între membrii colectivului, între fete și băieți.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri)

Antrenarea elevilor la organizarea de acțiuni colective (excursii, drumetii, serbări etc.).

Întîlniri cu muncitori și cooperatori fruntași care să vorbească elevilor despre aspecte ale muncii colective și despre tradițiile existente la locurile lor de muncă.

4. Educarea elevilor în spiritul disciplinei socialiste

Se va urmări, îndeosebi, familiarizarea elevilor cu trăsăturile disciplinei socialiste (atitudine activă, creatoare și inițiativă, perseverență etc.) și determinarea unei conduite corespunzătoare prin:

- conducerea elevilor către înțelegerea deosebirii dintre caracterul forțat, silnic al disciplinei din orînduirile bazate pe exploatare și caracterul conștient al disciplinei socialiste; lămurirea noțiunii de disciplină conștientă;
- reliefarea faptului că disciplina socialistă este o disciplină fermă; evidențierea deosebirii dintre disciplina fermă și disciplina oarbă;
- dezvoltarea raportului dintre disciplina socială și cea școlară; sublinierea rolului disciplinei în viața socială și în școală.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

- Disciplina în muncă în trecut și azi.
- Disciplina socialistă — factor important în obținerea marilor realizări ale poporului nostru.
- Ce înseamnă a fi disciplinat în școala socialistă.
- Contribuția mea la întărirea disciplinei în clasa noastră.
- Disciplina fermă a colectivului — condiție a obținerii unor rezultate bune în munca fiecăruia dintre noi.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri)

Organizarea unor lecturi în colectiv cu privire la aspecte ale disciplinei în diferitele orînduiri sociale.

Întîlniri cu fruntași din diferite sectoare de activitate (activiști de partid, de stat, oameni ai muncii), care să le vorbească elevilor despre importanța disciplinei socialiste în muncă, despre felul în care disciplina condiționează rezultatele muncii.

5. Dezvoltarea altor trăsături morale

Se va urmări, îndeosebi, educarea elevilor în spiritul modestiei, al stimei și respectului pentru sexul opus și al demnității personale, prin:

- lămurirea noțiunilor de modestie și demnitate personală;
- punerea în evidență a faptului că modestia nu presupune renunțarea la afirmarea demnității personale;
- reliefarea faptului că modestia și atitudinea demnă înfrumusețează conduita omului și viața colectivului;
- conducerea elevilor către înțelegerea faptului că demnitatea personală are la bază și o ținută exemplară în muncă și în toate relațiile sociale;
- formarea la elevi a convingerii că modestia și atitudinea demnă determină respectul celor din jur;
- orientarea elevilor către combaterea manifestărilor de îngîmfare, supraapreciere a propriilor posibilități și de renunțare la demnitatea personală;
- analiza conduitei unor elevi din punctul de vedere al manifestării modestiei și demnității personale;
- punerea în evidență a calităților intelectuale și morale ale fetelor și ale băieților, prezentarea unor mari personalități din domeniul științei — bărbați și femei — care au fost distinse cu premiul Nobel, a unor militanți de frunte pe plan social;
- prezentarea amănunțită a felului cum trebuie să se manifeste stima și respectul între băieți și fete, cum trebuie să se comporte unii cu alții în clasă și în afară de clasă, pe stradă, la spectacole, în excursii și drumetii.

Teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

- Ce înseamnă a fi modest?
- Unde duce îngîmfarea?
- Explicarea proverbului: „Lauda de sine nu miroase a bine”.
- Ce trebuie să înțelegem prin demnitate personală și cum să ne-o manifestăm?
- Creșterea prestigiului și demnității oamenilor muncii în societatea socialistă în raport cu alte orînduiri sociale.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri)

Vizitarea Muzeului de Istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, a Muzeului Doftana și a altor muzee istorice, pentru a cunoaște suferințele îndurate de demnitate de comunisti, pentru cauza socialismului, suferințele poporului și a celor mai buni fii ai săi.

Întîlniri cu oameni de știință și fruntași în producție, care să le vorbească elevilor despre manifestări ale oamenilor muncii din țara noastră, pe linia modestiei și a apărării demnității personale.

Lectura, în colectiv, a unor opere literare care dezbate aceste teme.

II. ORGANIZAREA ȘI EDUCAREA COLECTIVULUI DE ELEVII*

1. Exemple de teme pentru orele de dirigenție, privind organizarea colectivului: (cu caracter orientativ)

- Ce înseamnă să știi să conduci și să te supui în cadrul vieții de colectiv?

— Cu ce am contribuit la încheierea, la consolidarea colectivului clasei și al școlii?

— Perspectivele muncii — condiție a dezvoltării colectivului de elevi.

2. Exemple de teme pentru orele de dirigenție, privind analiza activității colectivului: (cu caracter orientativ)

— În ce măsură dovedim prin rezultatele muncii noastre că dorim să devenim constructori de nădejde ai socialismului?

— Se poate mândri colectivul clasei cu munca fiecăruia dintre noi?

— În dreptul fiecărui nume — rezultate bune în muncă și fapte demne.

* NOTĂ

Sarcinile Programei muncii educative cl. a VII-a subordonate acestui obiectiv sînt, în general, aceleași în toate clasele. Ele sînt prezentate, în linii mari, în programa clasei a V-a, la același capitol.

III. EDUCAȚIA IGIENICO-SANITARĂ

TRIMESTRUL I

Noțiuni de anatomie și fiziologie a organelor de reproducere 1 oră

TRIMESTRUL II

Pubertatea (orele se vor preda diferențiat pentru fete și băieți) 1 oră

Transformările neuro-hormonale ale pubertății. Igiena intimă — măsură importantă de păstrare a sănătății 1 oră

PROGRAMA ORELOR DE DIRIGENȚIE

CLASA A VIII-a — 32 ORE ANUAL

La clasa a VIII-a, dirigențele va avea grijă ca în viața elevilor să se exercite tot mai mult rolul educativ al colectivului de elevi, al opiniei publice.

Fiind ultima clasă, dirigențele va intensifica activitatea de orientare școlară și profesională, străduindu-se să creeze elevilor săi și părinților acestora o perspectivă cât mai clară a dezvoltării lor viitoare.

Problemele specifice vârstei, dezvoltării anatomo-fiziologice și psihice impun, de asemenea, mai multă grijă în realizarea unei conduite demne, bazate pe stimă și respect reciproc între fete și băieți, în realizarea educației sanitare și sexuale.

Ca și în clasele precedente, dirigențele își va îndrepta eforturile spre realizarea pe un plan superior a dezvoltării multilaterale a elevilor, punînd accentul pe ridicarea continuă a nivelului lor la învățătură și pe educația lor moral-cetățenească.

Prin colaborarea strînsă cu profesorii clasei, cu organizația U.T.C. și cu familia, el va căuta să asigure frecvența regulată la lecții, va urmări îndeaproape situația elevilor la toate obiectele de învățămînt, va depista la timp și va lua măsuri pentru înlăturarea rămîinerii în urmă la învățătură, va stimula pe elevi să învețe cu sîrguință, continuu și în mod conștient și să-și ridice neîncetat nivelul culturii generale.

În educația moral-cetățenească a elevilor, dirigențele, sprijinindu-se pe rezultatele obținute în cadrul predării diferitelor obiecte, va continua munca de formare a noțiunilor morale și a convingerilor, ca elemente ale unei concepții morale, precum și pe aceea de formare a conduitei lor morale.

Ca și pînă acum, cele două sarcini de bază ale dirigențului vor fi realizate într-o unitate organică, întrucît numai această unitate poate asigura eficiența muncii educative. Astfel, se va urmări ca elevii să-și manifeste patriotismul, disciplina etc. în primul rînd prin atitudinea lor față de învățătură.

Organizarea și desfășurarea orelor de dirigenție îi oferă dirigențului multiple posibilități pentru modelarea profilului moral-spiritual al elevilor săi. De aceea, în discuțiile cu elevii și în analiza activității clasei, din cadrul acestor ore, precum și în activitățile desfășurate în legătură cu dirigenția, dirigențele va acorda cea mai mare atenție educării la elevi a motivelor superioare ale învățării, în strînsă legătură cu orientarea lor școlară și profesională, le va însufla dorința de a obține rezultate cât mai bune la învățătură, de a-și lărgi mereu orizontul cultural și, totodată, de a-și dezvolta trăsăturile pozitive de caracter, spre a-și putea pune întreaga capacitate și energie în slujba patriei, a progresului social.

REPARTIZAREA ORELOR

(cu caracter orientativ)

Conținutul orelor	Număr de ore			
	Tr. I	Tr. II	Tr. III	Total
Educația moral-cetățenească	10	6	4	20
Organizarea și educarea colectivului de elevi	2	2	2	6
Educația igienico-sanitară	2	2	2	6
Total trimestrial și anual	14	10	8	32

I. EDUCAȚIA MORAL-CETĂȚENEASCĂ

1. Educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist

Se va avea în vedere cultivarea sentimentelor și convingerilor patriotice și cu îndeosebi, dezvoltarea sentimentului de mîndrie națională, prin:

— cultivarea dragostei și a devotamentului neclintit față de patria socialistă și de Partidul Comunist Român;

— cultivarea la elevi a unor puternice sentimente patriotice prin evocarea unor aspecte ale trecutului glorios de luptă al poporului nostru (Rovine, Podul Înalt, Călugăreni, Alba Iulia, Mărăști, Mărășești, Lupeni 1929, Grivița 1933);

— cultivarea respectului și admirației pentru valorile culturale create de poporul nostru;

— cultivarea admirației și dragostei pentru marile realizări ale patriei noastre socialiste în toate domeniile vieții sociale;

— conducerea elevilor la înțelegerea mai adîncită a faptului că mîndria națională este un element component al patriotismului socialist;

— lămurirea elevilor asupra incompatibilității dintre mîndria națională și cosmopolitism;

— reliefa rolului din ce în ce mai important al patriei noastre în relațiile internaționale și a prestigiului ei în continuă creștere;

— cultivarea devotamentului și a fidelității neabătute față de cauza socialismului, a păcii și a colaborării între popoare.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

— Realizările oamenilor muncii din Republica Socialistă România — dovezi grătore de patriotism socialist.

— Să învățăm neconținut din trecutul glorios de luptă al poporului, al partidului clasei muncitoare.

— Poporul nostru — făuritor de mari valori culturale.

— Minunatele calități ale poporului nostru.

— Prestigiul internațional al patriei noastre socialiste.

— Cum doresc să-mi arăt dragostea și recunoștința față de Partidul Comunist Român pentru condițiile minunate de viață și de muncă pe care ni le creează, pentru luminoasele perspective pe care ni le deschide nouă, școlărilor.

Activități în afară de clasă

(în colaborare cu profesorii clasei, organizate cu sprijinul grupei U.T.C.)

Vizitarea Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România.

Vizitarea Muzeului Doftana.

Vizitarea sălii de la Palatul Republicii.

Vizitarea unor muzee și locuri istorice.

2. Educarea atitudinii comuniste față de muncă

Se va avea în vedere, îndeosebi, intensificarea orientării școlare și profesionale prin:

— îndrumarea elevilor în cunoașterea mai largă a diferitelor domenii de activitate profesională din patria noastră;

— reliefa importanței și frumuseții diferitelor profesii ce pot fi îmbrățișate de elevi, pe baza pregătirii lor ulterioare în școlile profesionale, liceele de specialitate, liceele de cultură generală;

— orientarea concretă a fiecărui elev pe baza cunoașterii înclinațiilor și aptitudinilor sale;

— îndrumarea și stimularea elevilor la cunoașterea temeinică a propriilor aptitudini, în vederea alegerii viitoarei profesii;

— cultivarea la elevi a dragostei și recunoștinței față de Partidul Comunist Român și statul nostru pentru grija de a asigura fiecărui om un loc de muncă potrivit pregătirii și aptitudinilor sale.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

— Rezultatele obținute la învățătură, temelie a viitoarei mele profesii.

— Ce vreau să devin și de ce?

— Pregătindu-ne cât mai bine, vom fi demni de prețuire și de condițiile minunate create nouă, tinerilor, de către patrie și partid.

— Orice muncă este frumoasă dacă este făcută cu dragoste, cu pasiune.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate cu sprijinul grupei U.T.C.)

Vizitarea unor licee de specialitate, a unor școli profesionale etc.

Întîlniri cu oameni ai muncii de diferite profesii.

Organizarea unor întîlniri cu foști elevi ai școlii, care obțin rezultate deosebite în diferite domenii de activitate.

Vizitarea unor unități industriale și agricole pe lângă care funcționează școli profesionale.

3. Educarea elevilor în spiritul colectivismului și al umanismului socialist

Se va avea în vedere, îndeosebi, lămurirea amplă a noțiunii de umanism socialist și cultivarea la elevi a unei atitudini corespunzătoare prin:

— reliefa faptului că în societatea socialistă relațiile dintre oameni sînt bazate pe respect reciproc;

— consolidarea convingerii că societatea socialistă creează condițiile necesare pentru dezvoltarea multilaterală a personalității și afirmarea deplină a demnității umane;

— scoaterea în evidență a faptului că grija pentru om manifestată de partid și statul nostru este expresia unui profund umanism socialist;

— consolidarea la elevi a convingerii că lupta pentru pace promovată de partid și statul nostru constituie o expresie a dragostei față de oameni;

— cultivarea la elevi a respectului și a dragostei față de oameni și formarea obișnuințelor de comportare umană în relațiile cu colegii, cu cei în vîrstă, cu cei mici;

— cultivarea respectului pentru femeie, a preocupării pentru statornicirea unor relații corecte, frumoase între băieți și fete.

Exemple de teme pentru orele (de dirigenție cu caracter orientativ)

— Umanismul socialist — trăsătura de seamă a omului societății noastre de azi.

— Grija partidului și a statului nostru pentru oamenii muncii — exemplu viu de umanism socialist.

— Respectînd pe alții, te respecti pe tine însuși.

— Cum îmi manifest respectul față de părinți și față de educatori?

— De mine se îngrijesc toți, eu de cine am grijă?

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate cu sprijinul grupei U.T.C.)

Organizarea unor vizite pentru cunoașterea de către elevi a condițiilor de viață și de muncă de care se bucură cetățenii patriei noastre (în întreprinderi, instituții, case de cultură, case de odihnă, cămine, creșe, grădinițe, noi cartiere construite, șantiere etc.).

Organizarea unor simpozioane pentru discutarea unor exemple de umanism, culese din literatură, din presă, din viață.

4. Educarea elevilor în spiritul disciplinei socialiste

Se va avea în vedere, îndeosebi, adîncirea înțelegerii de către elevi a disciplinei conștiente, ca trăsătură de caracter a omului de tip nou și cultivarea unei atitudini corespunzătoare, prin:

— lămurirea trăsăturilor specifice ale disciplinei în societatea și în școala socialistă;

— reliefașarea rolului disciplinei în munca pentru construirea socialismului;

— scoaterea în evidență a faptului că orice act de indisciplină izolează pe om de colectiv;

— îndrumarea elevilor în sesizarea frumuseții manifestărilor de disciplină fermă, creatoare și plină de inițiativă ale oamenilor muncii din țara noastră;

— consolidarea convingerii că disciplina înfrumusețează omul și colectivul din care acesta face parte;

— cultivarea obișnuinței de comportare disciplinată, prin întreaga organizare a vieții și activității colectivului clasei.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

— Disciplina socialistă este disciplina curajului și a luptei pentru învingerea greutăților.

— Autocontrolul este chezașia comportării disciplinate.

— Disciplina comunistilor și uteciștilor să ne fie exemplu și îndemn.

— Comportarea disciplinată — factor de seamă al succesului muncii noastre.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate cu sprijinul U.T.C.)

Îndeplinirea în bune condițiuni și în mod organizat a serviciului pe școală de către elevi, sub îndrumarea și conducerea directă a cadrelor didactice și fără scoatere de la ore.

Antrenarea elevilor la culegerea din opere literare și din presă a unor exemple mobilizatoare de comportare în spiritul disciplinei conștiente.

Participarea organizată și disciplinată a elevilor la pregătirea și desfășurarea unor serbări, concursuri, competiții sportive, editarea unei reviste școlare, organizarea expoziției de sfârșit de an, a unor excursii și marșuri turistice etc..

5. Dezvoltarea altor trăsături morale

Se va avea în vedere, îndeosebi, educarea elevilor în spiritul principialității comuniste prin:

— clarificarea amplă a noțiunii de principialitate, prin punerea în evidență a necesității de a se aprecia conduita proprie și a altora în funcție de interesele poporului, ale patriei socialiste;

— conducerea elevilor către înțelegerea faptului că principialitatea constituie o sinteză a multor însușiri morale, devotamentul neclintit față de patria socialistă, față de partid (cinstea, fermitatea, curajul, concordanța între vorbă și fapte etc.);

— evidențierea raportului care există între convingerile morale ferme și principialitate;

— orientarea elevilor către înțelegerea faptului că relațiile bazate pe principialitate înfrumusețează viața personală și socială;

— cultivarea la elevi a unei atitudini intransigente față de manifestări neprincipiale ca: subiectivismul, favoritismul, lingușirea, înjosirea, lipsa de demnitate, calomnia, persecuția etc.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ)

— Principialitatea — trăsătură morală de bază a omului nou.

— Ce loc ocupă în viața colectivului nostru: cinstea, fermitatea, curajul?

— Cum contribuim la combaterea manifestărilor neprincipiale?

— În ce măsură concordă faptele cu vorbele noastre?

Activități în afară de clasă, organizate cu sprijinul grupei U.T.C.

Întâlniri cu activiști de partid, cu muncitori și cooperatori fruntași, cu oameni de știință, de artă care să le vorbească elevilor despre rolul principialității comuniste în sectoarele lor de activitate.

II. ORGANIZAREA ȘI EDUCAREA COLECTIVULUI DE ELEVI*

1. Exemple de teme pentru orele de dirigenție privind organizarea colectivului (cu caracter orientativ)

— Să dovedim spirit de răspundere în organizarea colectivului clasei noastre.

— Sînt toți elevii clasei noastre antrenați în activități colective?

— Să găsim mijloace cît mai eficiente de afirmare a unei opinii sănătoase în clasa noastră.

2. Exemple de teme pentru orele de dirigenție privind analiza activității elevilor (cu caracter orientativ)

— Oferă rezultatele muncii noastre motive de satisfacție pentru colectivul nostru?

— Sîntem mulțumiți de felul cum ne-am îndeplinit sarcinile în colectivul clasei și al școlii?

— Care este contribuția fiecăruia dintre noi la realizarea perspectivelor care stau în fața colectivului nostru?

* NOTĂ: Sarcinile subordonate acestui obiectiv sînt, în general, aceleași în toate clasele. Ele sînt prezentate, în linii mari, în programa clasei a V-a la același capitol.

III. EDUCAȚIA IGIENICO-SANITARĂ

TRIMESTRUL I

Noțiuni generale de igiena muncii.

Prevenirea îmbolnăvirilor profesionale și prevenirea accidentelor de muncă

Cultivarea simțului de răspundere pentru sănătatea individuală

și colectivă

TRIMESTRUL II

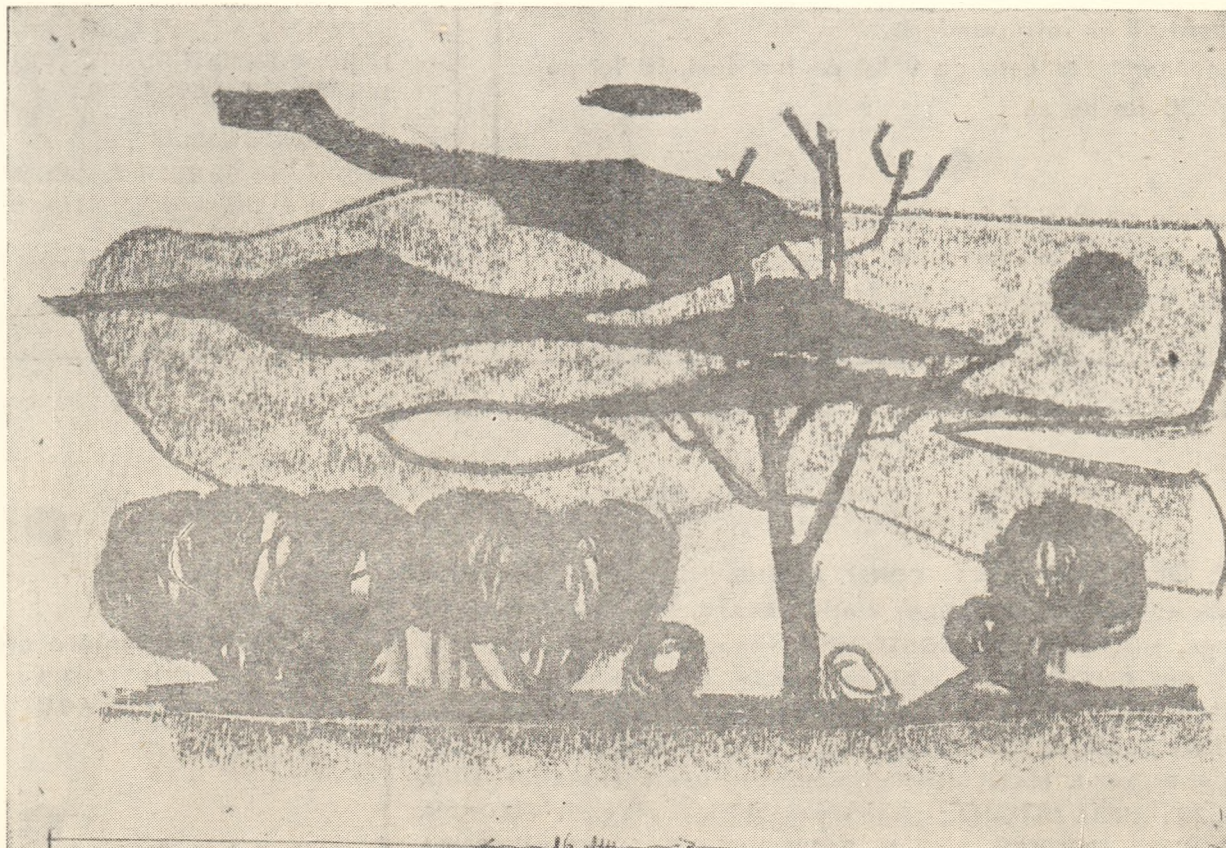
Efectele dăunătoare ale alcoolului și tutunului asupra organismului (pentru băieți) și noțiuni de peuricultură (pentru fete)

Noțiuni privind igiena intimă (în mod diferențiat pentru băieți și fete)

TRIMESTRUL III

Noțiuni privind igiena sexuală (diferențiat pentru băieți și fete)

2 ore

Desen de BABA CONSTANTIN

poșta redacției

● Prof. **FLORIN ANGHEL** — Pitești. Sint două „momente” bine prinse și cu talent literar. Ambele în legătură cu fumatul elevilor. Din păcate, nu le putem publica. Primul pedalează pe ideea că profesorii care fumează sînt vinovați de abaterile elevilor. Să tragem de aici concluzia că pentru a curma fumatul elevilor este absolut necesar să se lase de fumat și profesorii? Al doilea „moment” surprinde o învoială între elev și profesor, amîndoi mari fumători. Amîndoi convin să ia o hotărîre eroică: aceea de a nu mai fuma. Vă întrebăm: e bine cum s-a procedat? Și e posibil întotdeauna? Discuția, după absolvirea liceului în parcul Trivalei, dintre fostul elev și fostul diriginte, ne lasă să întrezărim că nu s-a procedat corect. Trimiteți-ne alte materiale, de pe urma cărora cititorul să se aleagă cu o bună îndrumare în munca educativă.

● **TĂMĂȘAN VASILE** — Cluj. Articolele trimise conțin idei destul de interesante,

dar dacă, în loc de 4 articole tratînd — în fond — aceeași problemă, ne-ați scris unul singur, axat pe problematica articolului dumneavoastră „Educația sexuală în școli”, ați avea reale șanse de publicare. Vă așteptăm.

● Prof. **MARIN-PETRE CONSTANTIN** — Tîrgoviște. Întîmplarea povestită în articolul „Fetița mea” are un caracter prea limitat. Ne-ar interesa cazuri întîlnite în cariera dumneavoastră de profesor și părinte și metodele educative folosite.

● **V. ANDRIESCU**, București. Întrebați dacă ne puteți trimite — ca artist amator — fotografii din viața părinților și copiilor. Trimiteți-ne. Publicăm cu plăcere lucrările artiștilor amatori. „Miniaturile” sînt scrise cu talent, dar nu intră în sfera tematică a revistei „Colocvii”, care se adresează părinților, învățătorilor și profesoriilor și dezbate probleme de educație.

CITIȚI ȘI RĂSPÎNDIȚI REVISTA COLOCVII despre școală, familie și societate

Profesori-diriginți, popularizați revista noastră la întîlnirile și lectoratele cu părinții.

Abonamentele se fac prin oficiile și prin difuzorii voluntari din școli, instituții și întreprinderi.

Tariful abonamentelor este de 9 lei pe trei luni, 18 lei pe șase luni și 36 lei pe an.

Abonamentele pe 3 și 6 luni se fac numai pînă în ziua de 15 a lunii ce precede abonamentul
Reînnoiți din timp abonamentul dv. la revistă

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE
Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: **CONST. ARSENE**, înv. emerit, Pitești; **ION ASZODY**, publicist; Dr. **OCT. BERLOGEA**; **BIANCA BRATU**, lector univ.; **TATIANA CAZACU-SLAMA**, psiholog; **SABINA CONSTANTIN**, vice-președintă a Sfatului popular regional Cluj; **GH. DIACONU**, dir. Școlii profesionale „Grivița Roșie”, București; **AL. GEORGESCU**, dir. Edicurii tinerețului; **EMIL GIURGIUCA**, prof. emerit (redactor șef); **CRISTINA GOGA**, dir. Casei de copii nr. 2, București; **MARIA IACOBESCU**, dir. Școlii pedagogice, Bacău; **I. MATEI**, sociolog; Conf. Dr. **IOAN MORARU**; **LIDIA NICULESCU-MIZIL**; **LUCIA OLTEANU**, red. șef al publicațiilor pentru copii; **VERONICA PORUMBACU**; **STELA PREDESCU**, prof.; **M. RAȚIU**, prof.; Conf. univ. dr. **URSULA ȘCHIOPU**; **ECATERINA TIRCA**, educatoare; **RADU TUDORAN**; **PETRU VINTILĂ**, (redactor șef adj.); **ERWIN WILK**, profesor, București.

CUPRINS:

- GRIGORE HAGIU:**
Tineri cetățeni ale chimiei
- VALERIU CEAȘU:**
Discuție despre curaj și eroism
- VICTOR MAȘEK:**
Televiziune și cunoaștere
- MONICA MACOVEI:**
Unde e greșeala?
- THEODOR BALȘ:**
Profesorul din Soveja
- AL. ILOVAN**
- N. CRIȘAN**
- M. RAȚIU:**
Moda și tineretul
- M. ARIEȘEANU:**
Școala părinților
- Dr. E. ROȘIANU:**
Dificultăți școlare — cauze medicale
- AL. BOJIN:**
Camil Petrescu: Papuciada
- ANDRIANA FIANU:**
Virtuțile educative ale filmului documentar
- L. BELCEA:**
Albumul cu mărci poștale
- PAUL B. MARIAN:**
Cu Jean-Marie Le Clezio despre literatură și tineret
- PROGRAMELE DE DIRIGENȚIE PENTRU CLASELE V—VIII**
- COMENTARIU, PAGINI SCRISE DE CITITORI, RECOMANDĂRI DE CĂRȚI PE VÂRSTE ȘCOLARE, COLOCVII CU CITITORII, POȘTA REDACȚIEI, PUBLICITATE.**
- Reproduceri după lucrări de **T.D. PALADY**, **OCTAV GRIGORESCU**, **LUCIA PIȘO**, **OLGA GIZEK**, **BABA CONSTANTIN**.
- Fotografii de **I. MICLEA**, **DAN GRIGORESCU**, **NICU VASILE**.

Prezentare grafică de
**CONSTANTIN
BIVOLARU**

„Afară ninge liniștit
Și-n casă arde focul”

și Casa de comenzi: „**MERCUR**” Piața Splai nr. 3-5
VĂ LIVREAZĂ DIRECT LA DOMICILIU UN VARIAT SORTIMENT DE PRODUSE ALIMENTARE.
PRIN INTERMEDIUL CASEI DE COMENZI „**MERCUR**” PUTEȚI TRIMITE CADOURI PRIETENILOR
ȘI CUNOȘTIINȚELOR DVS.

FILME LA CERERE

Pe linia dezvoltării gustului pentru frumos, a întregirii cunoștințelor din domeniul celei de a 7-a arte, Întreprinderea cinematografică a orașului București organizează, la cererea comitetelor sindicatelor din întreprinderi, institutii, școli, institute de învățămînt superior, manifestări cu filme artistice valoroase. În acest scop pot fi solicitate pentru spectacole la locul de muncă, spectacole cedate în sălile cinematografelor, următoarele filme:

1) Filme care prilejuiesc reîntîlnirea cu mari regizori și interpreți:

- Pădurea spinzuraților
- Ghepardul
- La strada
- A trecut o femeie
- America, America
- Barbă roșie
- Zorba grecul
- Unchiul meu
- Singurătatea alergătorului de cursă lungă
- Magazinul de pe strada mare
- Voci în insulă
- 9 zile dintr-un an
- Roșu și negru
- Procesul de la Nürnberg
- Idiotul
- Gustul mierii
- Procesul profesorului Weir
- Colina
- Un cartof, doi cartofi
- Marele război
- Vizita
- Totul rămîne oamenilor
- Cauze drepte
- Kozara
- Femeia în halat

2) Filme inspirate din literatură:

- Hamlet
- Răscoala
- Pe Donul liniștit
- Bătrînul și marea
- Tragedia optimistă
- Oliver Twist
- Mofturi 1900
- Noaptea Iguanei
- Moartea se numește Engelchen
- Hotul de piersici
- Liturghia de la miezul nopții
- Întuneric în plină zi
- Procesul alb
- Femeile
- Credeti-mă oameni
- Banda de lași

3) Filme cu tematică pentru tineret:

- A fost chemată și clasa V-a
- La patru pași de infinit
- Cîinele sălbatic Dingo
- Căsătorie de formă
- Gaudeamus igitur
- Pășesc prin Moscova

- Sașa
- Pinguinul
- Un suris în plină vară
- Colegii
- O fi asta dragoste?
- Flăcări și flori
- Soare și umbră
- Jurnalul Anei Frank
- Străinul

4) Filme de aventuri:

- Misiune extraordinară
- Runda 6
- Omul din fotografie
- Cine ești dumneata, domnule Sorge?
- Fantomele se grăbesc
- Comisarul Maigret se înfurie
- Ucigașul și fata
- Coplan își asumă riscul
- Joe limonadă
- Cei 7 magnifici
- Diligența
- Warlock
- Cimaron

La cererea comitetelor sindicatelor, Întreprinderea cinematografică asigură cronicari de specialitate pentru prezentarea filmelor.

Programul anunțat este valabil pentru perioada decembrie 1966-martie 1967. Comitetele sindicatelor se vor adresa la Întreprinderea cinematografică a orașului București, Calea Văcărești nr. 21, telefon 22.20.37, între orele 10-14.

**Dulciuri delicioase, găsiți la raioanele specializate ale magazinelor
O.C.L. ALIMENTARA — RAIONUL 16 FEBRUARIE din:**

1. Drumul Taberii	Nr. 14 și 36	7. Str. Berzei	Nr. 46
2. Str. Bujoreni	„ 11	8. Șos. Crîngași	„ 81
3. » Brezoianu	„ 60	9. Cal. Giulești	„ 131
4. Bd. Cotroceni	„ 19	10. Str. Nufurilor	„ 19
5. » Dinicu Golescu	„ 21—25	11. Piața Ilie Pintilie	„ 1
6. Șos. Grozăvești	„ 2	12. Calea Plevnei	„ 246